

Grŵp Cynefin

Mwy na thai • More than housing

Adroddiad Blynyddol a Datganiadau Ariannol

Ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2024

ADRODDIAD A DATGANIADAU ARIANNOL 2024

CYNNWYS	Tudalen
Manylion cyfreithiol a gweinyddol	3
Adroddiad y Bwrdd Rheoli	4
Adroddiad yr Archwilydd Annibynnol	20
Datganiad Incwm Cynhwysfawr Cyfunol	25
Datganiad Incwm Cynhwysfawr y Gymdeithas	26
Datganiad Sefyllfa Ariannol Gyfunol	27
Datganiad Sefyllfa Ariannol y Gymdeithas	28
Datganiad Newidiadau yn y Cronfeydd wrth Gefn Cyfunol	29
Datganiad Newidiadau yng Nghronfeydd wrth Gefn y Gymdeithas	30
Datganiad Llif Arian Cyfunol	31
Nodiadau sy'n cyd-fynd â'r Datganiad Ariannol	32

MANYLION CYFREITHIOL A GWEINYDDOL

SWYDDFA GOFRESTREDIG

Tŷ Silyn
Ffordd Llanllyfni
Penygroes
LL54 6LY

AELODAU'R BWRDD RHEOLI

Tim Jones	Cadeirydd	(penodwyd Medi 2023)
Carys Edwards	Cadeirydd	(ymddiswyddodd Medi 2023)
Siôn Fôn	Is-Gadeirydd (penodwyd Medi 2023)	
Elen Llwyd Williams	Is-Gadeirydd	(ymddiswyddodd 2023)
Dafydd Lewis		(ymddiswyddodd 2023)
Llinos Iorwerth		
Mike Corfield		
Jane Lewis		
John Antony Jones		(ymddiswyddodd Tachwedd 2023)
Geraint Wyn George		(ymddiswyddodd Rhagfyr 2023)
David Lloyd		
Nigel Finney		
Ken Beech		(cyfetholwyd Gorffennaf 2023)
Tony Oakley		(cyfetholwyd Gorffennaf 2023)
Delyth Lloyd		(cyfetholwyd Rhagfyr 2023)
Paul Robinson		(cyfetholwyd Rhagfyr 2023)
Sally Baxter		(cyfetholwyd Rhagfyr 2023)

Y TÎM ARWEINYDDIAETH

Melville Evans	Prif Weithredwr
Nia Rhian Owen	Cyfarwyddwr Adnoddau Grŵp Interim

YSGRIFENNYDD Y CWMNI

Helen Wyn Jones

BANCWYR

Barclays
PO Box 3333
One Snowhill
Snowhill Queensway
Birmingham
B3 2WN

ARCHWILYDD

Beever and Struthers
One Express
1 George Leigh Street
Manchester
M4 5DL

STATWS CYFREITHIOL

Cofrestredig dan y Ddeddf Cymdeithasau Cydweithredol a Chymdeithasau Budd Cymunedol 2014
Cofrestredig gyda Llywodraeth Cymru, Rhif L029
Mae'r Gymdeithas wedi mabwysiadu rheolau elusenol

ADRODDIAD Y BWRDD RHEOLI

Mae Cynllun Corfforaethol Grŵp Cynefin 2019-2024 yn gosod y cyfeiriad strategol fel â ganlyn:

GWELEDIGAETH:

Gwneud gwahaniaeth positif i fywydau a chymunedau

DATGANIAD CENHADAETH:

Bydd Grŵp Cynefin yn:

- Darparu cartrefi a gwasanaethau rhagorol
- Cyfrannu at ddatblygiad cymunedau cynaliadwy
- Gwarchod a hyrwyddo'r Gymraeg gyda balchder

GWERTHOEDD

Mae Grŵp Cynefin yn ymwybodol bod gan ei werthoedd ddylanwad mawr ar ymddygiad ac agwedd staff. Mae Grŵp Cynefin wedi buddsoddi amser gyda staff i sicrhau bod ei werthoedd yn gosod sylfaen gadarn i'w gynorthwyo i wneud y penderfyniadau gorau mewn unrhyw sefyllfa, gyda'r holl rhanddeiliaid. Mae gwerthoedd Grŵp Cynefin yn cyd-fynd gyda'i weledigaeth a'i amcanion, a dyma un o'r prif ysgogwyr wrth sefydlu ei ddiwylliant.

- **Agored** - Tryloyw ag yn gwneud penderfyniadau. Barod i gydweithio er mwyn sicrhau y canlyniadau gorau.
- **Arloesi** - Blaengar ac yn barod i herio ein hunain er mwyn darganfod ffyrdd newydd o weithredu a darparu gwasanaethau o'r safon uchaf i'n cwsmeriaid.
- **Cefnogi** - Gweithio gydag angerdd i gefnogi ein cwsmeriaid, ein cydweithwyr a'n partneriaid yn ogystal â helpu ein cymunedau lwyddo.
- **Cyflawni** - Gweithredu'n broffesiynol gan ddefnyddio ein harbenigedd er mwyn sicrhau ffyniant y cwmni a'n pobl. Anelu am welliant parhaus a gwerth am arian bob amser.
- **Parch** - Parchu ein gilydd ag eraill, hyrwyddo cydraddoldeb a gwrthod unrhyw ragfarn

DIWYLLIANT

Y math o ddiwylliant a anogir drwy Grŵp Cynefin yw un lle mae'r cwsmer wrth graidd popeth sy'n cael ei wneud, lle gall pobl ymddiried yn ei gilydd, lle mae bod yn agored a thryloyw yn bwysig wrth wneud penderfyniad, lle dysgir gwersi o gamgymeriadau mewn modd nad yw'n ceisio canfod bai, lle mae bod yn garedig tuag at ein gilydd yn bwysig, lle mae cydraddoldeb ac amrywiaeth yn bwysig, a hyn oll wedi'i seilio ar drefniadau iechyd a diogelwch cadarn. Wrth symud ymlaen a chynllunio ar gyfer y dyfodol bydd Grŵp Cynefin yn adeiladu ar y gwerthoedd a'r diwylliant sy'n ei wneud, ynghyd ag aelodau ei Fwrdd Rheoli, yn gyflogwr arbennig.

NODAU STRATEGOL 2023-24

Ym mis Mawrth 2023, fe wnaeth Grŵp Cynefin hunan-adrodd am risgiau a phryderon sylweddol mewn perthynas â gwasanaethau tenantiaid a llywodraethu, yn benodol mewn perthynas â sicrwydd cydymffurfiaeth, gan gynnwys diogelwch statudol a Safon Ansawdd Tai Cymru (SATC). Roedd angen ymyrraeth reoleiddiol i sicrhau bod Grŵp Cynefin yn mynd i'r afael â'r pryderon a nodwyd, ac yn unol â'r safonau rheoleiddio. Roedd angen gwelliannau, a gweithiodd y Gymdeithas yn agos gyda'r Rheoleiddiwr i ddatblygu a chytuno ar gynllun gwella, ('Cynllun Gwella Busnes') a oedd yn cynnwys cynnal adolygiadau annibynnol o'i harweinyddiaeth a'i llywodraethu ar lefel Weithredol a Bwrdd, yn ogystal â gwelliannau ar unwaith i gydymffurfiaeth statudol. Diwygiwyd dyfarniad rheoleiddio Grŵp Cynefin (o 'Gwyrdd Cydymffurfio' ar gyfer Gwasanaethau Llywodraethu a Thenantiaid, a Hyfywedd Ariannol a ddyfarnwyd Rhagfyr 2022), i 'Ambr nad yw'n cydymffurfio' ar gyfer Llywodraethu a Gwasanaethau Tenantiaid' a 'Melyn Cydymffurfio' ar gyfer Hyfywedd Ariannol.

Ymrwymodd hefyd i Gytundeb Gwirfoddol ffurfiol ym mis Mai 2023.

Ym mis Mai 2024, cafodd Grwp Cynefin ei Ddyfarniad Rheoleiddio ei ddiwygio a'i ddiweddarau i 'Melyn Cydymffurfio' ar gyfer Hyfywedd Ariannol a Llywodraethu a Gwasanaethau i Denantiaid. Roedd hyn yn adlewyrchu'r cynnydd a wnaed dros y 13 mis diwethaf ar wella'r data a gadwir ar ein stoc a chael sicrwydd mewn chydymffurfio asedau gan arwain at berthnasoddedd cadarnhaol a chydweithio â'r Rheoleiddiwr a'n Cyllidwyr.

ADRODDIAD Y BWRDD RHEOLI

O ystyried y dyfarniad rheoleiddio diwygiedig, cytunodd y Bwrdd Rheoli ar amcan strategol ychwanegol ar gyfer 2023-24, sef '**Gweithredu ein Cynllun Gwella Busnes**': Bydd gennym wybodaeth Rheoli Asedau gyflawn, cywir ac amserol i'n cynorthwyo i gydymffurfio â gofynion iechyd a diogelwch landlord, ac i ganiatáu cynllunio ariannol hirdymor effeithiol'.

Erys y pum nod strategol gwreiddiol ac fe'u hategir gan gyfres o gynlluniau gweithredu a dangosyddion y cytunwyd arnynt sy'n mesur y gwahaniaeth y bydd y Cynllun Corfforaethol yn ei wneud yn ystod oes y Cynllun:

- **Gweithredu ein Cynllun Gwella Busnes:** Bydd gennym wybodaeth gyflawn, cywir ac amserol i'n cynorthwyo i gydymffurfio â gofynion y safonau rheoleiddio.
- **Cartrefi o Safon:** Byddwn yn darparu cartrefi fforddiadwy o safon uchel sydd yn diwallu anghenion lleol.
- **Gwasanaethau Rhagorol:** Byddwn yn darparu gwasanaethau sy'n bodloni anghenion ein tenantiaid a'n cwsmeriaid yn gyson ar draws y grŵp
- **Gwella Bywydau:** Byddwn yn darparu cymorth a chyfleoedd i bobl.
- **Cynnal Cymunedau:** Byddwn yn ymgysylltu â chymunedau lleol a byddwn yn gatalydd ar gyfer newid cadarnhaol
- **Twf Cadarn a Chynaliadwy:** Byddwn yn arddangos yr arferion arweinyddiaeth, llywodraethu a rheolaeth gorau fel Grŵp.

CYFLAWNI STRATEGAETH GRŴP CYNEFIN

Nod 1. Gweithredu ein Cynllun Gwella Busnes

Yn ystod 2023-24, ffocws allweddol Grŵp Cynefin oedd cyflawni'r Cynllun Gwella Busnes, a gweithredu gofynion yr Ymgymriad Gwirfoddol, gan roi diweddariad am gynnydd i'r Rheoleiddiwr yn rheolaidd.

Roedd hefyd yn cynnwys trafodaethau agos gyda'n benthycwyr i roi gwybod iddynt am gynnydd, yr effaith bosibl ar gyfamodau, a gofynion benthyca yn y dyfodol.

Y sbardun ar gyfer gweithredu'r Cynllun Gwella Busnes oedd sefydlu 5 ffrwd waith allweddol, sef;

- Cydymffurfiaeth Iechyd a Diogelwch
- Gwydnwch a Hyfywedd Ariannol
- Llywodraethu
- Pobl a Diwylliant
- Ymgysylltu â Thenantiaid

Daethpwyd â staff interim arbenigol i'r busnes i helpu i yrru'r gwelliannau gofynnol yn eu blaen, ac adolygwyd systemau a gweithdrefnau.

Fel rhan o'r Ymrwymiad Gwirfoddol, cytunwyd i gynnal tri adolygiad strategol, sef i. Hyfywedd Ariannol, ii. Modelu Busnes, a iii) Llywodraethu. Gosodwyd y tri adolygiad ar lefel strategol, a chynhaliwyd hwy gan gwmni allanol (David Tolson Partnerships, sef DTP), yn dilyn proses dendro agored. Cwblhawyd yr adolygiadau, a chyflwynwyd adroddiadau ac argymhellion i'r Bwrdd ym mis Hydref 2023 (Hyfywedd Ariannol), ac Ionawr 2024 (Modelu Busnes a Llywodraethu).

Ym mis Ionawr 2024, ac yn dilyn gweithredu'r Cynllun Gwella Busnes, a'r rhan fwyaf o ofynion yr Ymrwymiad Gwirfoddol, ymgymerodd Grŵp Cynefin â phroses hunanwerthuso yn erbyn gofynion y safonau rheoleiddio. Arweiniodd y broses at ddyfarniad diwygiedig o gydymffurfio ('Melyn') o ran Llywodraethu a Gwasanaethau Tenantiaid, a Hyfywedd Ariannol ym mis Mai 2024.

Mae'r Ymrwymiad Gwirfoddol yn parhau hyd nes y byddwn yn cwblhau dau adolygiad strategol, ac yn gweithredu unrhyw argymhellion sy'n deillio ohonynt, a'r ddau adolygiad yw i. Rheoli Risg yn arwain at ddatblygu Fframwaith

ADRODDIAD Y BWRDD RHEOLI

Sicrwydd Bwrdd, ac ii) adolygiad o wasanaethau a phrosiectau 'Mwy na Thai' er mwyn darparu gwybodaeth i'r Bwrdd i hwyluso penderfyniadau busnes yn y dyfodol.

Yn ystod y flwyddyn, bu newidiadau i'r Bwrdd Rheoli, lle daeth tymor 9 mlynedd rhai aelodau i ben, a safodd rhai i lawr. Ym mis Gorffennaf 2023, cafodd dau Aelod Bwrdd eu cyfethol yn benodol am eu harbenigedd trysorlys, ariannol a llywodraethu, ac ym mis Medi, penodwyd Cadeirydd newydd yn dilyn ymgyrch recriwtio, dan arweiniad ymgynghorwyr allanol. Cafodd tri aelod ychwanegol o'r Bwrdd eu cyfethol ym mis Rhagfyr 2023, eto drwy ymgyrch recriwtio, ac ar ôl ystyried map sgiliau'r Bwrdd a'r Cynllun olyniaeth.

Ym mis Mai 2024, penodwyd y Prif Weithredwr parhaol, yn dilyn proses recriwtio agored a hwyluswyd gan ddarparwr allanol. Bydd yr uwch strwythur arweinyddiaeth yn cael ei recriwtio yn ystod 2024/25 a bydd yn cynnwys Cyfarwyddwr Pobl, Cyfarwyddwr Eiddo a Buddsoddiad, Cyfarwyddwr Cymdogaethau a Chyfarwyddwr Adnoddau.

Nod 2: Cartrefi o Safon

Y ffocws allweddol yn ystod 2023-24 oedd gwella cofnodion data i roi sicrwydd ynghylch cydymffurfiaeth iechyd a diogelwch. Sefydlwyd amserlen a chytunwyd arni gyda'r Bwrdd a'r Rheoleiddiwr i sicrhau cydymffurfiaeth mewn meysydd allweddol gan gynnwys diogelwch tân, nwy, Adroddiad Cyflwr Gosodiadau Trydanol (EICR), legionella, radon a lifftiau. Roedd adroddiadau cynnydd a pherfformiad misol ('Dangosfyrddau Cydymffurfiaeth') yn dangos gwelliannau parhaus tuag at gydymffurfio, a nodir isod. Mae hyn yn parhau i fod yn flaenoriaeth allweddol.

Ffocws allweddol arall oedd cynnal rhaglen gynhwysfawr o gwblhau arolygon cyflwr eiddo o'n holl eiddo, gyda tharged o gyflawni 100% (erbyn diwedd Gorffennaf 2024). Mae 82% o'n stoc wedi'i arolygu, a'n system Rheoli Asedau wedi'i phoblogi ar ôl derbyn gwiriadau data sicrwydd ansawdd gan gwmni allanol. Rydym yn rhagweld na fydd tua 15% o eiddo yn cael eu harolygu oherwydd materion yn ymwneud â diffyg mynediad i rhai eiddo i gwblhau'r arolwg. Fodd bynnag, rydym yn rhagweithiol i reoli hyn gyda'n timau tai a chyfathrebu i sicrhau ein bod yn cael mynediad i gynifer o eiddo â phosib. Thoses Properties where gaining access to complete the surveys that continue to be problematic will form part of the initial tranche of an annual 20% rollong programme. Bydd eiddo dim mynediad yn rhan o raglen arolwg treigl blynyddol 20%.

Mae Grŵp Cynefin yn darparu gwasanaethau sy'n diwallu anghenion amrywiol tenantiaid a defnyddwyr gwasanaeth eraill. Mae ganddo amrywiaeth o opsiynau tai ar gael, megis tai cymdeithasol gydag eiddo yn amrywio o fflatiau, byngalos ac amrywiaeth o eiddo o wahanol faint, llety gwarchod, cynlluniau gofal ychwanegol, a chartrefi fforddiadwy gydag amrywiol opsiynau rhanberchnogaeth gan gynnwys y cynllun Cymorth Prynu.

Mae'r estyniad i'r cynllun Gofal Ychwanegol yn Llys Awelon yn Rhuthun wedi ei gwblhau diwedd Awst 2024, sydd yn cynnwys 35 o unedau newydd.

Eleni, ychwanegodd Grŵp Cynefin 18 uned newydd i'w stoc, gwaredwyd 2 uned, gan ddod â chyfanswm yr unedau dan reolaeth i 4,255 (yn unol â nodyn 5 o'r cyfrifon), mae hefyd 760 o gartrefi rhent canolradd ychwanegol sydd heb eu cynnwys. o fewn y nodyn, gan ddod â'r chyfanswm i 5,015.

Mae'r 5,015 o unedau yn cynnwys y 4,238 o unedau ar rent sydd naill ai'n eiddo i Grŵp Cynefin neu'n cael eu prydlesu gan Bartneriaeth Tai Cymru, ond sydd hefyd yn cael eu rheoli gan Grŵp Cynefin; 760 o unedau marchnad ganolraddol (unedau 'Cymorth Prynu' a 'Rhanberchnogaeth') y mae gan Grŵp Cynefin ddiddordeb ynddynt, yn ogystal ag 17 o unedau sy'n eiddo Elusendai, ond a reolir gan Grŵp Cynefin.

Sicrhaodd Grŵp Cynefin grant cyllid Rhaglen Ôl-osod er mwyn Optimeiddio (Optimised Retrofit Programme ORP) Llywodraeth Cymru o £1.4m yn 2022/23, gyda chyllid ychwanegol o £1.6m yn 2023/24 a £1.6m yn 2024/25. Prif themâu Rhaglen Ôl-osod er mwyn Optimeiddio (ORP) yw: Cynhesrwydd Fforddiadwy, Datgarboneiddio a deall y llwybr gorau at well effeithlonrwydd ynni ar gyfer ein cartrefi a'n preswylwyr. Mae Grŵp Cynefin wedi penodi Cyd Innovation i gefnogi penodi prif gontractwr ar gyfer darparu Rhaglen Ôl-osod er mwyn Optimeiddio (ORP) am 12 mis ac hefyd ar gyfer gwneud gwaith ôl-osod ar eiddo gan ddefnyddio cyllid ECO 4. Mae asesiadau eiddo yn parhau yn rheolaidd, ac unwaith y bydd y gwaith ôl-osod (retrofit) wedi'i gwblhau, bydd y cyllid ar gael (yn ystod 24/25).

Mae angen cwblhau a gweithredu holl broses ariannu a gosod yr Rhaglen Ôl-osod er mwyn Optimeiddio (ORP) erbyn 31 Mawrth 2025 yn unol â gwybodaeth ddiweddar gan Lywodraeth Cymru.

ADRODDIAD Y BWRDD RHEOLI

Penododd Grŵp Cynefin ddwy rôl newydd, sef y Rheolwr Ynni ac Ôl-osod a'r Rheolwr Prosiect sy'n gweithio mewn partneriaeth i gyflawni'r rhaglen. Yn ystod 2023-24:

- **Wal-Lag yw ein contractwr penodedig ar y cynllun hwn ac rydym wedi cwblhau 20 o osodiadau ôl-osod gyda mesurau effeithlonrwydd ynni sy'n cynnwys PV solar, systemau gwresogi ffynhonnell aer ac inswleiddio.**
- **Mae gennym ni 9 dyddiad gosod pellach wedi'u cadarnhau**
- **Mae 6 eiddo ar hyn o bryd yn cael eu hystyried yn 'waith ar y gweill' – ar y safle ar hyn o bryd, sgaffald yn ei le, inswleiddio/paratoi gosod.**
- **Mae gennym 15 eiddo yn aros am gadarnhad am ddyddiadau gosod.**
- **Rhaid cwblhau'r cynllun Rhaglen Ôl-osod er mwyn Optimeiddio (ORP) erbyn 31 Mawrth 2025 yn unol â gofynion Llywodraeth Cymru. Y bwriad yw y bydd tua 150 o'n heiddo wedi derbyn y mesurau hyn erbyn y dyddiad hwn.**

Sicrhodd Grŵp Cynefin hefyd grant Rhaglen Gyfalaf Llety Trosiannol (Transitional Accommodation Capital Programme TACP) Llywodraeth Cymru o £1.2m. Mae'r rhaglen grant wedi'i rhoi ar waith i gefnogi capasiti tai, i geisio adnewyddu ac ailfodelu eiddo gwag i gefnogi'r galw. Mae'r grant yn amodol ar ddefnyddio'r eiddo i gefnogi symud pobl o eiddo dros dro, ac fel ymateb i argyfwng Wcraïn. Bydd y grant yn cynorthwyo gydag adnewyddu 22 eiddo gyda Grŵp Cynefin yn cyfrannu £346k tuag at y costau adnewyddu. Cafwyd cyllid hefyd i brynu eiddo fel rhan o'r rhaglen.

Nod 3: Gwasanaethau Rhagorol

Mae Grŵp Cynefin yn cynnig amrediad o wasanaethau cymorth i denantiaid, fel y Tîm Tai a'r Tîm Lles i gefnogi tenantiaid i gynnal eu tenantiaeth, ac ein gwasanaethau Gorwel sy'n darparu gwasanaethau i ymdrin â cham-drin domestig a chymorth gyda digartrefedd.

Mae'r Strategaeth Ymgysylltu â Thenantiaid (a gymeradwywyd ym mis Medi 2022) a'r Strategaeth Sgiliau a Chyflogaeth a'r cynllun gweithredu cysylltiedig (a gymeradwywyd ym mis Mawrth 2023) yn darparu gwasanaethau ychwanegol i'n tenantiaid a'r gymuned ehangach, fel y Wardeiniaid Ynni sy'n rhannu'r arferion gorau a'r prisiau gorau o ran costau a defnyddio ynni a phrosiectau adfywio cymunedol penodol dan 'Mwy na Thai.' Comisiynodd Grŵp Cynefin TPAS Cymru i gynnal 'Asesiad Safonau Ymgysylltu â Thenantiaid' yn erbyn y gofynion rheoleiddio yn ystod 2022/23, gyda'r argymhellion yn cael eu cynnwys yn y ffrwd gwaith Cyfranogiad Tenantiaid a sefydlwyd yn unol â chyflawni'r Ymrwymiad Gwirfoddol. Cafodd y Ffrwd Waith Ymgysylltu â Thenantiaid, Cynllun Gweithredu TESA a'r Cynllun Gweithredu Ymgysylltu â Thenantiaid eu cyfuno a'u cyflwyno i'r Grŵp Gweithredu Tenantiaid ym mis Rhagfyr 2023. Sefydlwyd Grŵp Gorchwyl Tenantiaid newydd a gyfarfu ym mis Ionawr a Chwefror 2024 i gyd-gynllunio Cynllun Gweithredu newydd ar gyfer 2024/25.

Mae'r Strategaeth Trawsnewid Digidol wedi cyflwyno systemau newydd i'n tenantiaid, fel y porth tenantiaid 'Ap Cynefin' i denantiaid gael gwybodaeth yn haws ac yn gyflymach, a chyfleuster 'sgwrsio' newydd drwy gyfrwng ein gwefan newydd a lanswyd ym mis Ebrill 2022. Roedd y wybodaeth perfformiad yn 2023/24 fel a ganlyn:

• <i>Nifer y galwadau a dderbyniwyd</i>	37,338
• <i>% cyfradd ateb galwadau</i>	88%
• <i>Galwadau a atebwyd cyn pen 60 eiliad</i>	63%
• <i>Nifer y sgwrsiau byw</i>	840
• <i>Nifer y negeseuon e-bost i post@Grwpcynefin</i>	12,228

Mae nod strategol a osodwyd ar gyfer 2024-25 wedi'i osod i sefydlu blaenoriaethau ar gyfer Strategaeth Ddigidol Trawsnewid Grŵp newydd, a byddwn yn comisiynu darparwr allanol i hwyluso'r gwaith hwn.

Ym mis Hydref 2023 cymerodd tenantiaid ran yn arolwg boddhad safonol Llywodraeth Cymru, a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru ym mis Mehefin 2024.

ADRODDIAD Y BWRDD RHEOLI

Dyma rai o'r canfyddiadau allweddol:

Pa mor fodlon ydych chi efo'r gwasanaeth a ddarperir?	81%
Pa mor fodlon ydych chi gydag ansawdd cyffredinol eich cartref?	70%
Yn gyffredinol, pa mor fodlon ydych chi efo'r modd y mae Grŵp Cynefin yn delio â gwaith trwsio a chynnal a chadw?	73%
Pa mor fodlon ydych chi gyda'ch cymdogaeth fel lle i fyw?	81%
Pa mor fodlon ydych chi fod eich rhent yn rhoi gwerth am arian?	79%
Pa mor fodlon ydych chi fod y tâl gwasanaeth yn rhoi gwerth am arian?	42%
Pa mor fodlon ydych chi fod Grŵp Cynefin yn gwrando ar eich safbwyntiau ac yn gweithredu arnynt?	61%
Gan feddwl am eich cartref yn benodol, pa mor fodlon ydych chi bod eich cartref yn saff a diogel?	86%
Pa mor fodlon ydych chi efo'r ffordd y mae Grŵp Cynefin yn delio ag ymddygiad gwrthgymdeithasol	12%
Pa mor fodlon ydych chi gyda'r cyfleodd sy'n cael eu rhoi i chi gymryd rhan ym mhrosesau gwneud penderfyniadau?	56%
Pa mor fodlon ydych chi fod Grŵp Cynefin yn rhoi cyfle i chi ddweud eich dweud am y ffordd y mae gwasanaethau yn cael eu rheoli?	56%
I ba raddau ydych chi'n cytuno efo'r datganiad "Rwy'n ymddiried yn Grŵp Cynefin".	77%

Rydym wedi gosod nod strategol ar gyfer 2024-25 i adolygu'r Arolwg Bodlonrwydd Tenantiaid, ac yn ystod 2025-26, byddwn yn cynnal arolwg boddhad cynhwysfawr (yn seiliedig ar egwyddorion STAR) er mwyn darparu darlun clir o foddhad tenantiaid.

Dyfarwyd achrediad 'Rhagoriaeth mewn Gwasanaethau i Gwsmeriaid' i Grŵp Cynefin (mewn pedair elfen gan gyrraedd y safon 'Cydydffurfiaeth a Mwy') yn unol â gofynion Safonau Rhagoriaeth mewn Gwasanaethau i Gwsmeriaid Swyddfa'r Cabinet ym mis Gorffennaf 2021, a adolygir yn flynyddol. Cyflawnwyd yr achrediad eto ym mis Gorffennaf 2023, gydag adolygiad llawn wedi ei ohirio tan 2025.

Dangosyddion Perfformiad Allweddol trwsio a gwella cartrefi:

	2024	2023
Gwaith trwsio a gwblhawyd yn yr amser targed	82%	84%
Gwaith brys a gwblhawyd cyn pen 24 awr	99%	99%

Ar ddiwedd y flwyddyn roedd lefel cydymffurfio Diogelwch Nwy Grŵp Cynefin yn 100%.

Gosod a rheoli eiddo:

Gosodwyd 242 o eiddo yn ystod y cyfnod o fis Ebrill 2023 i fis Mawrth 2024, gyda 18 yn osodiadau newydd a 224 yn ail-osodiadau.

Mae nifer yr ailosodiadau wedi gostwng ychydig eleni o'i gymharu â'r un cyfnod y llynedd. Fodd bynnag, roedd hyn i'w ddisgwyl, wrth i ni adolygu ein proses gaffael i sicrhau gwell gwerth am arian. Yn dilyn yr adolygiad hwn a'r rhaglen Rhaglen Ariannu Grant Cyfalaf Llety Trosiannol (TACP) weithredol sydd ar waith, disgwylir y bydd nifer yr ailosodiadau yn cynyddu yn y flwyddyn ariannol nesaf.

Roedd y colled incwm oherwydd eiddo gwag ar ddiwedd mis Mawrth yn £377,894. Wrth gymharu hyn â'r flwyddyn flaenorol roedd y ffigur yn £321,902. Mae'r Gymdeithas wedi llwyddo i gael grant Rhaglen Ariannu Grant Cyfalaf Llety Trosiannol (TACP) i wella nifer yr eiddo gwag a lleihau'r incwm a gollir yn erbyn eiddo gwag tymor hir. Fe wnaethom hefyd gynnal adolygiad proses 'LEAN' mewnol gyda'r nod o wella ein proses eiddo gwag, a ddylai gyfrannu'n gadarnhaol at drawsnewid eiddo yn gyflymach, gan arwain at golli llai o rent wrth symud ymlaen.

ADRODDIAD Y BWRDD RHEOLI

	2024	2023
ôl-ddyledion fel % o'r rhent casgladwy (ar ddiwedd y flwyddyn)	2.69%	2.59%
Colled rhent – eiddo gwag fel % o'r rhent casgladwy (yn ystod y flwyddyn)	1.74%	1.45%
Nifer y dyddiau i osod eiddo (yn cynnwys ail-osod ac eiddo newydd) (cyfartaledd yn ystod y flwyddyn)	47	23
Nifer yr achosion ymddygiad gwrthgymdeithasol yn ystod y flwyddyn: Mae'r achosion hyn yn amrywio o achosion categori un, sy'n cynnwys ymddygiad bygythiol ac ymosodiadau, i categori tri a fyddai'n cynnwys niwsans swm, gerddi blêr ac ati	443	364

*Mae'r penderfyniad i adolygu'r broses gaffael i sicrhau mwy o werth am arian wedi effeithio ar nifer y dyddiau a gymerwyd i ailosod ein heiddo ar gyfer y flwyddyn ariannol hon. Fodd bynnag, bydd caffael trwy system fframweithiau wrth symud ymlaen yn arwain at arbedion effeithlonrwydd yn gyffredinol

Nod 4: Gwella Bywydau

Gweledigaeth Grŵp Cynefin yw 'Gwneud gwahaniaeth cadarnhaol i fywydau a chymunedau' ac mae'n darparu ac yn rheoli nifer o fentrau sy'n galluogi pobl ag amrywiaeth o anghenion i fyw'n annibynnol ac yn ddiogel.

Mae'r Tîm Lles wedi cynorthwyo cyfanswm o 491 o denantiaid dros y flwyddyn, gyda 1,958 o achosion newydd wedi'u hagor ar gyfer gwahanol elfennau i'r tenantiaid. Sicrhawyd cyfanswm enillion parhaus o £1,637,488.40, sef £3,335.01 ar gyfartaledd i bob tenant a welwyd gan y Tîm. Mae hyn yn gynydd o £393,984 ar ffigurau'r llynedd.

Rhoddodd y Gymdeithas gymorth i 20 o denantiaid i sicrhau cyflogaeth a datblygu eu sgiliau, a dyfarnwyd cyfanswm o £2k mewn 'Grantiau Camau i Gyflogaeth' yn ystod y flwyddyn i 11 o unigolion. Daeth y Tîm Mentrau Cymunedol yn ail yng ngwobrau TPAS ym mis Gorffennaf 2022 am y rhaglen 'Camau i Gyflogaeth.'

Yn ystod 2023/024, fe wnaeth ein is-gwmnïau Canllaw (Eryri) cyf (Gwynedd a Môn) a Gofal a Thrwsio Conwy a Sir Ddinbych gynorthwyo 10,316 o gleientiaid trwy gwblhau gwelliannau i'r cartref, atgyweiriadau neu addasiadau gwerth dros £1.8m. Fe wnaethant helpu i gynyddu incwm eu cleientiaid drwy dderbyn budd-daliadau lles gwerth dros £2.5m. Yn gyffredinol, roedd cyfradd boddhad cleientiaid ar gyfer eu gwasanaethau yn 96% gyda 97% yn nodi y byddent yn argymhell eu gwasanaethau i eraill.

Mae Gorwel yn cynnig trawstoriad o gynlluniau o ran cefnogi plant, pobl ifanc, oedolion a phobl hŷn. Ar gyfartaledd mae'n cefnogi rhwng 750 a 800 o bobl yr wythnos, ac mae ganddo 62 aelod o staff sy'n cyfateb i staff llawn amser. Mae grantiau yn ffurfio 80% o incwm Gorwel.

Derbyniodd Gorwel gadarnhad ym mis Gorffennaf 2023 eu bod wedi bodloni'r gofynion achrediad 'Leading Lights,' ar gyfer ei rhaglen IDVA (Independent Domestic Violence Advisor), rhaglen sy'n cydnabod ac yn gwobrwyo ymarfer da a diogel mewn gwasanaethau cam-drin domestig yn y gymuned ledled y Deyrnas Unedig. Mae'r rhaglen yn cynnig set o safonau i wasanaethau, asiantaethau partner a chomisiynwyr ym maes cymorth i ddioddefwyr cam-drin domestig drwy ymateb dan arweiniad risg ac fe'i dyluniwyd i sicrhau bod goroeswyr cam-drin domestig yn derbyn yr un lefel gwasanaeth, waeth lle maent yn y wlad. Ar ôl diwedd y flwyddyn, ac yn dilyn trafodaethau agos gyda'r comisiynydd, trosglwyddwyd y gwasanaeth IDVA i ddarparwr allanol.

Cymeradwywyd Strategaeth Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant newydd Grŵp Cynefin gan y Bwrdd Rheoli ym mis Gorffennaf 2023, gydag adnoddau ychwanegol wedi'u cyfeirio at gyflawni'r camau y cytunwyd arnynt yn ystod 2024/25.

ADRODDIAD Y BWRDD RHEOLI

Nod 5: Cynnal Cymunedau

Mae gan Grŵp Cynefin ystod o wasanaethau a phrosiectau sy'n cefnogi ac yn adfywio'r cymunedau rydym yn gweithio ynddynt, ac sy'n egluro pwrpas 'Mwy na Thai' (gweler mwy o fanylion isod ar dudalen 11 and 12).

Enghraifft o weithio mewn partneriaeth i fod yn gatalydd newid cadarnhaol yw prosiect Dwyfor, yn gweithio gyda chynllun peilot tai fforddiadwy Llywodraeth Cymru yn Nwyfor i chwilio am ddatrysiadau i'r argyfwng tai mewn ardaloedd gwledig Cymraeg eu hiaith. *Mae'r prosiect tair blynedd hwn yn gyfrifol am greu prosiectau tai cydweithredol tebyg i ymddiriedolaeth gymunedol, gan weithio gyda landlordiaid cymdeithasol cofrestredig eraill a Chyngor Gwynedd i geisio diwallu anghenion tai lleol yr ardal a hyrwyddo tai a arweinir gan y gymuned fel ateb posibl. Mae rhai o'r cerrig milltir allweddol ar gyfer y prosiect hwn yn cynnwys:*

- Edrych ar y rhwystrau sy'n wynebu Cymdeithasau Tai sydd am ddatblygu mewn ardaloedd gwledig ac ymgysylltu â Llywodraeth Cymru i dynnu sylw at faterion allweddol. Mae Grŵp Cynefin ar hyn o bryd yn bwriadu cymryd 4 safle ymlaen yn ardal Dwyfor gyda safle ychwanegol o bosib yn derbyn cymorth ariannol ychwanegol trwy Lywodraeth Cymru.
- Cynorthwyo i hyrwyddo Cynllun Cymorth Prynu Cyngor Gwynedd sydd wedi derbyn buddsoddiad sylweddol gan Lywodraeth Cymru oherwydd y Cynllun Peilot. Gweinyddir y cynllun gan Tai Teg a chafodd ei hyrwyddo trwy gynnal sesiynau gwybodaeth gyda chynghorwyr lleol, cynghorau cymuned, Gwerthwyr Tai ac yn ystod diwrnodau agored amrywiol a digwyddiadau tai. Mae'r cynllun yn cynorthwyo unigolion i brynu eiddo yn eu hardal leol gan ddefnyddio benthyciad di-log.
- Cyflwyno achos busnes i Lywodraeth Cymru am Gynllun Adnau ar ran Partneriaid y Cynllun Peilot (Grŵp Cynefin, Cyngor Gwynedd, Parc Cenedlaethol Eryri, Adra). Mae'r cynllun wedi'i ddylunio'n debyg i'r Cynllun Cymorth Prynu i gynorthwyo'r rhai sydd angen blaendal i brynu eiddo. Disgwyliwn dderbyn ymateb gan Lywodraeth Cymru yn ystod yr wythnosau nesaf.
- Cynorthwyo Cymunedau yn ardal Dwyfor sy'n dymuno prynu tai a'u rhentu allan i aelodau'r gymuned. Rydym wedi cynnal Diwrnod Agored Tai a Arweinir gan y Gymuned gyda phartneriaid amrywiol megis Cwmpas a'r Hwyluswyr Tai Gwledig – roedd hyn yn galluogi grwpiau yn yr ardal i rwydweithio (mae'r Hwyluswyr Tai Gwledig wedi cynnal 4 asesiad anghenion tai cymunedol yn ardal Dwyfor hyd yma) . Rhoddwyd cymorth hefyd i dri grŵp cymunedol oedd angen cyllid i barhau â'u prosiectau, gyda'r Cynllun Peilot yn gallu cydlynu a chynorthwyo gyda ffrydiau ariannu.

Mae Grŵp Cynefin wedi darparu tai diogel, fforddiadwy, ansawdd uchel i dros 8,000 o bobl yn holl siroedd gogledd Cymru a gogledd Powys ers ei sefydlu yn 2014. Mae darparu tai a gwasanaethau rhagorol yn cyfrannu at ddatblygiad cymunedau cynaliadwy tra'n gwarchod a hybu'r Gymraeg, un o gonglfeini'r gymdeithas dai.

Grŵp Cynefin sy'n gyfrifol am weinyddu'r gofrestr Tai Teg hefyd, sef y Gofrestr Tai Fforddiadwy, ar ran cymdeithasau tai, awdurdodau lleol a Pharc Cenedlaethol Eryri sy'n cynnig gwahanol opsiynau o ran unedau fforddiadwy, p'un a yw'n cael ei rentu (rhent canolradd), neu'n bryniant â chymorth trwy Rentu i Berchnogi neu eiddo Rhanberchnogaeth.

Cyfanswm nifer yr unedau a enwebwyd drwy gyfrwng Tai Teg hyd yma:

Blwyddyn	Nifer yr unedau
2018.2019	200
2019.2020	300
2020.2021	352
2021.2022	542
2022.2023	367
2023.2024	414
Cyfanswm	2,175

ADRODDIAD Y BWRDD RHEOLI

Mae Grŵp Cynefin yn gweithio mewn partneriaeth â Chyngor Gwynedd, Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, Theatr Bara Caws a rhanddeiliaid lleol i arwain at ddatblygu Prosiect Iechyd a Llesiant i Benygroes a Dyffryn Nantlle – Canolfan Lleu. Yr egwyddorion craidd yw gweithio mewn partneriaethau cryfach i wella llesiant a gweithio tuag at gyd-gynhyrchu iechyd da, ac mae'n cynnwys ymrwymiad craidd i adeiladu amgylchedd llesiant newydd, gwell parth y cyhoedd i'r ardal a chynnig tai cynaliadwy wedi'i seilio ar anghenion lleol a nodwyd. Yn dilyn newid angenrheidiol i brif gynllun gwreiddiol y prosiect, a arweiniodd at oedi wrth ddatblygu'r cynllun ymhellach a'r angen i gynnal adolygiad dichonoldeb ar yr uwchgyllun newydd posibl. Mae'r newidiadau arfaethedig yn cael eu hasesu ar hyn o bryd ar eu fforddiadwyedd yn erbyn y grantiau sydd wedi'u hadnabod hyd yma ar gyfer y prosiect.

Yn ystod 2024/25 bydd adolygiad annibynnol yn cael ei gomisiynu i adolygu holl brosiectau a gwasanaethau 'Mwy na Thai' Grŵp Cynefin. Mae 'Mwy na Thai' yn derm cyffredinol sy'n grwpio nifer o wasanaethau, prosiectau ac asedau a weinyddir ac a reolir gan Grŵp Cynefin. Maent yn amrywiol eu natur ac yn 'ychwanegol' at ein gwasanaethau landlordiaid craidd. Mae'r adolygiad mewn ymateb i argymhelliaid yn deillio o'r adolygiad 'Modelu Busnes' a gynhaliwyd fel rhan o'r Ymrwymiad Gwirfoddol i lywio cyfeiriad strategol yn y dyfodol.

Nod 6: Twf Cadarn a Chynaliadwy

Adroddodd Grŵp Cynefin i'r Pwyllgor Cydnabyddiaeth a Llywodraethu ym mis Mehefin 2023 ei fod yn bodloni 82% o ofynion Cod Llywodraethu Cartrefi Cymunedol Cymru, gyda rhai meysydd i'w gwella a'u cryfhau. Cynhwyswyd y gweithredoedd hynny yn y Cynllun Gwella Llywodraethu i weithio tuag at gydymffurfio'n llwyr. Fodd bynnag, fel y crybwyllwyd, cynhaliwyd adolygiad llywodraethu cynhwysfawr gan ddarparu'r allanol, a chymeradwywyd yr adroddiad a'r argymhellion gan y Bwrdd ym mis Ionawr 2024. Cafodd yr argymhellion eu bwydo i mewn i Gynllun Gwella Llywodraethu diwygiedig, ac adroddwyd i'r Bwrdd a'r Pwyllgor Cydnabyddiaeth a Llywodraethu bod cynnydd yn erbyn yr argymhellion yn dda, gyda 33% wedi'u gweithredu.

Cynhaliwyd adolygiad o'r achrediad Buddsoddwyr mewn Pobl (BMP) hefyd yn Hydref 2022, pan enillodd Grŵp Cynefin y 'Wobr Arian'. Dyma'r trydydd asesiad Buddsoddwyr mewn Pobl (BMP) ar gyfer Grŵp Cynefin, a ddaeth ar adeg eithriadol o heriol i'r mudiad, h.y. ar ôl cofid, cyd-destun o ansicrwydd/costau byw/materion iechyd meddwl dilynol, a phrinder staff mewn meysydd allweddol.

Yn ystod 2023-24, penodwyd ymgynghorydd allanol i gynnal adolygiad annibynnol o gyflogau a buddion y farchnad ar gyfer pob swydd o fewn Grŵp Cynefin. Roedd yr adolygiad tâl yn seiliedig ar gyflogau ar gyfer blwyddyn ariannol 2023/2024. Pwrpas yr adolygiad oedd rhoi arweiniad priodol a pherthnasol a data marchnad i Grŵp Cynefin er mwyn cymharu'r lefel bresennol o gyflog a gwobr a thrwy hynny alluogi'r sefydliad i wneud penderfyniadau gwybodus ac argymhellion ynglŷn â'r pecyn tâl a thelerau ac amodau ar gyfer holl ddeiliaid y swydd. Cyflwynwyd yr adroddiad i'r Pwyllgor Cydnabyddiaeth a Llywodraethu ym mis Ionawr 2024.

Cymeradwywyd 'Strategaeth a Chynllun Pobl 2024-2027' newydd hefyd gan y Bwrdd ym mis Ebrill 2024, a oedd yn nod strategol. Mae datblygu'r strategaeth a'r cynllun newydd hwn yn allweddol i gyflawni 'Arweinyddiaeth a rheolaeth ddigonol (sgiliau / profiad / gwerthuso gallu)', a oedd yn un o ofynion yr Ymrwymiad Gwirfoddol. Fe'i datblygwyd hefyd i adlewyrchu ein gwerthoedd a'n hymrwymiad parhaus i Buddsoddwyr mewn Pobl (BMP). Mae'n strategaeth a chynllun uchelgeisiol sydd wedi'u rhannu'n dri maes ffocws allweddol, sef 'Y ffordd rydym yn gwneud pethau', 'Sut rydym yn gwneud pethau', a 'Cyflawni pethau'.

PRIF WEITHGAREDDAU GRŴP CYNEFIN

Fel landlord cymdeithasol cofrestredig mae Grŵp Cynefin yn:

- Rheoli mwy na 5,000 o gartrefi ar draws Gogledd Cymru a gogledd Powys.
- Darparu gwasanaethau landlord trwy rwydwaith o swyddfeydd lleol yn y Bala, Dinbych, Llangefni a Phen-y-groes
- Annog tenantiaid i ddylanwadu ar berfformiad a gwella'r gwasanaethau a dderbynnir ganddyn nhw a'u cymunedau
- Datblygu cartrefi o bob math mewn ymateb i anghenion lleol; ar gyfer teuluoedd, pobl sengl, pobl hŷn ac unigolion bregus ag anghenion cefnogaeth
- Yn ystod 2023/24 buddsoddodd Grŵp Cynefin dros £7.7m (2023 - £7.3m) yn ei stoc tai. Roedd hyn yn

ADRODDIAD Y BWRDD RHEOLI

cynnwys buddsoddi mewn gwaith cynnal a chadw arferol, gwaith wedi'i gynllunio, archwilio a chynnal a chadw.

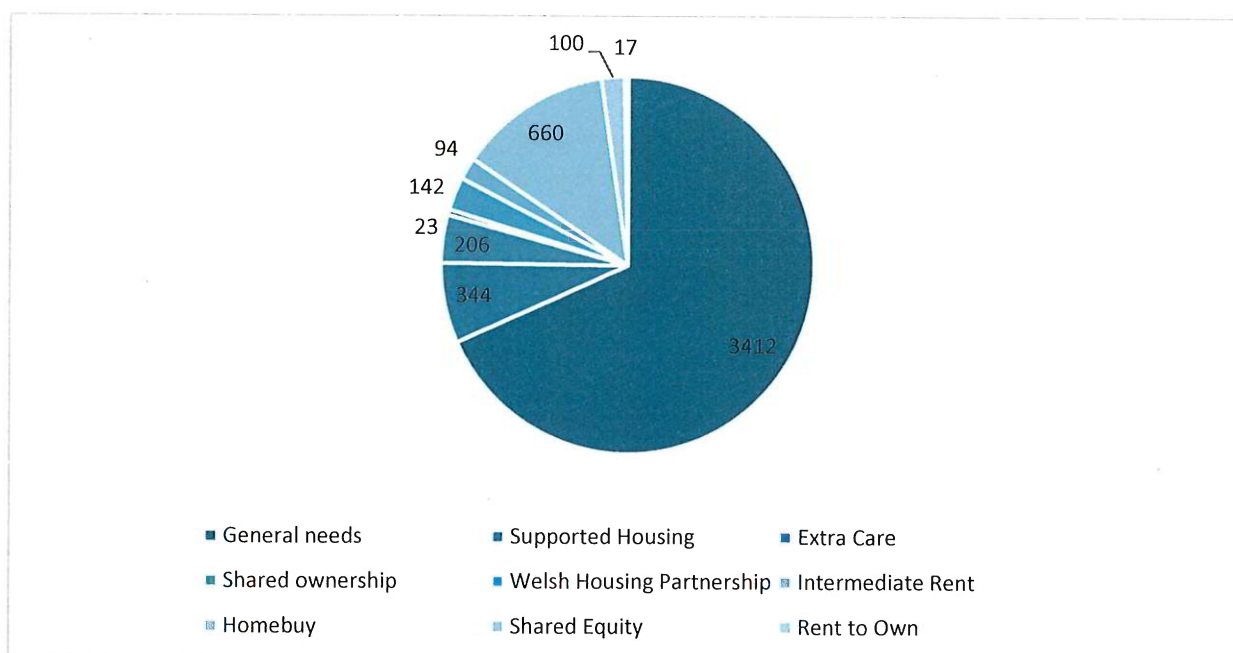
- Dros gyfnod tair blynedd y Cynllun Corfforaethol, mae cyfanswm o 208 o unedau wedi eu cwblhau, yn erbyn targed o 358. Cymeradwyodd y Bwrdd i oedi unrhyw ymrwymiadau datblygu newydd yn ystod y flwyddyn, fel y gellir canolbwyntio adnoddau i ymdrin â gofynion yr ymrwymiad gwirfoddol.
- Meddu ar fuddiant yn neu'n rhan-berchen eiddo neu wedi hwyluso bron i 1000 o gartrefi marchnad ganolraddol ar gyfer pobl na fedrant brynu cartref addas ar y farchnad agored
- Gweinyddu Cofrestrï Tai Fforddiadwy ar gyfer y chwe awdurdod lleol yng Ngogledd Cymru
- Cefnogi Hwyluswyr Tai Gwledig sy'n cefnogi ymdrechion cymunedau i gynyddu'r cyflenwad tai ar gyfer pobl leol
- Buddsoddi ym Mhartneriaeth Tai Cymru (menter ar y cyd gyda thri grŵp tai arall), sydd wedi darparu bron i 2,000 o gartrefi rhent canolraddol ychwanegol ers ei ffurfio yn 2011. Cyfanswm stoc Grŵp Cynefin yn PTC yw 142.

Fel grŵp o fusnesau cymdeithasol mae Grŵp Cynefin hefyd yn darparu 'Mwy na Thai' drwy gyfrwng:

- Rheoli dwy asiantaeth Gofal a Thrsio trwy ddau is-gwmni (Canllaw (Eryri) Cyf a Gofal a Thrsio Conwy a Sir Ddinbych) sy'n gwneud addasiadau hanfodol i gartrefi pobl hŷn a phobl ag anableddau
- Darparu gwasanaethau cymorth yn seiliedig ar dai trwy gyfrwng Gorwel, uned fusnes mewnol Grŵp Cynefin, sy'n galluogi unigolion a theuluoedd i fyw'n annibynnol; yn cynnwys dioddefwyr cam-drin domestig, pobl ddigartref, pobl hŷn a phobl ag anghenion cefnogaeth iechyd meddwl
- Rheoli'r prosiect cyflogaeth a hyfforddiant galwedigaethol Wardeiniaid Ynni Cymunedol sydd bellach yn gweithredu ar draws Gogledd Cymru a Phowys
- Rheoli Canolfan Fenter Congl Meinciau ym Mhenrhyn Llŷn, Gwynedd
- Rheoli canolfan fenter ieuencid HWB Dinbych yn Ninbych
- Rheoli menter 'Y Shed' yng Ngallt Melyd, menter sydd wedi trawsnewid hen adeilad rheilffordd gwag yn ganolfan gyda siop, caffi, gwybodaeth am y dreftadaeth leol, ac unedau busnes.
- Gweithredu fel Ymddiriedolwr Corfforaethol dwy elusen elusendai, Elusen Elizabeth Owen, Llanfair DC a Thai Ellen Glynne, Llandwrog.

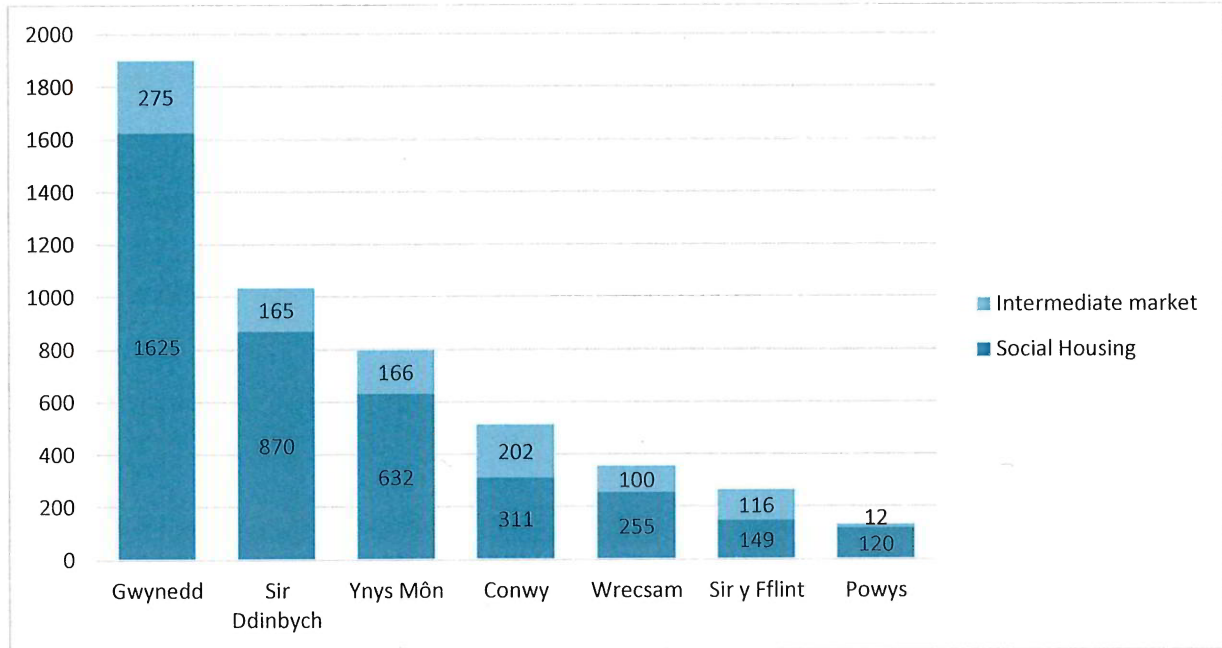
Mae Grŵp Cynefin yn un o'r ychydig gymdeithasau tai yng Nghymru sy'n cynnal ei fusnes mewnol yn gyfan gwbl drwy gyfrwng y Gymraeg ac mae'n hynod o falch o'r nodwedd unigryw hwn.

Graff 1: Stoc Tai @ 31/03/24 – Yn ôl math o eiddo

ADRODDIAD Y BWRDD RHEOLI

Graff 2: Stoc Tai @ 31/03/24 – Yn ôl Awdurdod Lleol

Materion Ariannol a Thrysorlys

Mae Grŵp Cynefin wedi mabwysiadu Polisi Rheoli Trysorlys cadarn ac mae'r Bwrdd yn cymeradwyo'r Strategaeth Trysorlys yn flynyddol. Cyflwynir adroddiadau trysorlys chwarterol i'r Pwyllgor Cyllid a Thwf sy'n dangos bod Grŵp Cynefin yn cydymffurfio'n barhaus â'i Bolisi Rheoli Trysorlys. Cymeradwywyd adolygiad o Bolisi Rheoli'r Trysorlys gan y Bwrdd Rheoli ym mis Mai 2024.

Yn y flwyddyn yn diwedd 31 Mawrth 2024 mae portffolio benthyciadau Grŵp Cynefin yn dangos fod gan y Gymdeithas fenthyciadau gwerth £130m gydag oddeutu 90% o'r rhain ar gytundeb cyfradd llog sefydlog. Mae hyn yn uwch na'r isafswm o 60% yn mholisi Rheoli Trysorlys Grŵp Cynefin.. Ar ddiwedd y flwyddyn ariannol roedd gan Grŵp Cynefin hylifedd digonol yn ei le am oddeutu 24 mis. Ar ôl diwedd y flwyddyn, mae Grŵp Cynefin wedi sicrhau cyllid ychwanegol i gefnogi Cynllun Busnes 2023-2052.

Yn unol â gofynion Llywodraeth Cymru cynhelir profion straen cynhwysfawr y rhagfynegiadau ariannol 30 mlynedd yn flynyddol gyda'r Bwrdd Rheoli, a thrafodir strategaethau lliniaru potensial.

Cafodd Dyfarniad Rheoleiddio Grŵp Cynefin ei ddiwygio a'i ddiweddarau i 'Cydymffurfio Melyn' ar gyfer Hyfywedd Ariannol ym mis Mai 2024. Mae'r costau eithriadol a dynnir o fewn y flwyddyn wedi'u heithrio o gyfamod EBITDA-MRI gyda dau o'n benthycwyr ac fe'i manylir yn Nodyn 30.

Ar ôl diwedd y flwyddyn, mae Grŵp Cynefin wedi ail-ariannu i gefnogi Cynllun Busnes 2023-2052, ac mae strategaeth trysorlys yn ei lle ar gyfer cyfleusterau ariannu pellach i fod yn eu lle yn ystod 2024-25 yn dilyn y dyfarniad rheoleiddio lwyddiannus.

Roedd trosiant y Grŵp yn y flwyddyn yn £35m (2023- £33m) gyda £25m (2022 - £24m) yn dod o incwm rhent a thâl gwasanaeth. Roedd gwarged y Grŵp am y flwyddyn yn £1.3m (2023 - £1.7m) ac yn dilyn yr addasiad pensiwn buddiant diffiniedig a oedd yn ofynnol yn ystod y flwyddyn yn dangos colledion actiwaraidd o £1.2m (2023 – colled o £1m), roedd y cronfeydd referniw yn £32.7m (2023 - £32.5m) ar ddiwedd y flwyddyn ariannol. Mae'r Bwrdd Rheoli yn ystyried hyn yn ganlyniad cadarnhaol am y flwyddyn. Roedd gwerth llyfr net y stoc tai yn £327m ar ddiwedd y flwyddyn ariannol (2023 - £312m).

ADRODDIAD Y BWRDD RHEOLI

Perfformiad Cyffredinol

Parhaodd rhoi cymorth a chefnogaeth i'n tenantiaid yn flaenoriaeth uchel i Grŵp Cynefin yn 2023-24. Roedd y perfformiad ôl-ddyledion rhent yn 2.69% (2.59% 22/23) yn erbyn targed o 2.50% (2.50% 22/23) fel y pennwyd gan y Pwyllgor Cwsmeriaid a Chymunedau. Mae hyn yn cyfateb i ôl-ddyledion o £977k o gymharu â chyfanswm y rhent a gasglwyd o £23,270,129.

Mae 1462 (38%) (cynnydd o 1% ers y llynedd) o denantiaid bellach yn derbyn Credyd Cynhwysol. Mae Grŵp Cynefin yn derbyn taliadau uniongyrchol gan yr Adran Gwaith a Phensiynau ar gyfer 627 (43%) o'r tenantiaid hyn.

Gosododd Grŵp Cynefin nod strategol ar gyfer 2024-25 i gynyddu'r cronfeydd caledi i denantiaid o £75k, a bydd yn darparu adroddiad i'r Bwrdd ar sut y defnyddiwyd y gronfa. Mae hyn yn gynydd o £50k o gymharu â 2022-23 (25k).

Environmental, Social, Governance (ESG) Performance

Cynhyrchodd Grŵp Cynefin ei Dystysgrif Cydymffurfio â'r meini prawf Perfformiad Amgylcheddol, Cymdeithasol a Llywodraethu dan ddarpariaethau ei gytundebau benthyca, a oedd yn dangos ei berfformiad ar 31 Mawrth 2024 yn erbyn y tri targed perfformiad a bennwyd, sef:

- i. Roedd Perfformiad Ynni eiddo newydd yn Gyfartalog, 101 Tystysgrif Perfformiad Ynni (yn erbyn targed o 86) ac
- ii. Roedd meini prawf Perfformiad Ynni y stoc a oedd yn bodoli eisoes yn Gyfartalog, 70 Tystysgrif Perfformiad Ynni (yn erbyn tared o 70); a
- iii. 36 o bobl (a oedd, yn union cyn hynny, yn ddi-waith) yn cael cymorth tuag at waith cyflogedig, neu waith hunangyflogedig (yn erbyn targed o 36).

Yn ogystal â'r 36 o unigolion a gefnogir uchod, mae Grŵp Cynefin hefyd wedi darparu Hyfforddiant Galwedigaethol i 69 o unigolion ac wedi cefnogi 27 o denantiaid i wneud gwaith gwirfoddol.

Yr Amgylchedd Gweithredu

Fel cymdeithas dai, mae Grŵp Cynefin yn parhau i weithredu o fewn amgylchedd cymhleth gyda heriau a gofynion cyfnewidiol yn wleidyddol, economaidd, cymdeithasol ac yn amgylcheddol

Bu 2023-24 yn flwyddyn heriol arall eto, gyda chostau busnes cynyddol oherwydd costau deunyddiau adeiladu a llafur cynyddol, costau cyfleustodau cynyddol a chyfraddau llog uwch trwy gydol y flwyddyn. Daeth Polisi Gosod Rhent Cymdeithasol newydd yn weithredol ar 1 Ebrill 2022 ac fe'i datblygwyd yn unol â pholisi rhenti cymdeithasol Llywodraeth Cymru 2020 – 2025. Nod y polisi oedd gwella'r mesurau fforddiadwyedd ar gyfer preswylwyr tai cymdeithasol presennol ac yn y dyfodol drwy ddangos bod ein cartrefi a'n gwasanaethau'n cynrychioli gwerth am arian tra'n sicrhau bod ein heiddo'n parhau'n gynaliadwy yn y tymor hir. Fodd bynnag, o dan ofynion y Ddeddf, gwelwyd y sector yn cael ei dal mewn rhwymedigaethau cyfreithiol ynghylch rhoi tystysgrifau Adroddiad Cyflwr Gosodiadau Trydanol (EICR)/ Tystysgrif Gosod Trydan (EIC) i denantiaid, ac yn benodol, mewn cysylltiad â'i ardaloedd cymunedol. Derbyniodd Grŵp Cynefin gyngor cyfreithiol mewn perthynas â manau cymunedol ond er mwyn osgoi diffyg cydymffurfio sicrhawyd bod y tystysgrifau yn cael eu darparu. Mae nifer o brosesau gweithredol ychwanegol wedi'u rhoi ar waith i osgoi unrhyw ddiffyg cydymffurfio yn y dyfodol.

Mae'r angen yn parhau am dai fforddiadwy o ansawdd da, yn fwy felly mewn rhai lleoliadau gwledig yng Nghymru oherwydd yr argyfwng tai, a'r ffyniant ail gartrefi. Mae Llywodraeth Cymru wedi gosod targed uchelgeisiol i ddarparu 20,000 o gartrefi cymdeithasol carbon isel newydd yn ystod tymor 5 mlynedd y Senedd, hyd at 2026.

Mae adferiad araf yn dod ar ôl yr argyfwng costau byw ond mae cost hanfodion sylfaenol yn parhau i fod yn uchel, er gwaethaf y ffaith bod y gyfradd chwyddiant flynyddol wedi gostwng i 2.3% ar gyfer Ebrill 2024 ar ôl cyrraedd 11.1% ym mis Hydref 2022, sef y lefel uchaf am 41 mlynedd. Dros y ddwy flynedd ddiwethaf mae prisiau bywd wedi codi 22.5%, sef yr un cynnydd â'r deuddeg mlynedd flaenorol ac mae safonau byw felly wedi aros yn eu hunfan gyda'r incwm nodweddiadol yn tyfu ar gyfartaledd dim ond £140 ers 2010. O wybodaeth a gafwyd gan Cartrefi Cymunedol Cymru:

ADRODDIAD Y BWRDD RHEOLI

- Derbyniodd bron i 7,500 o denantiaid gymorth gan gymdeithasau tai Ionawr-Mawrth 2024, gyda 35,000 o denantiaid yn cael cymorth ers Ionawr 2023
- Llwyddodd Cymdeithasau Tai i uchafu incwm tenantiaid o dros £17.4m rhwng Gorffennaf 2023 a Mawrth 2024. Fel y soniwyd eisoes (tudalen 9), darparodd Tîm Lles Grŵp Cynefin gyfanswm enillion parhaus o £1,637,488.40 yn ystod 2023-24.
- Mae 95% o gymdeithasau tai yn cynnig cronfeydd caledi, ac rydym wedi datgan yn flaenorol bod Grŵp Cynefin wedi cynyddu ei gronfa i £75k am 2024/25.

Ym mis Gorffennaf 2024, gwelodd yr Etholiad Cyffredinol y Blaid Lafur yn ennill gyda mwyafrif sylweddol, ac yng Nghymru, Llafur enillodd y nifer fwyaf o seddi eto (27), ac yna Plaid Cymru (4), a'r Democratiaid Rhyddfrydol (1 sedd), heb unrhyw seddi i y Ceidwadwyr. Gyda newyddion diweddar iawn am Brif Weinidog Cymru yn cyhoeddi ei ymddiswyddiad ar ôl i dri o'i weinidogion yn Llywodraeth Cymru a'i gynghorydd cyfreithiol alw arno i sefyll i lawr yn eu datganiadau ymddiswyddiad. Penodwyd Eluned Morgan yn Brif Weinidog Cymru ar 6 Awst 2024, ac mae Julie Bryant wedi'i phenodi'n Ysgrifennydd y Cabinet dros Dai, Llywodraeth Leol a Chynllunio yn dilyn ymddiswyddiad Julie James.

Agenda Datgarboneiddio

Ym mis Mehefin 2019 cyflwynodd Llywodraeth Cymru darged ar gyfer allyriadau carbon sero o dai hunan-berchnogaeth a rhentu preifat erbyn 2050, gyda'r sector tai cymdeithasol i gyrraedd y targed hwn erbyn 2030. Dilynwyd y datganiad gan yr adroddiad 'Cartrefi Gwell, Cymru Well, Byd Gwell' i'r Cynulliad gan y Grŵp Cynghori Datgarboneiddio Cartrefi yng Nghymru.

Fel y crybwyllwyd uchod, datblygodd Grŵp Cynefin Strategaeth Cynaliadwyedd ar gyfer y grŵp cyfan a gymeradwywyd gan y Bwrdd Rheoli ym mis Chwefror 2022. Penododd Grŵp Cynefin yr Ymddiriedolaeth Carbon i hwyluso'r gwaith hwn, a gwnaethant hwyluso sesiynau ymgynghori â'r staff, tenantiaid a'r Tîm Arweinyddiaeth. Cynhaliwyd gweithdai strategol ag aelodau'r Bwrdd Rheoli hefyd a chyflwynwyd y Strategaeth a'r Cynllun Gweithredu i'r Pwyllgor Cwsmeriaid a Chymunedau er mwyn trafod y blaenoriaethau allweddol. Rydym wedi sicrhau cyllid grant o £4.9m dros 3 blynedd i fuddsoddi yn ein heiddo ac mae'r gwaith hwn yn mynd rhagddo dan arweiniad y Rheolwr Asedau sydd newydd ei benodi. Gyda strwythur Bwrdd a Grŵp Cynefin wedi'i adfywio, byddwn yn adolygu ein Strategaeth Gorfforaethol a'n Hamcanion a fydd yn cwmpasu gofynion ein strategaeth gynaliadwyedd. O hyn bydd dull Bwrdd Rhaglen yn cael ei sefydlu i gyflawni'r cynlluniau gweithredu sydd eu hangen i gyflawni'r amcanion busnes.

Safon Ansawdd Tai Cymru (SATC)

Mae Grŵp Cynefin wedi ymrwmo i ddarparu cartrefi o safon i'n tenantiaid ac rydym wedi cydnabod ers tro byd y rhan hanfodol y mae Safon Ansawdd Tai Cymru (SATC) yn ei chwarae wrth lywio ein hymdrechion. Cyflwynwyd Safon Ansawdd Tai Cymru (SATC) gan Lywodraeth Cymru yn 2002, ar ôl dod i'r amlwg mewn ymateb i'r angen dybryd i fynd i'r afael â chyflwr gwael llawer o'r stoc tai cymdeithasol yng Nghymru. Sefydlodd fframwaith clir o feini prawf gyda'r nod o sicrhau y byddai'r holl dai cymdeithasol yn cyrraedd safonau derbyniol o ran ansawdd a chysur erbyn 2020.

Mae Safon Ansawdd Tai Cymru (SATC) yn cyd-fynd â'n cenhadaeth i wella amodau byw, gwella diogelwch, hybu effeithlonrwydd ynni, moderneiddio cyfleusterau, a chefnogi llesiant tenantiaid. Mae'r amcanion hyn yn sicrhau bod cartrefi'n cael eu cynnal a'u cadw'n dda, yn ddiogel, yn ynni-effeithlon, gyda cheginau ac ystafelloedd ymolchi modern, sy'n darparu ar gyfer anghenion penodol tenantiaid.

Mae ein hymrwymiad i gyrraedd a rhagori ar Safon Ansawdd Tai Cymru (SATC) wedi bod yn ddiwyro. Gyda chyhoeddiad safonau newydd Llywodraeth Cymru yn 2023, rydym yn gyffrous am gael croesawu'r diweddariadau hyn, sy'n adlewyrchu blaenoriaethau esblygol megis cynaliadwyedd amgylcheddol ac anghenion newidiol ein tenantiaid, gan adeiladu ar y sylfaen a osodwyd gan y safonau blaenorol. Mae agweddau newydd allweddol yn cynnwys;

1. Gwell Effeithlonrwydd Ynni

ADRODDIAD Y BWRDD RHEOLI

2. Cysylltedd Digidol
3. Iechyd a Lles
4. Y gallu i addasu a Hygyrchedd
5. Diogelwch
6. Ymgysylltedd Preswylwyr

Ar hyn o bryd rydym yng nghanol asesiad stoc cyfan cynhwysfawr, sydd 82% wedi'i gwblhau. Mae'r asesiad hwn yn hanfodol ar gyfer nodi meysydd sydd angen eu gwella a sicrhau ein bod yn gallu bodloni'r safonau newydd yn effeithiol. Yn ogystal, rydym wedi cyflwyno systemau newydd a gynlluniwyd i gefnogi'r gwaith o gynhyrchu llwybrau ynni targed, sy'n cyd-fynd â'n hymrwymiad i gynaliadwyedd ac effeithlonrwydd ynni. Bydd y mewnwleidiadau a geir o'r asesiad stoc hwn yn llywio ein cynlluniau busnes a buddsoddi 30 mlynedd newydd ac yn sefydlu cynllun rheoli asedau strategol newydd.

Daw'r safonau newydd i rym o 1 Ebrill 2024, ac ers 31 Mawrth, rydym yn falch o adrodd ein bod yn cydymffurfio 100% â'r Safon Ansawdd Tai Cymru (SATC), yn amodol ar fethiannau derbynol. Mae'r cyflawniad hwn yn amlgu ein hymrwymiad i gynnal safonau uchel ac i aros ar drywydd gwelliant parhaus. Yn ogystal, rydym wedi ymrwymo i leihau methiannau derbynol drwy ddull strategol ac ymgysylltu gweithredol â thenantiaid wrth ddatblygu'r strategaeth newydd a chynllunio i fodloni'r safonau newydd.

Iechyd a Diogelwch

Cynhaliodd Grŵp Cynefin adolygiad mewnol o reoli asedau a chyfrifoldebau iechyd a diogelwch landlord ar ddiwedd blwyddyn ariannol 2022-23, ym mis Mawrth 2023, gan ei bod yn amlwg nad oedd y cofnodion a'r prosesau cywir yn bodoli i ddarparu sicrwydd llawn ynghylch data cydymffurfio.

Buddsoddwyd yn helaeth a gwnaed cynnydd cynhwysfawr, yn cynnwys:

- Sefydlu Tîm Cydymffurfio interim arbenigol yn arbenigo ym meysydd diogelwch tân, asbestos, cynnal a chadw, dadansoddi data a rhaglen meddalwedd Technoleg Gwybodaeth arbenigol. Dros y flwyddyn, disodlwyd y tîm interim gan staff parhaol cymwys.
- Comisiynu arbenigwr allanol i gynnal arolygon cyflwr eiddo ar 100% o'r stoc tai erbyn diwedd mis Gorffennaf 2024 gydag 20% ychwanegol i'w gwblhau'n flynyddol wedi hynny.
- Comisiynu systemau meddalwedd arbenigol i reoli data am gyflwr y stoc, diogelwch tân ac asbestos ac i graffu ar dystysgrifau cydymffurfio
- Datblygu Dangosfwrdd Cydymffurfio newydd, a gyflwynir i'r Bwrdd a'r Rheoleiddiwr yn fisol.
- Datblygu a chwblhau rhaglen waith asbestos ar gyfer anheddau ac eiddo nad ydynt yn anheddau.
- Penodwyd Savills i gynnal Asesiad Risg Tân (Fire Risk Assessments FRAs) ym mhob un o'n mannau cymunedol o flociau o fflatiau a llety/tai a rennir.

Diogelu a thrais domestig

Mae gan Grŵp Cynefin gyfrifoldeb i ddiogelu a hyrwyddo lles tenantiaid a staff ac mae mewn sefyllfa dda i nodi materion cam-drin yng nghartref y teulu ac yn y gymuned ehangach, gyda gwybodaeth am anghenion lleol, ochr yn ochr â mynediad at wybodaeth am gyllid teulu, a mynediad i amgylcheddau cartref. Adolygwyd y Polisi Diogelu ym mis Chwefror 2020, ac mae'r holl staff yn derbyn hyfforddiant rheolaidd.

Staff Grŵp Cynefin

Ar ddiwedd Mawrth 2024, roedd y dangosyddion allweddol perfformiad fel â ganlyn:

	2024	Reclassified 2023
Nifer o staff ar ddiwedd y flwyddyn	316	323
Cyfystyr â llawn amser	277	278

ADRODDIAD Y BWRDD RHEOLI

Rhaniad rhwng cyflogeion benywaidd/gwrywaidd

89 Gwryw
227 Benyw

90 Gwryw
233 Benyw

Mae gan Grŵp Cynefin yn ei gyfanrwydd fwllch cyflog rhwng y rhywiau o 16.9% o'i gymharu â 12% i'r flwyddyn flaenorol, oherwydd cynnydd yn rolau'r gwasanaethau cymorth o fewn y flwyddyn. Mae bwlch cyflog o 0% yn y bandiau haen ganol hyd at yr Uwch Dîm Arweinyddiaeth. Mae hyn oherwydd y ffaith bod nifer cyfartal o gydweithwyr gwrywaidd a benywaidd yn perfformio rolau sy'n denu cyflogau tebyg. Mae Grŵp Cynefin yn cydnabod bod rolau o fewn strwythur ein gwasanaethau cymorth yn cynyddu ein bwlch cyflog rhwng y rhywiau oherwydd natur y rolau sy'n dominyddu menywod, fel sy'n wir am y sector. Mae Pwyllgor Llywodraethu a Thaliadau Grŵp Cynefin yn cydnabod yr angen i wella'r bwlch cyflog trwy ddenu mwy o ddyinion i'r rolau ategol hyn lle bo hynny'n bosibl.

Mae gan Grŵp Cynefin staff talentog a llawn cymhelliant sydd wedi ymrwmo i alluogi'r sefydliad i gyflawni amcanion ei Gynllun Corfforaethol, a darparu'r gwasanaethau gorau i'w gwsmeriaid.

Dulliau o reoli risg a chwant am risg

Mae Grŵp Cynefin yn defnyddio dull 'tair llinell amddiffyn' i ymdrin â risg, gyda'r risgiau'n cael eu rheoli ar fforwm electronig er rhwyddineb monitro.

Mae'r prif risgiau'n cynnwys: diffyg hyfywedd ariannol, diffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau, methiant i ddarparu gwasanaethau effeithiol i denantiaid neu ddefnyddwyr gwasanaethau, methiant i gynnal busnes effeithiol a niwed i enw da'r sefydliad. Mae mesurau rheoli yn eu lle ar gyfer yr holl risgiau a nodwyd i liniaru neu reoli eu heffaith ar y Grŵp.

Mae Grŵp Cynefin yn adnabod y risgiau trysorlys elfennol sy'n ei wynebu, sy'n cynnwys risg hylifedd, risg credyd gwrth-bartïon, risg cyfradd llog a risg cyfreithiol/rheoleiddiol. Mae'r holl risgiau wedi'u cynnwys yn y Gofrestr Risg Strategol, sy'n cynnwys (ond heb fod yn gyfyngedig i) reolaethau allweddol ar gyfer lliniaru fel a ganlyn:

- Polisi a threfniadau Rheoli Trysorlys cadarn, gyda'r Polisi'n cael ei adolygu'n flynyddol gan y Bwrdd
- Adroddiadau Rheoli Trysorlys rheolaidd i'r Pwyllgor Cyllid a Thwf
- Adroddiadau rheolaidd ar berfformiad yn erbyn y 'rheolau aur'
- Adolygu cyfraddau credyd gwrth-bartïon yn rheolaidd
- Monitro wythnosol y perfformiad ôl-ddyledion rhent
- Monitro'r rhagfynegiad llif arian 36 mis yn wythnosol
- Cyngor a chymorth cyfreithiol a thrysorlys cynhwysfawr gan ymgynghorwyr a chynghorwyr cyfreithiol

Rheolir risgiau gan berchnogion risg wedi'u henwi, a'u monitro'n fisol gan y Tîm Arweinyddiaeth ac yn chwarterol gan y Pwyllgor Archwilio a Risgiau. Mae'r holl bapurau blaen i'r Bwrdd ac i Bwyllgorau yn cynnwys cyfeirio ar risgiau, a dolenni i unrhyw risgiau a mesurau rheoli cyfredol.

Fodd bynnag, fel y crybwyllwyd yn flaenorol, rydym wedi comisiynu darparwr allanol i adolygu ein trefniadau rheoli risg, gyda'r bwriad o'n cefnogi i ddatblygu Fframwaith Sicrwydd Bwrdd erbyn diwedd Medi 2024. Mae'r adolygiad yn cynnwys gweithio gyda pherchnogion risg (aelodau o'r Tîm Arweinyddiaeth, a Rheolwyr) i nodi rheolaethau a sicrwydd gofynnol, ac i ymgymryd ag ymarfer chwant risg Grŵp cyfan, a fydd yn bwydo i mewn i'r cynllun corfforaethol newydd arfaethedig. Deilliodd yr adolygiad hwn o'r Adolygiad Llywodraethu a gynhaliwyd o dan ofynion yr Ymrwymiad Gwirfoddol. Ar hyn o bryd, cynhelir adolygiad cynhwysfawr o'r gofrestr risg, gan gynnwys sut rydym yn cyflwyno adroddiadau risg i'r Bwrdd a'r Pwyllgor. Mae'r risgiau strategol presennol yn cynnwys:

- Peidio â chyflawni gofynion EPC WHQS2: sy'n cael ei reoli ar hyn o bryd drwy ddadansoddi'r data sy'n deillio o'r rhaglen arolwg cyflwr stoc, a llunio Rhaglen Rheoli Asedau Strategol yn unol â'r cynllun busnes 30 mlynedd
- Peidio â chyflwyno Tystysgrifau EICR o dan ddeddfwriaeth Deddf Rhentu Cartrefi (Cymru) a allai arwain at amlygiad ariannol posibl. Mae hwn yn fater sector cyfan sy'n ymwneud â gofynion y ddeddf, ac rydym yn gweithio'n agos gydag arweinwyr y sector, ac yn aros am ganlyniad yr adolygiad barnwrol o 6 cymdeithas dai ar y mater, a fydd yn cael ei gwblhau ym mis Hydref 2024.
- Diffyg rheolaeth gyllidebol i gadw o fewn cyfamodau, o ystyried y gwariant cerfio ychwanegol ar gyfer 2024/25 a gofynion buddsoddi'r dyfodol. Sefydlwyd cyfarfodydd rheolaidd gyda'r tîm Asedau i sicrhau bod

ADRODDIAD Y BWRDD RHEOLI

gwariant gwirioneddol yn cael ei fonitro yn erbyn y cyllidebau y cytunwyd arnynt ar gyfer atgyweiriadau a chynnal a chadw a chydymffurfio. Rydym hefyd yn y broses o recriwtio rôl Cyfrifydd Rheoli newydd a fydd yn rhoi mwy o sicrwydd ynghylch y risg hon.

- Prosesau a diwylliant rheoli risg aneffeithiol. Fel y soniwyd, rydym wedi comisiynu darparwr allanol i gynnal adolygiad o'n prosesau strategol, ac i'n cefnogi ar ddatblygu Fframwaith Rheoli Risg. Cynhaliwyd archwiliad mewnol hefyd o amgylch y trefniadau mwy gweithredol ym mis Mai 2024, ac mae gwaith ar y gweill mewn ymateb i'r argymhellion
- Dim digon o gyllid a gallu i gyflawni'r rhaglen rheoli asedau, yn unol â'r cynllun busnes 30 mlynedd. Cymeradwyodd y Bwrdd Rheoli Gynllun Busnes 30 mlynedd, a gafodd ei brofi gan straen a nodwyd mesurau lliniaru i'w lliniaru. Cafodd Strategaeth y Trysorlys hefyd ei hadolygu a'i chymeradwyo ym mis Awst 2024 ar gefn y cynllun diwygiedig.
- Colli incwm rhent oherwydd swyddi gwag hirdymor. Bydd grant Rhaglen Gyfalaf Llety Trosiannol (TACP) yn cynorthwyo i adnewyddu 22 o eiddo gwag hirdymor ac mae gweithgor ar waith i adolygu a gwella trefniadau gweithredol.

Rheolaeth Ariannol Fewnol

Yn unol â Chylchlythyr Cymdeithasau Tai Llywodraeth Cymru – 'RSL 02/10: Rheolaethau ac adrodd mewnol', mae'r Bwrdd Rheoli yn cydnabod ei fod yn gyfrifol am system rheolaeth fewnol y grŵp ac am ddiogelu asedau'r grŵp, ac felly, am gymryd camau rhesymol er mwyn amddiffyn a chanfod twyll ac unrhyw afreoleidd-dra arall.

Mae'r Bwrdd Rheoli yn caffael gwasanaethau Archwilydd Mewnol annibynnol, i roi gwerthusiad a barn wrthrychol iddo ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd cyffredinol rheolaeth risg a rheolaeth fewnol y Grŵp. Cafodd yr Adroddiad Mewnol Blynyddol ar gyfer 2023-24 farn archwilio 'Cymedrol', gwelliant o 2022-23 (a oedd yn ddyfarniad 'cyfyngedig', oherwydd nifer yr argymhellion archwilio mewnol rhagorol, a nifer o archwiliadau a enillodd farn 'gyfyngedig'). Yr Archwilydd Mewnol presennol yw Forvis Mazars, ac a ddechreuodd ar 01/04/22 am gyfnod o 3 blynedd.

Mae'r Cynllun Archwilio Mewnol yn cael ei gymeradwyo'n flynyddol gan y Pwyllgor Archwilio a Risg. Archwilwyr Mewnol ar gcontract allanol sy'n cyflawni'r cynllun archwilio mewnol, a chyflwynir yr adroddiadau i'r Pwyllgor Archwilio a Risg i'w cymeradwyo. Mae'r cynnydd o ran gweithredu'r argymhellion hefyd yn cael ei adrodd i'r Pwyllgor Archwilio a Risg bob chwarter. Mae'r cynllun Archwilio Mewnol yn seiliedig ar gydbwysedd o asesiadau risg a systemau, ac mae wedi'i gynllunio i adolygu'r system rheolaeth fewnol ar bob agwedd ar weithgareddau'r grŵp. Mae'r adolygiadau wedi'u cynllunio i roi sicrwydd rhesymol, ond nid absoliwt, ynghylch:

- dibynadwyedd y wybodaeth ariannol a gyflwynir ac a ddefnyddir gan y grŵp;
- cynnal cofnodion cyfrifyddu cywir; a
- diogelu asedau'r grŵp rhag unrhyw gamddefnydd.

Y gweithdrefnau sydd wedi'u sefydlu sydd wedi'u cynllunio i ddarparu rheolaethau ariannol mewnol effeithiol yw:

- rheoliadau ariannol ysgrifenedig ac awdurdodau dirprwyedig;
- systemau cynhwysfawr o adrodd ariannol gan gynnwys cyllidebau blynyddol a chyfrifon rheoli chwarterol yn cael eu hadrodd i'r Pwyllgor Archwilio a Risg a'r Bwrdd, sy'n dangos perfformiad gwirioneddol yn erbyn y gyllideb ac yn tynnu sylw at unrhyw amrywiadau;
- adroddiadau archwilio mewnol yn cael eu cyflwyno i'r Pwyllgor Archwilio a Risg, hefyd y cynnydd o ran gweithredu'r argymhellion;
- strwythurau rheoli ac adrodd wedi'u diffinio'n glir;
- Cynllun Busnes pum mlynedd wedi'i ddiwygio'n flynyddol gan ymgorffori rhagolygon ariannol, a
- rhagolwg ariannol 30 mlynedd a adolygir yn flynyddol, sy'n ofynnol gan Lywodraeth Cymru, a gyflwynir iddynt yn flynyddol, sy'n allosod cyfeiriad ariannol y grŵp

Busnes Hyfyw

Mae gan Fwrdd y Grŵp ddisgwyliad rhesymol bod ganddo adnoddau digonol i barhau mewn bodolaeth weithredol am gyfnod o 12 mis o leiaf o ddyddiad yr adroddiad hwn. Mae'r cwmni wedi adolygu ei gynllun busnes ac wedi cynnal

ADRODDIAD Y BWRDD RHEOLI

proffion straen ac wedi adolygu ei fesurau lliniaru i sicrhau y gall fodloni ei rwymedigaethau o dan amrywiol senarios anodd.

Am y rheswm hwn, mae'n parhau i fabwysiadu'r sail busnes gweithredol wrth baratoi'r datganiadau ariannol.

Llywodraethu Corfforaethol

Mae Bwrdd Rheoli Grŵp Cynefin yn cyfarwyddo gweithredoedd y gymdeithas yn unol â'i hamcanion a'i rheolau ac mae ganddo' r prif gyfrifoldeb am strwythur llywodraethu'r grŵp.

Ymhlith ei swyddogaethau bydd:

- diffinio a sicrhau cydymffurfio â gwerthoedd ac amcanion strategol y sefydliad
- sefydlu fframwaith ar gyfer cymeradwyo strategaethau, polisiau a chynlluniau i gyflawni'r amcanion hynny
- bodloni ei hun ynghylch cywirdeb gwybodaeth ariannol a chymeradwyo cyllidebau a chyfrifon blynyddol a chynlluniau busnes
- sefydlu a monitro fframwaith ar gyfer dirprwyo a systemau rheolaeth mewnol sy'n cael eu hadolygu'n flynyddol
- sefydlu fframwaith ar gyfer nodi, rheoli ac adrodd ar risg
- gwneud penderfyniadau a chytuno ar bolisiau ar bob mater a allai greu risg ariannol neu risg arall sylweddol i'r sefydliad neu sy'n codi materion egwyddor sylweddol
- sefydlu mecanweithiau ar gyfer cyfathrebu a derbyn adborth gan rhanddeiliaid a chyfranddalwyr y sefydliad
- monitro perfformiad y sefydliad a chymryd camau cywiro amserol os oes angen
- cymryd cyfrifoldeb cyffredinol am hunanasesu a chyfrifoldebau eraill fel rhan o weithredu'r fframwaith rheoleiddio
- sicrhau bod y gymdeithas yn ystyried unrhyw ymrwymiad a roir gan y gymdeithas i'r rheoleiddiwr, neu ymyrraeth neu rwymedigaeth a osodir ar y gymdeithas gan y rheoleiddiwr.
- penodi, rheoli a diswyddo'r Prif Weithredwr, neu'r Cyfarwyddwyr Corfforaethol
- bodloni ei hun bod materion y sefydliad yn cael eu cynnal yn gyfreithlon a gyda gonestrwydd
- sefydlu cod ymddygiad ar gyfer y Bwrdd Rheoli
- sefydlu a gweithredu rhaglenni cynefino a datblygu a system gwerthuso perfformiad ar gyfer y Bwrdd Rheoli, a'i Is-bwyllgorau, y Cadeirydd, yr Is-gadeirydd ac aelodau unigol y Bwrdd
- sicrhau effeithiolrwydd llywodraethu yn rheolaidd

Mabwysiadodd Grŵp Cynefin ei reolau cofrestredig newydd yn ei Gyfarfod Cyffredinol Arbennig ym mis Awst 2021, wedi'u seilio ar y rheolau enghreifftiol a lansiwyd gan Gartrefi Cymunedol Cymru ar y cyd â Llywodraeth Cymru a Devonshires Solicitors. Gwnaeth Grŵp Cynefin gomisiynu Devonshires i hwyluso'r gwaith hwn, a rhoi cymorth i'r Bwrdd Rheoli i adnabod a deall y newidiadau allweddol i'r rheolau blaenorol.

Mabwysiadodd y Bwrdd Rheoli Cod Llywodraethu diwygiedig Cartrefi Cymunedol Cymru a lansiwyd yn ystod haf 2021 yn ffurfiol yn ei gyfarfod ym mis Gorffennaf 2021, a chynnal hunan-arfarniad, sef 'cydymffurfio ac egluro' yn unol â gofynion y cod.

Mae Byrddau Rheoli'r is-gwmnïau yn cynnwys penodiadau gan Grŵp Cynefin (yn y lleiafrif) ac aelodau annibynnol a etholir gan gyfranddalwyr yr is-gwmni am dymor o dair blynedd.

Mae Bwrdd Rheoli Grŵp Cynefin wedi sefydlu pump is-bwyllgor, sef:

- Pwyllgor Archwilio a Risg - yn cynnwys aelodau o Fyrddau Rheoli Grŵp Cynefin, Canllaw, Gofal a Thrwsio Conwy a Sir Ddinbych ac aelodau annibynnol sydd â gwybodaeth a phrofiad sy'n berthnasol i gylch gwaith y Pwyllgor.
- Pwyllgor Cyllid a Thwf - yn cynnwys aelodau o Fyrddau Rheoli Grŵp Cynefin, Canllaw (Eryri) Cyf a Gofal a Thrwsio Conwy a Sir Ddinbych; ac aelodau annibynnol sydd â gwybodaeth a phrofiad sy'n berthnasol i gylch gwaith y pwyllgor.
- Pwyllgor Cwsmeriaid a Chymunedau - yn cynnwys aelodau o Fwrdd Rheoli Grŵp Cynefin, aelodau tenantiaid ac aelodau annibynnol sydd â gwybodaeth a phrofiad sy'n berthnasol i gylch gwaith y pwyllgor.
- Pwyllgor Gorwel - yn cynnwys aelodau o Fwrdd Rheoli Grŵp Cynefin ac aelodau annibynnol sydd â gwybodaeth a phrofiad sy'n berthnasol i gylch gwaith y pwyllgor.
- Pwyllgor Cydnabyddiaeth a Llywodraethu sy'n cynnwys Cadeirydd pob un o Fyrddau Rheoli'r Grŵp a

ADRODDIAD Y BWRDD RHEOLI

Chadeirydd pob Pwyllgor ac aelodau eraill o'r Bwrdd Rheoli yn ôl yr angen. Mae'r Pwyllgor yn goruchwyllo'r holl faterion llywodraethu a chydnyddiaeth ariannol.

Ystyriodd yr Adolygiad Llywodraethu a gynhaliwyd gan David Toulson Partnerships (DTP) y strwythur llywodraethu, a gwnaeth argymhellion i symleiddio'r strwythur. Bydd adolygiad Sicrwydd y Bwrdd yn ystyried y strwythur a'r meysydd dirprwyo ymhellach.

Strwythur y Grŵp

Mae Grŵp Cynefin yn rhiant gorff i ddau is-gwmni gweithredol, sef 'Canllaw (Eryri) Cyf' a 'Gofal a Thrwsio Conwy a Sir Ddinbych'. Mae hefyd yn rhiant i gwmni segur o'r enw 'Cywaith Cyf'.

Mae Canllaw yn gwmni cyfyngedig trwy warant sydd wedi'i gofrestru gyda'r Comisiwn Elusennau a Llywodraeth Cymru. Prif weithgaredd y cwmni yw rheoli asiantaeth Gofal a Thrwsio Gwynedd ac Ynys Môn sy'n trefnu addasiadau hanfodol a mân atgyweiriadau yng nghartrefi pobl hŷn, yn berchnogion tai ac yn denantiaid preifat, fel y gallant fyw yn ddiogel ac yn annibynnol.

Ffurfiwyd Gofal a Thrwsio Conwy a Sir Ddinbych yn 2015 trwy uno'r asiantaethau Gofal a Thrwsio yn y ddwy sir. Mae'r endid newydd yn gwmni cyfyngedig trwy warant ac wedi'i gofrestru gyda'r Comisiwn Elusennau.

Mae Cytundeb Rhyng-grŵp manwl yn egluro hawliau a rhwymedigaethau'r rhiant gorff a'r is-gwmnïau i'w gilydd, a'r berthynas gorfforaethol rhyngddynt. Nid yw Grŵp Cynefin yn bwriadu arfer rheolaeth weithredol agos dros yr is-gwmnïau, ond yn gyffredinol, darperir cyngor ar arfer gorau a mabwysiadu polisïau. Mae Grŵp Cynefin yn monitro perfformiad ac yn archwilio gweithgareddau'r is-gwmnïau. Fel arfer, gweithredir rheolaeth ariannol trwy gymeradwyo Cynlluniau Busnes yr is-gwmnïau, a thrwy reoli trysorlys a monitro cyllideb.

Rhaid i bob aelod o'r grŵp ystyried effaith ei weithredoedd ei hun ar aelodau eraill y grŵp, lle bo hynny'n briodol, i sicrhau gweithrediadau effeithlon a chynyddu cyfleoedd i'r eithaf.

Is-gwmnïau

Arhosodd Canllaw (Eryri) Cyfyngedig fel is-gwmni yn ystod y flwyddyn. Mae Canllaw yn gweithredu fel asiantaeth Gofal a Thrwsio ar draws Ynys Môn a Gwynedd.

Mae Gofal a Thrwsio Conwy a Sir Ddinbych hefyd wedi aros fel is-gwmni yn ystod y flwyddyn. Mae Gofal a Thrwsio Conwy a Sir Ddinbych yn gweithredu fel asiantaeth Gofal a Thrwsio ledled Conwy a Sir Ddinbych.

Mae'r trydydd is-gwmni, Cywaith Cyfyngedig, wedi aros fel cwmni segur trwy gydol y flwyddyn.

Rhestrir rhagor o wybodaeth am statws y cwmnïau hyn yn nodyn 29.

Newidiadau mewn Asedau Sefydlog

Nodir manylion asedau sefydlog yn nodiadau 12 i 15 sy'n gysylltiedig â'r datganiadau ariannol.

Cronfeydd wrth gefn

Gellir gweld y symudiad yng Nghronfeydd wrth gefn y Grŵp a'r Gymdeithas yn y Datganiad o Newidiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU'R BWRDD

Mae Deddf Cymdeithasau Cydweithredol a Chymdeithasau Budd Cymunedol 2014 a deddfwriaeth tai cymdeithasol cofrestredig yn ei gwneud yn ofynnol i'r Bwrdd Rheoli baratoi datganiadau ariannol ar gyfer pob blwyddyn ariannol, sy'n rhoi golwg gwir a theg o sefyllfa'r rhiant gymdeithas a'r grŵp, ac o'r Datganiad o Incwm Cynhwysfawr am y cyfnod hwnnw. Wrth baratoi'r datganiadau ariannol hyn, mae'n ofynnol i'r Bwrdd Rheoli:

- ddewis polisïau cyfrifyddu addas ac yna eu cymhwysu'n gyson;

ADRODDIAD Y BWRDD RHEOLI

- llunio dyfarniadau ac amcangyfrifon sy'n rhesymol ac yn ddarbodus;
- nodi a ddilynwyd safonau cyfrifyddu cymwys, (yn amodol ar unrhyw ymadawiadau perthnasol a ddatgelwyd ac a eglurir yn y datganiadau ariannol); a
- pharatoi'r datganiadau ariannol ar sail busnes gweithredol, oni bai ei bod yn amhriodol tybio y bydd y grŵp yn parhau mewn busnes.

Mae'r Bwrdd yn gyfrifol am gadw cofnodion cyfrifyddu cywir, sy'n datgelu sefyllfa ariannol y grŵp gyda chywirdeb rhesymol ar unrhyw adeg, ac yn ei alluogi i sicrhau bod y datganiadau ariannol yn cydymffurfio â Deddf Cymdeithasau Cydweithredol a Chymdeithasau Budd Cymunedol 2014, Deddf Tai ac Adfywio 2008 a'r Gofynion Cyfrifyddu ar gyfer Penderfyniad Cyffredinol (Cymru) 2016 ynghylch Gofynion Cyfrifyddu ar gyfer Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig Mae'r Bwrdd Rheoli hefyd yn gyfrifol am gynnal system ddigonol o reolaeth fewnol a diogelu asedau'r grŵp, ac felly am gymryd camau rhesymol ar gyfer amddiffyn a chanfod twyll ac unrhyw afreoleidd-dra eraill.

Hyd y gŵyr y Bwrdd Rheoli:

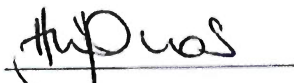
- nid oes unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol nad yw archwilydd y Gymdeithas yn ymwybodol ohoni; ac
- mae aelodau'r Bwrdd Rheoli wedi cymryd pob cam y dylent fod wedi'u cymryd i wneud eu hunain yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol, a sefydlu bod yr archwilydd yn ymwybodol o'r wybodaeth honno.

Cynhelir Cyfarfod Blynyddol Grŵp Cynefin ar 23 Medi 2024. Bydd Adroddiad Blynyddol 2023-24 y Gymdeithas yn cael ei gyflwyno i'w fabwysiadu yn y cyfarfod hwn.

ARCHWILYDD

Byddwn yn penodi archwilwyr y grŵp yn unol â gofynion ein rheolau cofrestredig.

Trwy orchymyn y Bwrdd Rheoli

Ysgrifennydd

ADRODDIAD YR ARCHWILYDD ANNIBYNNOL I AELODAU GRŴP CYNEFIN

BARN

Rydym wedi archwilio datganiadau ariannol y Grŵp Cynefin ('y Gymdeithas') a'i his-gwmnïau ('y Grŵp') am y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2024 sy'n cynnwys Datganiadau Incwm Cynhwysfawr Cyfunol a'r Gymdeithas, Datganiadau o Sefyllfa Ariannol Cyfunol a'r Gymdeithas, Datganiad o Newidiadau Mewn Cronfeydd Wrth Gefn Cyfunol a'r Gymdeithas, Datganiad Cyfunol Llif Arian a'r nodiadau i'r datganiadau ariannol, gan gynnwys crynodeb o bolisiâu cyfrifyddu arwyddocaol yn nodyn 1. Y fframwaith adrodd ariannol a ddefnyddiwyd wrth eu paratoi yw'r gyfraith berthnasol a Safonau Cyfrifo'r Deyrnas Unedig, gan gynnwys FRS 102 "Y Safon Adrodd Ariannol sy'n gymwys yn y DU a Gweriniaeth Iwerddon" (Arferion Cyfrifyddu a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig).

Yn ein barn ni, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa'r Grŵp a'r Gymdeithas ar 31 Mawrth 2024 ac o incwm a gwariant y Grŵp a'r Gymdeithas am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny;
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol ag Arferion Cyfrifyddu a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig; ac
- wedi'u paratoi yn unol â gofynion Deddf Cymdeithasau Cydweithredol a Chymdeithasau Budd Cymunedol 2014, Rheoliadau Cymdeithasau Cydweithredol a Chymdeithasau Budd Cymunedol (Cyfrifon Grŵp) 1969, Deddf Tai ac Adfywio 2008 a'r Gofynion Cyfrifyddu ar gyfer Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig Cyffredinol Penderfyniad (Cymru) 2015.

Sail i'r farn

Cynhaliwyd ein harchwiliad yn unol â Safonau Rhyngwladol ar Archwilio (DU) (ISAs (UK)) a chyfraith berthnasol. Disgrifir ein cyfrifoldebau o dan y safonau hynny ymhellach yn adran cyfrifoldebau'r Archwilydd ar gyfer archwilio datganiadau ariannol ein hadroddiad. Rydym yn annibynnol ar y Grŵp a'r Gymdeithas yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'n harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU, gan gynnwys Safon Foesegol yr FRC, ac rydym wedi cyflawni ein cyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credwn fod y dystiolaeth archwilio a gawsom yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sail ar gyfer ein barn.

Casgliadau yn ymwneud â busnes gweithredol

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, rydym wedi dod i'r casgliad bod defnydd y Bwrdd o'r sail busnes gweithredol o gyfrifo wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Yn seiliedig ar y gwaith rydym wedi'i gyflawni, nid ydym wedi nodi unrhyw ansicrwydd sylweddol yn ymwneud â digwyddiadau neu amodau a allai, yn unigol neu ar y cyd, fwrw amheuaeth sylweddol ar allu'r Grŵp neu'r Gymdeithas i barhau fel busnes gweithredol am gyfnod o ddeuddeg mis o leiaf o'r adeg pan awdurdodir cyhoeddi'r datganiadau ariannol.

Disgrifir ein cyfrifoldebau a chyfrifoldebau'r Bwrdd mewn perthynas â busnes gweithredol yn adrannau perthnasol yr adroddiad hwn.

Gwybodaeth arall

Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys y wybodaeth a gynhwysir yn Adroddiad y Bwrdd Rheoli, ac eithrio'r datganiadau ariannol ac adroddiad ein harchwilydd arnynt. Mae'r Bwrdd yn gyfrifol am y wybodaeth arall. Nid yw ein barn ar y datganiadau ariannol yn cynnwys y wybodaeth arall ac nid ydym yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd ar hynny.

Mewn cysylltiad â'n harchwiliad o'r datganiadau ariannol ein cyfrifoldeb yw darllen y wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth arall yn sylweddol anghyson â'r datganiadau ariannol neu a yw'n ymddangos bod ein gwybodaeth a gafwyd yn yr archwiliad neu fel arall wedi'i chamddatgan yn sylweddol. Os byddwn yn nodi anghysondebau perthnasol o'r fath neu gamddatganiadau perthnasol ymddangosiadol, mae'n ofynnol i ni benderfynu a oes camddatganiad sylweddol yn y datganiadau ariannol neu gamddatganiad perthnasol o'r wybodaeth arall. Os byddwn yn dod i'r casgliad, yn seiliedig ar y gwaith rydym wedi'i wneud, bod camddatganiad sylweddol o'r wybodaeth arall hon, mae'n ofynnol i ni adrodd y ffaith honno.

ADRODDIAD YR ARCHWILYDD ANNIBYNNOL I AELODAU GRŴP CYNEFIN

Nid oes gennym ddim i'w adrodd yn hyn o beth.

Materion y mae'n ofynnol i ni adrodd arnynt drwy eithriad

Nid oes gennym unrhyw beth i'w adrodd mewn perthynas â'r materion a ganlyn y mae Deddf Cymdeithasau Cydweithredol a Chymdeithasau Budd Cymunedol 2014 neu Ddeddf Tai ac Adfywio 2008 yn ei gwneud yn ofynnol i ni adrodd i chi yn eu cylch os, yn ein barn ni:

- nad yw'r Gymdeithas wedi cynnal system foddhaol o reolaeth dros drafodion; neu
- nad yw'r Gymdeithas wedi cadw cofnodion cyfrifyddu cywir; neu
- nad yw datganiadau ariannol y Gymdeithas yn cyd-fynd â llyfrau cyfrifon; neu
- nad ydym wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau sydd eu hangen arnom ar gyfer ein harchwiliad.

Barn ar faterion eraill a ragnodir gan gylchlythyr cymdeithasau tai RSL 02/10: Rheolaethau Mewnol ac Adrodd

Mewn perthynas â datganiad y Bwrdd ar reolaethau ariannol mewnol ar dudalen 17, yn ein barn ni:

mae'r Bwrdd wedi darparu'r datgeliadau sy'n ofynnol gan gylchlythyr cymdeithasau tai RSL 02/10: Rheolaethau ac Adroddiadau Mewnol; ac

nid yw datganiad y Bwrdd yn anghyson â'r wybodaeth yr ydym yn ymwybodol ohoni o'n gwaith archwilio ar y datganiadau ariannol.

Cyfrifoldebau'r Bwrdd

Fel yr eglurir yn llawnach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau'r Bwrdd a nodir ar dudalen 19, mae'r Bwrdd yn gyfrifol am baratoi'r datganiadau ariannol ac am fod yn fodlon eu bod yn rhoi darlun cywir a theg, ac am y fath reolaeth fewnol a bennir gan y Bwrdd ei fod angenrheidiol er mwyn gallu paratoi datganiadau ariannol sy'n rhydd o gamddatganiadau perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu gangymeriad.

Wrth baratoi'r datganiadau ariannol, mae'r Bwrdd yn gyfrifol am asesu gallu'r Grŵp a'r Gymdeithas i barhau fel busnes byw, gan ddatgelu, fel y bo'n berthnasol, faterion sy'n ymwneud â busnes gweithredol a defnyddio'r sail busnes gweithredol o gyfrifo oni bai bod y Bwrdd naill ai'n bwriadu diddymu'r Grŵp neu'r Gymdeithas neu roi'r gorau i weithredu, neu nad oes ganddo ddewis realistig arall ond gwneud hynny.

Cyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol

Ein hamcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhydd o gamddatganiadau perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu gangymeriad, a chyhoeddi adroddiad archwilydd sy'n cynnwys ein barn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw'n warant y bydd archwiliad a gynhelir yn unol ag ISAs (DU) bob amser yn canfod camddatganiad perthnasol pan fydd yn bodoli. Gall camddatganiadau ddeillio o dwyll neu wall ac fe'u hystyriar yn berthnasol os, yn unigol neu gyda'i gilydd, y gellid yn rhesymol ddisgwyl iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Ceir disgrifiad pellach o'n cyfrifoldebau am archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol yn www.frc.org.uk/auditors-responsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o adroddiad ein harchwilydd.

I ba raddau yr ystyriwyd bod yr archwiliad yn gallu canfod anghysondebau, gan gynnwys twyll

Mae afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, yn enghreifftiau o ddiffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau. Rydym yn cynllunio gweithdrefnau yn unol â'n cyfrifoldebau, a amlinellwyd uchod, i ganfod camddatganiadau perthnasol mewn perthynas ag afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll.

Manylir isod i ba raddau y mae ein gweithdrefnau'n gallu canfod afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll:

- Cawsom ddealltwriaeth o gyfreithiau, rheoliadau a chanllawiau sy'n effeithio ar y Grŵp a'r Gymdeithas, gan ganolbwyntio ar y rhai a gafodd effaith uniongyrchol ar y datganiadau ariannol neu a gafodd effaith sylfaenol ar ei gweithrediadau. Roedd cyfreithiau, rheoliadau a chanllawiau allweddol a nodwyd gennym yn cynnwys

ADRODDIAD YR ARCHWILYDD ANNIBYNNOL I AELODAU GRŴP CYNEFIN

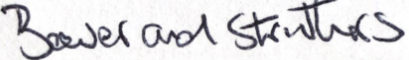
Deddf Cymdeithasau Cydweithredol a Chymdeithasau Budd Cymunedol 2014, y Datganiad o Arferion Cymeradwy ar gyfer darparwyr tai cofrestredig: Datganiad Arfer a Argymhellir (SORP) Tai 2018, Deddf Tai ac Adfywio 2008, y Gofynion Cyfrifyddu ar gyfer Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig Cyffredinol Penderfyniad (Cymru) 2015, deddfwriaeth treth, deddfwriaeth iechyd a diogelwch, a deddfwriaeth cyflogaeth.

- Holwyd y Bwrdd ac adolygwyd gohebiaeth a chofnodion cyfarfodydd y Bwrdd am dystiolaeth o ddiffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau perthnasol. Gwnaethom hefyd adolygu'r rheolaethau sydd gan y Bwrdd ar waith, lle bo angen, i sicrhau cydymffurfiaeth.
- Daethom i ddeall y rheolaethau sydd gan y Bwrdd ar waith i atal a chanfod twyll. Holwyd y Bwrdd am unrhyw achosion o dwyll a oedd wedi codi yn ystod y cyfnod cyfrifyddu.
- Trafodwyd y risg o dwyll a diffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau yn y tîm archwilio a chynlluniwyd a chynhaliwyd profion i fynd i'r afael â'r risgiau hyn. Nodwyd y potensial ar gyfer twyll yn y meysydd canlynol: chyfreithiau sy'n ymwneud ag adeiladu a darparu tai cymdeithasol yn cydnabod natur reoleiddiedig gweithgareddau'r Grŵp.
- Adolygwyd datgeliadau datganiadau ariannol a dogfennaeth ategol i asesu cydymffurfiaeth â chyfreithiau a rheoliadau perthnasol a drafodwyd uchod.
- Holwyd y Bwrdd ynghylch ymgyfreitha a hawliadau gwirioneddol a phosibl.
- Gwnaethom gynnal gweithdrefnau dadansoddol i nodi unrhyw berthnasoedd anarferol neu annisgwyl a allai ddangos risgiau o gamdatganiad sylweddol oherwydd twyll.
- Wrth fynd i'r afael â'r risg o dwyll oherwydd bod rheolwyr yn diystyru rheolaethau mewnol, gwnaethom brofi priodoldeb cofnodion dyddlyfr ac asesu a oedd y dyfarniadau a wnaed wrth wneud amcangyfrifon cyfrifyddu yn arwydd o ragfarn bosibl.

Oherwydd cyfyngiadau cynhenid archwiliad, mae risg na ellir ei hosgoi na fyddwn efallai wedi canfod rhai camdatganiadau perthnasol yn y datganiadau ariannol, er ein bod wedi cynllunio a chynnal ein harchwiliad yn briodol yn unol â safonau archwilio. Er enghraifft, fel gydag unrhyw archwiliad, roedd risg uwch o hyd o beidio â chanfod afreoleidd-dra, gan y gallai'r rhain gynnwys cydgyllwynio, ffugio, hepgoriadau bwriadol, camliwiadau, neu ddiystyru rheolaethau mewnol. Nid ydym yn gyfrifol am atal twyll neu ddiffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau ac ni ellir disgwyl i ni ganfod pob twyll a diffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau.

Defnydd o'r adroddiad archwilio

Cyflwynir yr adroddiad hwn i'r Gymdeithas yn unig, yn unol ag adran 87 o Ddeddf Cymdeithasau Cydweithredol a Chymdeithasau Budd Cymunedol 2014 ac Adran 128 o Ddeddf Tai ac Adfywio 2008. Mae ein gwaith archwilio wedi'i wneud fel y gallwn ddatgan hynny i'r Gymdeithas y materion hynny y mae'n ofynnol i ni eu datgan iddi mewn adroddiad archwilydd ac nid at unrhyw ddiben arall. I'r graddau llawnaf a ganiateir gan y gyfraith, nid ydym yn derbyn nac yn cymryd cyfrifoldeb i unrhyw un ac eithrio'r Gymdeithas am ein gwaith archwilio, am yr adroddiad hwn, nac am y farn a luniwyd gennym.

Beever a Struthers
 Archwilwyr Statudol
 Un Express
 1 George Leigh Street
 Manceinion
 M4 5DL

Dyddiad: 25.09.24

DATGANIAD INCWM CYNHWYSFAWR CYFUNOL
Am y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2024

	Nodyn	2024 £'000	2024 £'000	2023 £'000	2023 £'000
TROSIANT	3	(30,111)	<u>35,425</u>	(28,042)	<u>33,372</u>
Gwariant gweithredol		-		-	
Cost gwerthiannau		303		387	
Enillion o waredu eiddo, peiriannau ac offer	3		<u>(29,808)</u>		<u>(27,655)</u>
	10		5,617		5,717
GWARGED GWEITHREDOL					
	15		(39)		(18)
Cyfran y golled mewn menter ar y cyd	8		404		117
Llog derbyniadwy	9		-		-
Ffioedd ail gyllido	9		<u>(4,655)</u>		<u>(4,159)</u>
Costau llog a chyllido					
			<u>1,347</u>		<u>1,657</u>
GWARGED CYN TRETH					
Treth	11		-		
			<u>1347</u>		<u>1,657</u>
GWARGED AM Y FLWYDDYN					
Incwm cynhwysfawr arall 'Enillion / (Colled) actiwaraidd ar gynllun pensiwn budd diffiniedig'	26		(1,217)		(968)
			<u>130</u>		<u>689</u>
CYFANSWM INCWM CYNHWYSFAWR AM Y FLWYDDYN			<u><u>130</u></u>		<u><u>689</u></u>

Cymeradwywyd y datganiadau ariannol hyn gan y Bwrdd Rheoli ar 18 Medi 2024
Llofnodwyd ar ei ran gan:

..... Aelod Bwrdd Rheoli

..... Aelod Bwrdd Rheoli

..... Ysgrifennydd

DATGANIAD INCWM CYNHWYSFAWR Y GYMDEITHAS
Am y flwyddyn yn diwedd 31 Mawrth 2024

	Nodyn	2024 £'000	2024 £'000	2023 £'000	Aiddosbarthu 2023 £'000
TROSIANT	3a		32,524		30,668
Gwariant gweithredol		(27,286)		(25,528)	
Cost gwerthiannau					
Enillion o waredu eiddo, peiriannau ac offer		303		387	
	3a		(26,983)		(25,141)
GWARGED GWEITHREDOL	10		5,541		5,527
Llog derbyniadwy	8		380		109
Costau ail gyllido	9		-		-
Costau llog a chyllido	9		(4,621)		(4,151)
GWARGED CYN TRETH			1,300		1,485
Treth	11				-
GWARGED AM Y FLWYDDYN			1,300		1,485
Incwm cynhwysfawr arall 'Enillion / (Colled) actiwaraidd ar gynllun pensiwn budd diffiniedig'	26		(1,109)		(902)
CYFANSWM INCWM CYNHWYSFAWR AM Y FLWYDDYN			191		583

Cymeradwywyd y datganiadau ariannol hyn gan y Bwrdd Rheoli ar 18 Medi 2024
Llofnodwyd ar ei ran gan:

 ..... Aelod Bwrdd Rheoli
  ..... Ysgrifennydd
 ..... Aelod Bwrdd Rheoli

Mae'r nodiadau ar dudalennau 32 i 64 yn rhan o'r datganiadau ariannol hyn

DATGANIAD ARIANNOL CYFUNOL
Ar 31 Mawrth 2024

		Aiddosbarthu	
		2024	2023
		£'000	£'000
	Nodyn		
ASEDAU SEFYDLOG			
Asedau anniriaethol	12	443	554
Eiddo tai	13	326,559	312,153
Eiddo arall, peiriannau ac offer	14	10,222	10,367
Buddsoddiadau	15	31,373	30,379
		368,597	353,453
ASEDAU CYFREDOL			
Stoc	16	88	102
Dyledwyr	17	2,934	4,228
Dyledwyr: symiau derbyniadwy ar ôl mwy na blwyddyn	17a	8,798	9,083
Buddsoddiadau	18	2,926	6,632
Arian Parod		7,061	10,031
		21,807	30,076
CREDYDWYR: symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn	19	(20,959)	(22,480)
ASEDAU CYFREDOL NET		848	7,596
CYFANSWM ASEDAU LLAI RHWYMEDIGAETHAU CYFREDOL		369,445	361,049
CREDYDWYR: symiau sy'n ddyledus ar ôl mwy na blwyddyn	20	(332,036)	(324,035)
Darpariaethau ar gyfer rhwymedigaethau a ffioedd	20a	(448)	(503)
Rhwymedigaeth pensiwn budd diffiniedig	26	(4,476)	(4,156)
ASEDAU NET		32,485	32,355
CYFALAF A CHRONFEYDD WRTH GEFN			
Cyfalaf cyfranddaliadau wedi'u dyrannu	23	-	-
Cronfa wrth gefn referniw		32,460	32,327
Cronfa wrth gefn cyfyngedig		25	28
CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN		32,485	32,355

These Cymeradwywyd y datganiadau ariannol hyn gan y Bwrdd Rheoli ar 18 Medi 2024

Llofnodwyd ar ei ran gan:

 ..... Aelod Bwrdd Rheoli
  ..... Ysgrifennydd
 ..... Aelod Bwrdd Rheoli

DATGANIAD SEFYLLFA ARIANNOL Y GYMDEITHAS
Ar 31 Mawrth 2024

	Nodyn	2024 £'000	Aiddosbarthu 2023 £'000
ASEDAU SEFYDLOG			
Asedau anniriaethol	12	443	554
Eiddo tai	13	326,559	312,153
Eiddo arall, peiriannau ac offer	14a	10,172	10,295
Buddsoddiadau	15	32,441	31,409
		<u>369,615</u>	<u>354,411</u>
ASEDAU CYFREDOL			
Stoc	16	-	-
Dyledwyr	17	2,619	3,812
Dyledwyr: symiau derbyniadwy ar ôl mwy na blwyddyn	17a	8,798	9,083
Buddsoddiadau	18	2,926	6,632
Arian Parod		5,944	9,079
		<u>20,287</u>	<u>28,606</u>
CREDYDWYR: symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn	19	<u>(20,705)</u>	<u>(22,242)</u>
ASEDAU CYFREDOL NET		<u>(418)</u>	<u>6,364</u>
CYFANSWM ASEDAU LLAI RHWYMEDIGAETHAU CYFREDOL		369,197	360,775
CREDYDWYR: symiau sy'n ddyledus ar ôl mwy na blwyddyn	20	(332,035)	(324,035)
Darpariaethau ar gyfer rhwymedigaethau a ffioedd	20a	(448)	(503)
Rhwymedigaeth pensiwn budd diffiniedig	26	(4,094)	(3,808)
		<u>32,620</u>	<u>32,429</u>
ASEDAU NET		<u>32,620</u>	<u>32,429</u>
CYFALAF A CHRONFEYDD WRTH GEFN			
Cyfalaf cyfranddaliadau wedi'u dyrannu	23	-	-
Cronfa wrth gefn referniw		32,620	32,429
Cronfa wrth gefn cyfyngedig		-	-
CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN		<u>32,620</u>	<u>32,429</u>

Cymeradwywyd y datganiadau ariannol hyn gan y Bwrdd Rheoli ar 18 Medi 2024
 Llofnodwyd ar ei ran gan:

..... Aelod Bwrdd Rheoli

..... Aelod Bwrdd Rheoli

..... Ysgrifennydd

Mae'r nodiadau ar dudalennau 32 i 64 yn rhan o'r datganiadau ariannol hyn

DATGANIAD NEWIDIADAU YN Y CRONFEYDD WRTH GEFN CYFUNOL
Ar 31 Mawrth 2024

	Cronfa Galedi (cyfyngedig) £'000	Aiddosbarthu Cronfa wrth gefn Refeniw £'000	Aiddosbarthu Cyfanswm 2024 £'000
Ar 1 Ebrill 2023	28	32,327	32,355
Gwarged am y flwyddyn	-	1,347	1,347
Trosglwyddiad yn y flwyddyn	(3)	3	0
Incwm cynhwysfawr arall			
• Colledion actiwaraid	-	(1,217)	(1,217)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Cronfeydd wrth gefn ar 31 Mawrth 2024	25	32,460	32,485
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

	Cronfa Galedi (cyfyngedig) £'000	Cronfa wrth gefn Refeniw £'000	Cyfanswm 2023 £'000
Ar 1 Ebrill 2022	8	31,658	31,666
Gwarged am y flwyddyn	-	1,657	1,657
Incwm cynhwysfawr arall	20	(20)	0
• Colledion actiwaraid	-	(968)	(968)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Cronfeydd wrth gefn ar 31 Mawrth 2023	28	32,327	32,355
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

DATGANIAD NEWIDIADAU YN Y CRONFEYDD WRTH GEFN Y GYMDEITHAS
Ar 31 Mawrth 2024

	Cronfa wrth gefn Refeniw	Aiddosbarthu Cyfanswm 2023
	£'000	£'000
Ar 1 Ebrill 2023	32,429	32,429
Gwarged am y flwyddyn	1,300	1,008
Incwm cynhwysfawr arall		
• Colledion actiwaraidd	(1,109)	(1,109)
	<hr/>	<hr/>
Cronfeydd wrth gefn ar 31 Mawrth 2024	32,620	32,620
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

	Cronfa wrth gefn Refeniw	Cyfanswm 2023
	£'000	£'000
Ar 1 Ebrill 2022	31,846	31,846
Gwarged am y flwyddyn	1,485	1,485
Incwm cynhwysfawr arall		
• Colledion Actiwaraidd (wedi'i ail-ddatgan)	(902)	(902)
	<hr/>	<hr/>
Cronfeydd wrth gefn ar 31 Mawrth 2023	32,429	32,429
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Mae'r nodiadau ar dudalennau 32 i 64 yn rhan o'r datganiadau ariannol hyn

DATGANIAD LLIF ARIAN CYFUNOL
A flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2024

	Note	Aiddosbarthu	
		2024 £'000	2023 £'000
Arian parod net a gynhyrchwyd o weithgareddau gweithredol	27	4,976	5,372
Llif arian o weithgareddau buddsoddi			
Prynu ac adeiladu eiddo tai		(17,337)	(12,214)
Gwerthu eiddo tai		303	690
Grant tai cymdeithasol a dderbyniwyd		14,852	11,480
Prynu asedau sefydlog eraill		(189)	(249)
Adnewyddu cydrannau		(661)	(791)
Gwerthu asedau sefydlog eraill		836	13
Gwarediadau grant asedau sefydlog eraill		59	22
Buddsoddiadau		-	-
Buddsoddi mewn benthyciadau perchnogaeth cartref cost isel		(1,033)	(919)
Llog a dderbyniwyd		404	117
Arian parod net o weithgareddau buddsoddi		(2,766)	(1,851)
Llif arian o weithgareddau cyllido			
Benthyciadau a dderbyniwyd		(67)	4,993
Ad-dalu benthyciadau		(4,349)	(369)
Costau ailgyllido		-	-
Llog a dalwyd		(4,470)	(3,927)
Arian parod net o weithgareddau cyllido		(8,886)	697
(Lleihad) / Cynnydd net mewn arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod		(6,676)	4,218
Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod ar ddechrau'r flwyddyn		16,663	12,445
Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod ar ddiwedd y flwyddyn		9,987	16,663

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL A flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2024

1. POLISIÂU CYFRIFYDDU

Statws Cyfreithiol

Mae Grŵp Cynefin wedi'i ymgorffori yng Nghymru a Lloegr o dan Ddeddf Cymdeithasau Cydweithredol a Budd Cymunedol 2014 ac mae wedi'i gofrestru gyda Llywodraeth Cymru fel Cymdeithas Dai Preifat (rhif L029). Y swyddfa gofrestredig yw Tŷ Silyn, Ffordd Llanllyfni, Penygroes, LL54 6LY. Prif weithgaredd Grŵp Cynefin yw darparu tai cymdeithasol. Crynhoir y prif bolisiâu cyfrifyddu isod. Maent i gyd wedi'u gosod yn gyson trwy gydol y flwyddyn ac i'r flwyddyn flaenorol.

Gwybodaeth gyffredinol a sail gyfrifyddu

Paratowyd y datganiadau ariannol dan y confensiwn cost hanesyddol yn unol â Safon Adrodd Ariannol 102 (FRS 102) a gyhoeddwyd gan y Cyngor Adrodd Ariannol, ac maent yn cydymffurfio gyda'r Datganiad Arfer a Argymhellir ar gyfer darparwyr tai cymdeithasol cofrestredig 2018 (SORP), a Gofynion Cyfrifyddu ar gyfer Penderfyniad Cyffredinol Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig (Cymru) 2015, Deddf Cymdeithasau Budd-daliadau Cydweithredol a Chymunedol 2014, Rheoliadau Cymdeithasau Cydweithredol a Budd-daliadau Cymunedol (Cyfrifon Grŵp) 1969 a Deddf Tai ac Adfywio 2008.

Sail cyfuno

Mae datganiadau ariannol y Grŵp yn cyfuno datganiadau ariannol y rhiant gymdeithas a thrafodion ei is-gwmnïau hyd at 31 Mawrth bob blwyddyn.

Caffael

Mae cyfuniadau busnes sy'n cael eu hystyried yn gaffael yn cael eu cyfrifyddu dan y dull prynu. Lle bo'n angenrheidiol, gwneir addasiadau i ddatganiadau ariannol is-gwmnïau i ddod â'r polisiâu cyfrifyddu a ddefnyddiwyd yn unol â'r rhai a ddefnyddiwyd gan y Grŵp. Mae'r holl drafodion, balansau, incwm a threuliau rhyng-grŵp yn cael eu diddymu wrth gyfuno.

Cyfuniadau endid budd cyhoeddus

Mae cyfuniadau a gyflawnir ar ystyriaeth nil yn cael eu cyfrifyddu fel bod unrhyw swm uwchben gwerth teg yr ased a dderbyniwyd yn uwch na gwerth teg y rhwymedigaethau tybiedig yn cael ei adnabod fel incwm yn y Datganiad Incwm Cynhwysfawr.

Menter ar y cyd

Mae endidau y mae gan y grŵp fuddiant ynddynt ac sy'n cael eu rheoli ar y cyd gan y grŵp ac un neu ragor o fentrau eraill dan drefniant cytundebol yn cael eu trin fel mentrau ar y cyd. Defnyddir y dull ecwiti yn natganiadau ariannol y grŵp i gyfrifo am fentrau ar y cyd. Yn natganiadau ariannol y rhiant gymdeithas mae buddsoddiadau mewn mentrau cyd yn cael eu cyfrifyddu fel cost llai amhariad a difidendau a dderbyniwyd. Mae'r Grŵp yn asesu a oes unrhyw arwydd o amhariad ar bob dyddiad adrodd.

Mae grantiau'r Llywodraeth a dderbynnir o ran buddsoddiadau ym Mhartneriaeth Tai Cymru a'r eiddo les yn cael eu cyfrifyddu ar y sail eu bod wedi cael eu darparu gan y llywodraeth i ran-gyllido'r buddsoddiad ym menter ar y cyd y Bartneriaeth. Ystyrir y bydd y Grŵp yn gwireddu budd y grant os a phan fydd y buddsoddiad yn cael ei ad-dalu yn unig. Ar adeg derbyn y grant, mae'n grant gan y llywodraeth a dderbynnir ymlaen llaw ac felly'n cael ei gydnabod fel incwm gohiriedig yn y Datganiad Sefyllfa Ariannol hyd at y pwynt y mae'r buddsoddiad cysylltiedig yn cael ei ad-dalu.

Eiddo, peiriannau ac offer – eiddo tai

Nodir eiddo tai ar sail cost neu brisiad llai dibrisiant cronedig a cholledion amhariad cronedig. Mae cost yn cynnwys cost caffael tir ac adeiladu, costau datblygu uniongyrchol a chostau benthyca uniongyrchol i adeiladu eiddo tai newydd yn ystod y datblygu. Mae cyfalafu'n diweddu pan fo'r holl weithgareddau sy'n angenrheidiol i gael yr ased yn barod i'w ddefnyddio wedi'u cwblhau i raddau helaeth.

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL

A flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2024

Defnyddir dibrisiant er mwyn cofnodi gwerth llyfr net eiddo tai ar amcangyfrif eu gwerth gweddilliol, ar sail llinell syth, dros eu hoes economaidd ddefnyddiol.

Mae prif gydrannau eiddo tai, sy'n meddu ar batrymau defnyddio a budd economaidd sylweddol wahanol yn cael eu trin fel asedau ar wahân a'u dibrisio dros eu cyfnod oes economaidd ddefnyddiol disgwylidig ar y cyfraddau blynyddol a ganlyn:

	Blynyddoedd
Prif Strwythur	150
Cydrannau eraill:	
Ceginau	15
Ystafelloedd ymolchi	25
To	70
Ffenestri	25
Drysau allanol	25
Gwresogi – boeleri	13
Gwresogi – systemau gwlyb	25
Trydanol	30

Components on leasehold land are depreciated over the shortest of the above and the remaining lease term. Mae cydrannau ar dir lesddaliad yn cael eu dibrisio dros y byrraf o'r uchod a chyfnod y les sy'n weddill. Nid yw tir rhydd-ddaliad yn cael ei ddibrisio.

Lle bo gwelliannau i eiddo tai y disgwylir iddynt ddarparu buddion cynyddrannol yn y dyfodol, mae'r rhain yn cael eu hychwanegu at werth cario'r eiddo. Mae unrhyw waith i eiddo tai nad yw'n adnewyddu cydran neu'n arwain at fuddiant cynyddraddol yn y dyfodol yn cael ei godi fel gwariant yn y gwarged neu'r diffyg yn y Datganiad Incwm Cynhwysfawr.

Eiddo, peiriannau ac offer nad yw'n gysylltiedig â thai

Nodir eiddo, peiriannau ac offer heblaw tai ar gost hanesyddol llai dibrisiant cronedig ac unrhyw ddarpariaeth ar gyfer amhariad. Darperir dibrisiant ar yr holl eiddo, peiriannau ac offer heblaw tai, ac eithrio eiddo buddsoddiadol a thir rhydd-ddaliadol, ar gyfraddau a gyfrifir i ddileu cost neu brisiad, llai gwerth gweddilliol amcangyfrifedig, pob ased ar sail llinell syth dros ei ddisgwyl bywyd defnyddiol, fel a ganlyn:

	Blynyddoedd
Offer a dodrefn swyddfa	5
Caledwedd a meddalwedd cyfrifiadurol	4
Cerbydau modur	3

Mae offer amrywiol eraill y codir amdanynt trwy dâl gwasanaeth yn cael eu dibrisio ar wahanol gyfraddau, yn dibynnu ar eu math.

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL A flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2024

Asedau anniriaethol

Nodir asedau anniriaethol ar sail cost hanesyddol, llai amorteiddio cronrus ac unrhyw ddarpariaeth ar gyfer amhariad. Darperir amorteiddio ar yr holl asedau anniriaethol ar raddau wedi'u cyfrifo i ddiddymu cost pob ased ar sail llinell syth dros ei oes ddefnyddiol ddisgwyliedig, fel a ganlyn:

Meddalwedd tai

10 mlynedd

Nid yw eiddo a gadwir ar gyfer eu budd cymdeithasol yn cael eu dal yn unig ar gyfer y Llif arian i mewn y maent yn eu cynhyrchu ac fe'u cedwir ar gyfer eu potensial gwasanaeth.

Gwneir asesiad adeg pob dyddiad adrodd o ran p'un ai oes dangosydd nam yn bodoli. Os yw dangosydd o'r fath yn bodoli, cynhelir asesiad amhariad a gwneir amcangyfrif ynghylch swm adferadwy'r ased. Lle bo swm cario'r ased yn uwch na'r swm y gellir ei adfer, cydnabyddir colled synhwyrâu yn y gwarged neu'r diffyg yn y Datganiad Incwm Cynhwysfawr. Swm adferadwy ased yw'r uchaf o'i werth mewn defnydd a gwerth teg llai'r costau i werthu. Lle cedwir asedau ar gyfer eu potensial gwasanaeth, penderfynir ar y gwerth mewn defnydd gan brisiad presennol potensial gwasanaethu'r ased sy'n weddill ynghyd â'r swm net y disgwylir ei dderbyn o'i waredu. Derbynnir cost adnewyddu wedi'i ddibrisio fel model mesur addas.

Mae colled amhariad yn cael ei wyrdroi os yw'r rhesymau am y golled amhariad wedi terfynu bod yn berthnasol a'i gynnwys yn y gwarged neu'r diffyg yn y Datganiad Incwm Cynhwysfawr.

Grant Tai Cymdeithasol a grantiau eraill y Llywodraeth

Cydnabyddir grantiau'r llywodraeth gan ddefnyddio'r model cronrus ac fe'u nodir fel un ai grant yn ymwneud â reffeniw neu grant yn ymwneud ag asedau. Mae grantiau'n ymwneud â reffeniw yn cael eu cydnabod fel incwm ar sail systematig dros y cyfnod y mae'r costau cysylltiedig y bwriadwyd y grant i'w digolledu yn berthnasol. Lle bo grant yn cael ei dderbyn fel iawndal am dreuliau neu golledion a ddigwyddodd eisoes, neu at ddiben rhoi cymorth ariannol ar unwaith heb unrhyw gostau cysylltiedig yn y dyfodol, fe'i cydnabyddir fel reffeniw yn y cyfnod y mae'n dderbyniadwy.

Cydnabyddir grantiau sy'n ymwneud ag asedau fel incwm ar sail systematig dros oes ddefnyddiol ddisgwyliedig yr ased. Cydnabyddir grantiau a dderbynnir ar gyfer eiddo tai fel incwm dros oes ddefnyddiol ddisgwyliedig strwythur yr eiddo tai. Pan dderbynnir grant yn benodol ar gyfer cydrannau eiddo tai, cydnabyddir y grant fel incwm dros oes ddefnyddiol ddisgwyliedig y gydran.

Mae grantiau ar gyfer gwariant reffeniw yn cael eu cydnabod mewn incwm cynhwysfawr dros yr un cyfnod â'r gwariant y maent yn berthnasol iddo unwaith y bydd amodau cysylltiedig â pherfformiad wedi'u bodloni.

Rhoi neu gaffael tir neu ased arall am lai na gwerth y farchnad

Lle bo achos o roi tir a/neu asedau eraill neu gaffael tir a/neu asedau eraill am lai na gwerth y farchnad gan drydydd parti nad yw'n bodloni diffiniad ffynhonnell llywodraeth, cydnabyddir y trafodyn fel ased yn y Datganiad Sefyllfa Ariannol ar brisiad teg, gan ystyried unrhyw gyfyngiadau ar ddefnyddio'r ased gydag incwm yn cyfateb i'r gwahaniaeth rhwng unrhyw symiau a dalwyd neu'n daladwy am yr ased a phrisiad teg yr ased yn cael ei gydnabod yn y gwarged neu'r diffyg yn y Datganiad Incwm Cynhwysfawr fel rhodd pan fo amodau'n gysylltiedig â pherfformiad yn y dyfodol yn cael eu bodloni.

Grant Cyllid Tai

Telir Grant Cyllid Tai gan Lywodraeth Cymru tuag at gostau asedau tai dros gyfnod o 30 mlynedd fel cymhorthdal tuag at gostau cyfalaf a llog darpariaeth tai fforddiadwy. Mae gwerth net presennol y Grant Cyllid Tai sy'n dderbyniadwy dros y cyfnod talu cytunedig yn cael ei gydnabod fel grant cyfalaf a dyledwr gohiriedig.

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL A flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2024

Pan dderbynnir y taliadau grant mae'r dyledwr yn lleihau'r elfen gyfalaf ac mae'r gwahaniaeth rhwng hyn a swm y grant a dderbyniwyd yn cael ei gredydu i'r gwarged neu'r diffyg yn y Datganiad Incwm Cynhwysfawr fel cyfraniad tuag at gost cyllido'r cynllun hwnnw. Y gyfradd ddisgownt a ddefnyddir ar gyfer cyfrifo'r gwerth net presennol yw'r un gyfradd sy'n berthnasol i'r benthycia cysylltiedig i ariannu'r asedau tai.

Tybir bod elfen grant cyfalaf y Grant Cyllid Tai a dderbyniwyd yn flaenorol yn daladwy pan fo ased tai cysylltiedig yn cael ei waredu. Mae hyn yn cael ei drin fel Grant Cyfalaf wedi'i Ailgylchu yn y Gronfa Grant Cyfalaf wedi'i Ailgylchu ac yn cael ei gynnwys yn y Datganiad Sefyllfa Ariannol fel credydwr

Ailgylchu grantiau

Lle nad oes gofyniad i un ai ad-dalu neu ailgylchu grant a dderbyniwyd ar gyfer ased a waredwyd, cynhwysir darpariaeth yn y Datganiad Sefyllfa Ariannol i gydnabod yr ymrwymiad hwn fel rhwymedigaeth. Pan dderbynnir cymeradwyaeth gan y corff cyllido i ddefnyddio'r grant ar gyfer datblygiad penodol, mae'r swm a gydnabuwyd yn flaenorol fel darpariaeth ar gyfer ailgylchu'r grant yn cael ei ailddosbarthu fel credydwr yn y Datganiad Sefyllfa Ariannol.

Ar adeg gwaredu ased y derbyniwyd grant gan y llywodraeth ar ei gyfer, os nad oes ymrwymiad i ad-dalu'r grant, mae unrhyw grant sy'n weddill heb ei amorteiddio o fewn rhwymedigaethau yn y Datganiad Sefyllfa Ariannol sy'n ymwneud â'r ased yn newid o fod yn rhwymedigaeth i'w gydnabod fel gwarged neu ddiffyg refeniw yn y Datganiad Incwm Cynhwysfawr.

Cymorth Prynu

Mae benthyciadau Cymorth Prynu yn bodloni'r diffiniad o fenthyciad consesiynol endid budd cyhoeddus ac fe'u cydnabyddir yn y Datganiad Sefyllfa Ariannol fel y swm a dalwyd. Mae grantiau Cymorth Prynu a ddarperir gan Lywodraeth Cymru i gyllido'r cyfan neu ran o fenthyciad Cymorth Prynu a ddarperir gan y Grŵp i brynwr yr eiddo yn grantiau'r llywodraeth a dderbynnir ymlaen llaw a'u cydnabod fel incwm gohiriedig yn y Datganiad Sefyllfa Ariannol hyd at y pwynt y mae'r benthyciad Cymorth Prynu cysylltiedig yn cael ei ad-dalu. Pan fo'r benthyciad Cymorth Prynu cael ei ad-dalu, mae'r grant Cymorth Prynu perthnasol yn cael ei gydnabod yn y gronfa grant cyfalaf wedi'i ailgylchu.

Gwerthu eiddo rhanberchnogaeth

Mae eiddo rhanberchnogaeth yn cael eu rhannu rhwng asedau anghyfredol ac asedau cyfredol. Penderfynir ar y rhaniad ar sail canran yr eiddo i'w werthu dan ran gyntaf y gwarediad, a ddangosir ar y gydnabyddiaeth gyntaf fel ased cyfredol, gyda'r gweddill yn cael ei nodi fel ased anghyfredol dan eiddo, peiriannau ac offer.

Rhentu i brynu a Rhentu i brynu rhanberchnogaeth

Mae eiddo rhentu i brynu, yn cynnwys y rhai sydd wrthi'n cael eu hadeiladu, yn cael eu cyfrif fel asedau anghyfredol i ddechrau. Caiff dau ddeg a phump y cant o'r rhent yn cael ei drin fel asedau cyfredol a'r gweddill yn cael ei drin fel rhent. Os gweithredir y dewis i brynu'r eiddo, yna mae'r gwerth wedi cronni yn yr asedau cyfredol yn cael ei drosglwyddo i'r tenant i'w ddefnyddio fel blaendal, a gwerthir yr eiddo i'r tenant ar werth cyfredol y farchnad. Os yw'r tenant yn penderfynu ar ddiwedd y pun mlynedd i beidio â dewis hyn, yna mae'r swm wedi cronni yn yr asedau cyfredol yn cael ei gydnabod fel incwm rhent yn y Datganiad Incwm Cynhwysfawr.

Cofnodir rhentu i brynu rhanberchnogaeth trwy gyfuno egwyddorion Rhanberchnogaeth, lle mae'r gyfran sy'n cael ei rentu i'r tenant yn cael ei drin fel Rhentu i Brynu.

Cronfeydd wrth gefn cyfyngedig

Lle bo cronfeydd wrth gefn yn ddarostyngedig i gyfyngiad allanol, fe'u cydnabyddir ar wahân yn y cronfeydd wrth gefn fel cronfa wrth gefn gyfyngedig. Mae'r refeniw a'r gwariant yn cael ei gynnwys yn y gwarged neu ddiffyg yn y Datganiad Incwm Cynhwysfawr a gwneir trosglwyddiad o'r gronfa wrth gefn gyffredinol i'r gronfa wrth gefn cyfyngedig.

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL A flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2024

Lesau gweithredol

Mae lesau nad ydynt yn trosglwyddo holl risgiau a gwobrau perchnogaeth yn cael eu nodi fel lesau gweithredol. Mae taliadau dan lesau gweithredol yn cael eu cofnodi yn y gwarged neu'r diffyg yn y Datganiad Incwm Cynhwysfawr ar sail llinell syth dros gyfnod y les.

Llog taladwy

Costau benthycia yw llog a chostau eraill yn gysylltiedig â benthycia cronfeydd. Cyfrifir costau benthycia gan ddefnyddio'r gyfradd llog effeithiol, sef y gyfradd sy'n union ostwng taliadau neu dderbynebaw arian parod amcangyfrifedig yn y dyfodol trwy oes ddisgwyliedig offeryn ariannol ac fe'i penderfynir ar sail swm cario'r rhwymedigaeth ariannol ar y gydnabyddiaeth gychwynnol.

Treth

Mae Grŵp Cynefin yn cael ei drin fel sefydliad elusennol at ddibenion treth. Cadarnhawyd hyn gan Gyllid a Thollau Ei Mawrhydi ar 11 Mawrth 2005, cyfeirnod XR85179. O ganlyniad, mae'r gwargedion yn deillio o'r gweithgareddau sylfaenol wedi eu heithrio rhag Treth. Adolygir y driniaeth hon yn flynyddol yn unol â'r gweithgareddau a gyflawnwyd gan y sefydliad i sicrhau bod yr eithriad yn parhau'n berthnasol.

Pensiynau

Mae Grŵp Cynefin a Canllaw (Eryri) Cyf yn rhan o'r Cynllun Pensiwn Tai Cymdeithasol (Social Housing Pension Scheme - SHPS), sy'n gynllun pensiwn aml-gyflogwr. Mae Gofal a Thrawsio Conwy a Sir Ddinbych yn rhan o gynllun Cyfraniadau Diffiniedig gyda NEST.

Cynllun pensiwn buddion diffiniedig aml-gyflogwr – 'Social Housing Pension Scheme'

Mae'r Grŵp yn cymryd rhan yn y Cynllun Pensiwn Tai Cymdeithasol ('SHPS'), cynllun pensiwn aml-gyflogwr budd diffiniedig a weinyddir gan TPT Retirement Solutions ('TPT').

Penderfynir ar gost cynllun pensiwn budd diffiniedig gan ddefnyddio prisiad actiwaraidd gyda rhwymedigaethau'r cynllun yn cael eu mesur gan ddefnyddio'r dull rhagfynegiad credyd uned a rhoi disgownt ar gyfraddau bondiau corfforaethol ansawdd uchel priodol. Mesurir asedau'r cynllun ar werth teg. Cydnabyddir y gwarged neu'r diffyg net yn y datganiad y sefyllfa ariannol. Cyfrifir y gost cyllido ar y rhwymedigaeth budd diffiniedig net. Adroddir ar ailfesur dan incwm cynhwysfawr arall.

Cynllun cyfraniadau diffiniedig

Mae'r Grŵp yn rhan o gynllun cyfraniadau diffiniedig lle mai'r swm a nodir yn y gwarged neu'r diffyg yn y Datganiad Incwm Cynhwysfawr o ran costau pensiwn a buddion eraill ar ôl ymddeol yw'r cyfraniadau taladwy yn y flwyddyn. Dangosir gwahaniaethau rhwng y cyfraniadau sy'n daladwy yn y flwyddyn a'r cyfraniadau a dalwyd fel un ai cronadau neu flaendaliadau yn y Datganiad Sefyllfa Ariannol.

Trosiant

Mae trosiant yn cynrychioli rhent a thâl gwasanaeth sy'n dderbyniadwy (net o golledion rhent a thâl gwasanaeth oherwydd eiddo gwag) ac elw gwaredu asedau cyfredol fel eiddo rhanberchnogaeth ynghyd â grantiau referniw gan Lywodraeth Cymru ac awdurdodau lleol.

Mae'r elw o ran gyntaf y gwaredu yn cael ei gofnodi fel trosiant yn y Datganiad Incwm Cynhwysfawr yn y cyfnod y mae'r gwaredu'n digwydd ac mae'r gost gwerthu yn cael ei drosglwyddo o asedau cyfredol i gostau gweithredol. Mae elw o werthiannau rhannau dilynol yn cael eu trin fel gwaredu asedau sefydlog.

Buddsoddiadau

Mae buddsoddiadau sy'n cael eu masnachu'n gyhoeddus neu y gellir mesur eu gwerth yn ddibynadwy yn cael eu mesur ar werth teg gyda newidiadau yn y gwerth teg yn cael ei gydnabod yn y gwarged neu'r diffyg yn y Datganiad Incwm Cynhwysfawr. Mesurir buddsoddiadau eraill ar gost wedi'i amorteiddio llai amhariad.

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL

A flwyddyn yn diwedd 31 Mawrth 2024

Offerynnau ariannol

Asedau ariannol sy'n cael eu cario ar gost wedi'i amorteiddio

Mae asedau ariannol sy'n cael eu cario ar gost wedi'i amorteiddio yn cynnwys dyledion rhent, masnach ac eitemau derbyniadwy eraill, arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod. Cydnabyddir asedau ariannol ar werth teg ynghyd â chostau trafodion y gellir eu tadogi'n uniongyrchol i ddechrau. Ar ôl y gydnabyddiaeth ddechreuol maent yn cael eu mesur ar gost wedi'i amorteiddio gan ddefnyddio'r dull llog effeithiol. Ar adeg adrodd hyn nid yw effaith y disgowntio yn berthnasol i werth asedau ariannol Grŵp Cynefin, felly hepgorwyd y disgowntio.

Mae ased ariannol yn peidio â chael ei gydnabod pan fo'r hawliau cytundebol i'r Llif arian yn darfod, neu pan fo'r ased ariannol a'r holl risgiau a gwobrau sylweddol yn cael eu trosglwyddo.

Rhwymedigaethau ariannol sy'n cael eu cario ar gost wedi'i amorteiddio

Mae'r rhwymedigaethau ariannol yn cynnwys masnach ac eitemau taladwy eraill, a benthyciadau gyda llog.

Mesurir benthyciadau, sy'n cael eu dosbarthu fel offerynnau ariannol sylfaenol dan FRS102, ar gost wedi'i amorteiddio gan ddefnyddio'r dull llog gweithredol, gyda llog a thaliadau cysylltiedig yn cael eu cydnabod fel traul yn y costau cyllido yn y Datganiad Incwm Cynhwysfawr. Hefgorir disgowntio lle nad yw effaith y disgowntio'n gwneud gwahaniaeth perthnasol.

Mae rhwymedigaeth ariannol yn peidio â chael ei gydnabod yn unig pan fo'r ymrwymadau cytundebol wedi darfod, hynny yw, pan fo'r ymrwymiad wedi'i gyflawni, ei ganslo neu'n darfod.

2. BARN ARWYDDOCAOL RHEOLWYR A FFYNONELLAU ALLWEDDOL ANSICRWYDD AMCANGYFRIFO

Mae paratoi'r datganiadau ariannol yn ei gwneud yn ofynnol i'r rheolwyr farnu, gwneud amcangyfrifon a thybiaethau sy'n effeithio cymhwyso polisiau a swm yr asedau a rhwymedigaethau, incwm a threuliau yr adroddir amdanynt. Mae'r amcangyfrifon a'r tybiaethau cysylltiedig wedi'u seilio ar brofiad hanesyddol ac amryw o ffactorau eraill y credir eu bod yn rhesymol dan yr amgylchiadau, gyda'u canlyniadau yn ffurfio sail gwneud y dyfarniadau ynghylch cario gwerthoedd asedau a rhwymedigaethau nad ydynt yn amlwg o ffynonellau eraill. Gallai'r gwir ganlyniadau fod yn wahanol i'r amcangyfrifon hyn.

Adolygir yr amcangyfrifon a'r tybiaethau sail yn barhaus. Mae diwygiadau i amcangyfrifon cyfrifyddu yn cael eu cydnabod yn y cyfnod y diwygir yr amcangyfrifon ac mewn unrhyw gyfnod a effeithir yn y dyfodol.

Barn arwyddocaol rheolwyr

Mae'r isod yn farnau rheolwyr wrth gymhwyso polisiau cyfrifyddu'r Grŵp sy'n cael yr effaith mwyaf arwyddocaol ar y symiau a nodir yn y datganiadau ariannol.

Amhariad eiddo tai cymdeithasol

Rhaid i'r Grŵp asesu os oes dangosydd amhariad yn bodoli. Wrth wneud y dyfarniad, ystyriodd y rheolwyr y meini prawf manwl a nodwyd yn y Datganiad Arfer a Argymhellir (SORP). Gwnaed asesiad i ystyried gwerth teg yr eiddo tai cymdeithasol a'r effaith bosibl y bydd hyn yn ei chael ar y prisiau hyn, eu llif arian yn y dyfodol a'r potensial gwasanaeth.

Cyfalafu eiddo tai a chostau datblygu eraill

Mae'r Grŵp yn cyfalafu gwariant datblygu yn unol â'r polisi cyfrifyddu eiddo tai ac asedau sefydlog eraill. Mae'r cyfalafu'n golygu bod rhaid gwneud ystod o ddyfarniadau, megis pennu'r cyfnod ar gyfer cyfalafu llog, cyfrifo faint o anser a gorbenion staff y dylid eu cyfalafu a sefydlu pa gostau datblygu cysylltiedig y dylid eu cyfalafu a pha gostau y dylid eu dileu. Bernir hefyd ynghylch y tebygolrwydd y bydd prosiectau'n parhau.

Ansicrwydd amcangyfrifon

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL A flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2024

Mae'r Grŵp yn gwneud amcangyfrifon a thybiaethau ynghylch y dyfodol. Trwy ddiffiniad yn aml ni fydd yr amcangyfrifon cyfrifyddu'n hafal i'r gwir ganlyniadau cysylltiedig. Ymdrinnir â'r amcangyfrifon a'r thybiaethau sy'n meddu ar risg arwyddocaol o achosi addasiad perthnasol i'r symiau cario asedau a rhwymedigaethau yn y flwyddyn ariannol nesaf isod.

Cynllun pensiwn buddion diffiniedig

Mae gan y Grŵp ymrwymadau i dalu buddion pensiwn i gyflogeion penodol. Mae cost y buddion hyn a gwerth presennol yr ymrwymiad yn dibynnu ar nifer o ffactorau, yn cynnwys disgwyliad oes, cynnydd cyflog a'r gyfradd ddisgownt o ran bondiau corfforaethol. Mae'r rheolwyr yn amcangyfrif y ffactorau hyn wrth benderfynu ar yr ymrwymiad pensiwn net yn y fantolen. Mae'r thybiaethau'n adlewyrchu profiadau hanesyddol a thueddiadau cyfredol. Gallai amrywiaethau yn y thybiaethau hyn gael effaith arwyddocaol ar y rhwymedigaethau (gweler nodyn 26)

Cydrannau eiddo tai ac oes ddefnyddiol

Mae gan brif gydrannau eiddo tai batrymau defnyddio a buddion economaidd arwyddocaol gwahanol, a gwneir amcangyfrifon i ddyrannu cost ddechreuol yr eiddo i'w brif gydrannau a dibrisio pob cydran ar wahân dros ei oes economaidd ddefnyddiol. Mae'r Grŵp yn ystyried ar bob dyddiad adrodd a oes unrhyw ddangosyddion lle bo angen adolygu'r oesoedd defnyddiol i sicrhau eu bod yn parhau'n briodol.

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL A flwyddyn yn diwedd 31 Mawrth 2024

3. TROSIANT A CHOSTAU GWEITHREDOL CYFUNOL

	2024		2023			
	Trosiant	Costau Gweithred ol	Gwarged (diffyg) gweithredol	Turnover	Operating Costs	Operating Surplus/(deficit)
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Incwm a gwariant ar osodiadau (Nodyn 4)	28,247	(22,117)	6,130	26,420	(20,437)	5,983
Incwm a gwariant ar werthu eiddo						
Incwm a gwariant arall						
Tim cartrefi fforddiadwy	207	(772)	(565)	200	(693)	(493)
Cynllun Digartrefedd Conwy	41	(41)	-	39	(39)	-
Gwasanaethau datblygu	-	(781)	(781)	-	(760)	(760)
Gorwel	2,657	(2,666)	(9)	2,539	(2,560)	(21)
HWB	157	(140)	17	182	(165)	17
Hwyluswyr Tai Gwledig	183	(180)	3	196	(174)	22
Incwm a gwariant arall	775	(339)	436	734	(355)	379
Canolfan Fenter	128	(117)	11	133	(114)	19
Wardiniaid Ynni	59	(55)	4	57	(50)	7
Y Shed, Gallt Melyd	70	(78)	(8)	168	(180)	(12)
Canllaw (Eryri) Cyf	1,371	(1,351)	20	1,210	(1,119)	91
Gofal a Thrwstio Conwy a Sir Ddinbych	1,530	(1,474)	56	1,494	(1,395)	99
Cyfanswm	35,425	(30,108)	5,314	33,372	(28,041)	5,331
Enillion ar ôl gwaredu eiddo, peiriannau ac offer			303			387
Gwarged gweithredol			5,617			5,718

* Mae gwariant yng nghyswllt gwerthu eiddo'n cael ei nodi fel cost gwerthu yn y Datganiad Incwm Cynhwysfawr yn hytrach na chostau gweithredol.

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL

A flwyddyn yn diwedd 31 Mawrth 2024

3a TROSIANT A CHOSTAU GWEITHREDOL Y GYMDEITHAS

	Trosiant	2024		Gwarged (diffyg)	Turnover	2023	
	£'000	Costau Gweithredol	Gweithredol	£'000	£'000	Operating Costs	Operating Surplus/(deficit)
	28,247	£'000	£'000	£'000	26,420	£'000	£'000
Incwm a gwarant ar osodiadau (Nodyn 4)							
Incwm a gwarant ar werthu eiddo				6,130		(20,437)	5,983
Incwm a gwarant arall							
Tîm cartrefi fforddiadwy	207	(772)	(565)		200	(693)	(493)
Cynllun Digartrefedd Conwy	41	(41)	-		39	(39)	-
Gwasanaethau datblygu	-	(781)	(781)		-	(760)	(760)
Gorwel	2,657	(2,666)	(9)		2,539	(2,560)	(21)
HWB	157	(140)	17		182	(165)	17
Hwyluswyr Tai Gwledig	183	(180)	3		196	(174)	22
Incwm a gwarant arall	775	(339)	436		734	(355)	379
Canolfan Fenter	128	(117)	11		133	(114)	19
Wardiniaid Ynni	59	(55)	4		57	(50)	7
Y Shed, Gallt Melyd	70	(78)	(8)		168	(180)	(12)
Cyfanswm	32,524	(27,286)	5,238		30,668	(25,527)	5,141
Enillion ar ôl gwaredu eiddo, peiriannau ac offer			303				387
Gwarged gweithredol			5,541				5,528

* Mae gwarant yng nghyswllt gwerthu eiddo'n cael ei nodi fel cost gwerthu yn y Datganiad Incwm Cynhwysfawr yn hytrach na chostau gweithredol.

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL
Y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2024
4. TROSIANT O OSODIADAU

			2024	2023
	Anghenion Cyffredinol	Tai â Chefnogaeth	Cyfanswm	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000
Rhent	21,154	1,738	22,892	21,810
Tâl Gwasanaeth	2,079	81	2,160	1,931
	23,233	1,819	25,052	23,741
Grantiau Llywodraeth Arall	451	-	451	-
Amorteiddio'r grant	2,571	173	2,744	2,679
	26,255	1,992	28,247	26,420
Costau gweithredol gosodiadau				
Gwasanaethau	2,231	175	2,406	2,490
Rheolaeth	4,598	444	5,042	4,768
Cynnal a chadw o ddydd i ddydd	5,385	408	5,793	4,895
Cynnal a chadw cynlluniedig	3,794	288	4,082	3,376
Datblygu cymunedol	539	41	580	697
Dibrisiant eiddo tai	3,792	287	4,079	3,978
Amhariad	-	-	-	113
	20,339	1,643	21,982	20,317
Colledion oherwydd drwg ddyledion	135	-	135	120
Cyfanswm gwariant	20,474	1,643	22,117	20,437
Gwarged gweithredol	5,781	349	6,130	5,983
Colledion eiddo gwag	363	57	420	322

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL Y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2024

5. UNEDAU DAN REOLAETH

Ar ddiwedd y flwyddyn roedd gan y grŵp y nifer ganlynol o eiddo dan ei reolaeth:

	2024	2023
	Nifer.	Nifer.
Unedau rhent anghenion cyffredinol (yn cynnwys unedau rhent cymdeithasol, rhent canolraddol a 'rhoi cynnig arni cyn prynu')	3,506	3,489
Unedau rhent tai â chefnogaeth	344	340
Unedau gofal ychwanegol	206	210
Unedau rhanberchnogaeth: wedi'u rhentu	23	23
Unedau Partneriaeth Tai Cymru	142	142
Rhentu i berchnogi	17	18
Rheolir ar ran Elusen Elizabeth Owen	7	7
Rheolir ar ran Elusen Tai Ellen Glynne	10	10
	<u>4,255</u>	<u>4,239</u>

6. ENILLION Y CYFARWYDDWYR

Roedd yr enillion a dalwyd i'r swyddog ar y cyflog uchaf, sef y Prif Weithredwr, yn £105k ac eithrio cyfraniadau pensiwn (2023- £106k). Mae'r pensiwn i'r Prif Weithredwr (sy'n aelod cyffredin o'r cynllun pensiwn) ar yr un sail ag ar gyfer yr holl gyflogeion eraill ac yn dod i gyfanswm o £9k (2022 - £9k), tra bod buddion eraill sef darpariaeth teithio yn dod i £2k (2023 - £5k).

Roedd nifer y rhai yn y Tîm Arweinyddiaeth, yn cynnwys yr un ar y cyflog uchaf, a dderbyniodd enillion (ac eithrio yswiriant gwladol, cyfraniadau pensiwn a chostau diswyddo) yn yr amrediad isod fel a ganlyn:

	2024	2023
	£'000	£'000
£30,001 - £40,000	1	-
£40,001 - £50,000	-	1
£50,001 - £60,000	1	-
£60,001 - £70,000	-	-
£70,001 - £80,000	-	-
£80,001 - £90,000	1	2
£90,001 - £100,000	-	-
£100,001 - £110,000	1	-
£110,001 - £120,000	-	1
	<u>-</u>	<u>1</u>

Enillion a phensiwn y Tîm Arweinyddiaeth

	2024	2023
	£'000	£'000
Cyflogau	276	325
Costau nawdd cymdeithasol	35	40
Pensiwn	23	27
	<u>334</u>	<u>392</u>

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL

Y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2024

Talwyd ffioedd o £59,561 i aelodau'r Bwrdd Rheoli yn ystod y flwyddyn (2023 – £60,223). Yn unol â Chod Ymddygiad Ffederasiwn Cymdeithasau Tai Cymru, mae'r Bwrdd wedi sefydlu polisi a gweithdrefn ynghylch talu treuliau i aelodau'r Bwrdd. Mae'r Gymdeithas yn barod i ad-dalu costau'r aelodau yn dilyn cyflawni busnes y Gymdeithas.

	2024 £'000	2023 £'000
Cyfanswm y treuliau a hawliwyd gan aelodau'r Bwrdd Rheoli	2	1

7. GWYBODAETH AM GYFLOGEION

Nifer cyfartalog y cyflogeion, sydd yn cyfateb i amser llawn (yn cynnwys uwch swyddogion) yn gyflogedig yn ystod y flwyddyn

	Grŵp 2024 Nifer.	Grŵp 2023 Nifer.	Y Gymdeithas 2024 Nifer.	Y Gymdeithas 2023 Nifer.
Staff gweinyddol	247	250	219	221
Wardeiniaid	9	10	9	10
Gweithlu	21	18	6	6
	<u>277</u>	<u>278</u>	<u>234</u>	<u>237</u>
Roedd y costau staffio fel a ganlyn:	£'000	£'000	£'000	£'000
Cyflogau	9,075	8,597	7,726*	7,391
Costau ac ardoll nawdd cymdeithasol	917	871	800	761
Cyfraniadau pensiwn	230	229	137	153
Addasiadau actiwaraid	<u>10,222</u>	<u>9,697</u>	<u>8,663</u>	<u>8,305</u>

* Mae'r ffigur cyflogau yn eithrio taliadau diswyddo a wnaed am golli swydd. Cyfanswm 2024 - £72k (2023 - £0k.)

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL
Y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2024
8. LLOG DERBYNIADWY

	Grŵp 2024 £'000	Grŵp 2023 £'000	Y Gymdeithas 2024 £'000	Y Gymdeithas 2023 £'000
Llog ar gyfrifon banc a'r farchnad arian	403	116	379	108
Llog arall	1	1	1	1
	<u>404</u>	<u>117</u>	<u>380</u>	<u>109</u>

9. LLOG TALADWY

	Grŵp 2024 £'000	Grŵp 2023 £'000	Y Gymdeithas 2024 £'000	Y Gymdeithas 2023 £'000
Llog ar fenthyciadau	4,517	4,167	4,517	4,167
Llog wedi'i gyfalafu	(250)	(262)	(250)	(262)
Llog wedi ei dalu ar atebolrwydd pensiwn budd diffiniedig	175	100	161	92
Taliadau cyllido eraill	193	154	193	154
	<u>4,635</u>	<u>4,159</u>	<u>4,621</u>	<u>4,151</u>

10. OPERATING SURPLUS

Nodir y gwared gweithredol ar ôl cymhwyso'r isod:

	Grŵp 2024 £'000	Grŵp 2023 £'000	Y Gymdeithas 2024 £'000	Y Gymdeithas 2023 £'000
Dibrisiant – asedau sy'n eiddo i'r Gymdeithas	4,376	4,253	4,346	4,224
Amorteiddio – grantiau wedi'u cyfalafu	(2,744)	(2,679)	(2,744)	(2,679)
Taliad yr archwilydd allanol (eithrio TAW):				
- Yn ei swyddogaeth fel archwilydd	33	26	33	22
- Gwasanaethau eraill	2	1	2	1
	<u>1,662</u>	<u>1,591</u>	<u>1,637</u>	<u>1,568</u>

11. TRETH GORFFORAETHOL
Y Rhiant Gymdeithas

Certain activities within Grŵp Cynefin is liable to UK Corporation Tax although it has charitable status with Mae rhai gweithgareddau penodol gan Grŵp Cynefin yn atebol i Dreth Gorfforaethol y Deyrnas Unedig er bod ganddo statws elusenol gyda Chyllid a Thollau Ei Mawrhydi, ac mae ganddo' r hawl i'r eithriadau a roir gan Adran 505 y Ddeddf Treth Incwm a Threth Gorfforaethol 1988.

Yr is-gwmnïau

Mae rhai gweithgareddau penodol gan Canllaw (Eryri) Cyfyngedig a Gofal a Thrwsio Conwy a Sir Ddinbych yn atebol i Dreth Gorfforaethol y Deyrnas Unedig, er ei fod yn elusen eithriedig sydd â'r hawl i'r eithriadau a roir gan Adran 505 y Ddeddf Treth Incwm a Threth Gorfforaethol 1988.

Mae Cywaith Cyfyngedig yn gwmni segur a byddai'n atebol i dalu Treth Gorfforaethol y Deyrnas Unedig gan ei fod yn gwmni cofrestredig.

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL
Y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2024
12. ASEDAU SEFYDLOG - ASEDAU ANNIRIAETHOL

	Y Grŵp a'r Gymdeithas	
	Meddalwedd Tai £'000	Cyfanswm £'000
Cost		
Ar 1 Ebrill 2023	1,124	1,124
Ailddosbarthu	-	-
	<hr/>	<hr/>
Ar 31 Mawrth 2024	1,124	1,124
	<hr/>	<hr/>
Dibrisiant		
Ar 1 Ebrill 2023	570	570
Cost am y flwyddyn	111	111
	<hr/>	<hr/>
Ar 31 Mawrth 2024	681	681
	<hr/>	<hr/>
Gwerth llyfr neg		
Ar 31 Mawrth 2024	443	443
	<hr/>	<hr/>
Ar 31 Mawrth 2023	554	554
	<hr/>	<hr/>

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL

Y flwyddyn yn diwedd 31 Mawrth 2024

13. ASEDAU SEFYDLOG DIRIAETHOL

EIDDO TAI – Y GRŴP A'R GYMDEITHAS

	Cynlluniau sy'n cael eu hadeiladu		Tai rhent		Rhanberchenogaeth		Leased properties		Total £'000
	£'000	£'000	Cynlluniau wedi'u cwblhau	£'000	Completed Schemes	£'000	Long lease	Short lease	
Cost									
Ar 1 Ebrill 2023	335,929	8,155	3,958	3,958	9,815	72	357,929		
Ychwanegiadau	-	17,337	-	-	-	-	17,337		
Cynlluniau a gwblhawyd yn ystod y flwyddyn	4,322	(4,334)	-	-	12	-	-		
Ychwanegu cydrannau mewn eiddo sy'n bodoli eisoes	1,337	-	-	-	15	-	1,352		
Cydrannau wedi eu tynnu ymaith	(475)	-	-	-	(4)	-	(479)		
Gwaredu	(228)	-	-	-	-	-	(228)		
Ar 31 Mawrth 2024	340,885	21,158	3,958	3,958	9,838	72	375,911		
Dibrisiant									
Ar 1 Ebrill 2023	42,103	0	779	779	2,827	67	45,776		
Cost am y flwyddyn	3,817	-	8	8	166	-	3,992		
Cydrannau wedi eu tynnu ymaith	(389)	-	-	-	(2)	-	(391)		
Gwaredu	(24)	-	-	-	-	-	(24)		
Ar 31 Mawrth 2024	45,507	0	787	787	2,991	67	49,352		
Gwerth llyfr net									
Ar 31 Mawrth 2024	295,378	21,158	3,171	3,171	6,947	5	326,559		
Ar 31 Mawrth 2023	293,826	8,155	3,179	3,179	6,988	5	312,153		

Mae'r ychwanegiadau i eiddo tai yn cynnwys gwariant staff datblygu wedi'i gyfalafu gwerth £556k (2023 - £603k) a gwariant llog wedi'i gyfalafu gwerth ££250k (2023 - £262k). Mae'r costau ychwanegiadau cydrannau'n cynnwys costau staff wedi'u cyfalafu o £80k (2022 £119k).

Mae ychwanegiadau cydrannol i eiddo presennol yn cynnwys £137k o arian TACP (Rhaglen Ariannu Grant Cyfalaf Llety Trosiannol) £149k o arian ORP (Rhaglen Ôl-osod er mwyn Optimeiddio) a grantiau ychwanegol ar gyfer gwelliannau o £74k.

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL
Y flwyddyn yn diwedd 31 Mawrth 2024

14. ASEDAU SEFYDLOG DIRIAETHOL CYFUNOL – ASEDAU SEFYDLOG ERAILL

	Swyddfeydd rhydd- ddaliad ac adeiladau cymunedol £'000	Dodrefn ac offer £'000	Cyfalaf tai £'000	Offer cyfrifiadurol £'000	Swyddfa lesddaliad £'000	Motor vehicles £'000	Service charge equipment £'000	Total £'000
Cost								
Ar 1 Ebrill 2023	11,158	573	35	2,157	64	307	170	14,464
Ychwanegiadau	-	5	-	174	-	-	10	189
Gwaredu	(86)	(130)	-	(528)	-	(89)	(3)	(836)
Ar 31 Mawrth 2024	11,072	448	35	1,803	64	218	177	13,817
Dibrisiant								
Ar 1 Ebrill 2023	1,170	572	35	1,909	64	258	89	4,097
Cost am y flwyddyn	113	2	-	125	-	18	15	273
Gwaredu	(25)	(131)	-	(528)	-	(89)	(2)	(775)
Amhariad	-	-	-	-	-	-	-	-
Ar 31 Mawrth 2024	1,258	443	35	1,506	64	187	102	3,595
Gwerth llyfr net								
Ar 31 Mawrth 2024	9,814	5	-	297	-	31	75	10,222
Ar 31 Mawrth 2023	9,988	1	-	248	-	49	81	10,367

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL Y flwyddyn yn diwedd 31 Mawrth 2024

14 a. ASEDAU SEFYDLOG DIRIAETHOL Y GYMDEITHAS – ASEDAU SEFYDLOG ERAILL

	Swyddfeydd rhydd- ddaliad ac adeiladau cymunedol £'000	Dodrefn ac offer £'000	Cyfalaf tai £'000	Offer cyfrifiadurol £'000	Swyddfa lesddaliad £'000	Motor vehicles £'000	Service charge equipment £'000	Total £'000
Cost								
Ar 1 Ebrill 2023	11,158	498	35	2,065	64	212	170	14,202
Ychwanegiadau	-	5	-	167	-	-	10	182
Gwaredu	(86)	(130)	-	(528)	-	(85)	(3)	(832)
Aildosbarthu	-	-	-	-	-	-	-	-
Ar 31 Mawrth 2024	11,072	373	35	1,704	64	127	177	13,552
Dibrisiad								
Ar 1 Ebrill 2023	1,170	498	35	1,839	64	212	89	3,907
Cost am y flwyddyn	113	1	-	115	-	-	14	243
Gwaredu	(24)	(131)	-	(528)	-	(85)	(2)	(770)
Amhariad	-	-	-	-	-	-	-	-
Ar 31 Mawrth 2024	1,259	368	35	1,426	64	127	101	3,380
Gwerth llyfr net								
Ar 31 Mawrth 2024	9,813	5	-	278	-	-	76	10,172
Ar 31 Mawrth 2023	9,988	-	-	226	-	-	81	10,295

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL
Y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2024
15. ASEDAU SEFYDLOG – BUDDSODDIADAU

	Benthyciadau perchen cartref cost isel (nodyn 25) £'000	Buddiant mewn menter ar y cyd £'000	Cyfanswm £'000
Cyfunol			
Ar 1 Ebrill 203	25,907	4,472	30,379
Ychwanegiadau	1,600	-	1,600
Gwaredu	(567)	-	(567)
Cyfran mewn menter ar y cyd	-	(39)	(39)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ar 31 Mawrth 2024	26,940	4,433	31,373
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Y Gymdeithas			
Ar 1 Ebrill 2023	25,907	5,502	31,409
Ychwanegiadau	1,600	-	1,600
Gwaredu	(567)	-	(567)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ar 31 Mawrth 2024	26,940	5,502	32,442
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Mae Partneriaeth Tai Cymru (PTC) a PTC2 yn fentrau ar y cyd rhwng pedwar grŵp tai, sef Coastal Group, Hendre Group, Pobl Group a Grŵp Cynefin, gyda'r amcan o ddarparu tai preswyl ansawdd uchel ar rent is na rhent y farchnad.

Mae'r cyfalaf cyfranddaliadau a ddyrannwyd ac a dalwyd ar 31 Mawrth 2024 fel a ganlyn:

:

	Original WHP shares	WHP Tfr to Reserves	WHP Shares	WHP2 Shares	Equity %
Hendre Ltd (Hendre Group)	8,880	(3,989)	4,891	7,625	30%
Pennant Housing Association Ltd (Coastal Group)	8,880	(3,989)	4,891	7,625	30%
Pobl Group Limited	8,880	(3,989)	4,891	7,625	30%
Grŵp Cynefin	2,960	(1,330)	1,630	2,542	10%
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ar 31 Mawrth 2024	29,600	(13,297)	16,303	25,417	100%
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Mae diwedd blwyddyn ariannol PTC a PTC2 ar 31 Rhagfyr, a chyhoeddwyd eu datganiadau ariannol archwiliedig diweddaraf ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Rhagfyr 2023. Mae'r gyfran yn y colledion yn y fenter ar y cyd o 39k yn seiliedig ar y datganiadau ariannol drafft ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Rhagfyr 2023, sy'n dangos colled ar ôl treth i PTC o £28k (2023 - £1k) a cholled ar ôl treth i PTC2 o £419k (2023 - £180k). Yn ystod y flwyddyn, ni wnaeth Grŵp Cynefin a'i bartneriaid cysylltiedig yn PTC fuddsoddi mwy yn PTC2 Cyfyngedig (PTC2).

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL
Y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2024

	WHP £'000	WHP2 £'000	Total £'000
Cyfunol			
Ar 1 Ebrill 2023	1,901	2,571	4,472
Ychwanegiadau	-	-	-
Cyfran y (golled)	3	(42)	(39)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ar 31 Mawrth 2024	1,904	2,529	4,433
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Y Gymdeithas			
Ar 1 Ebrill 2023	2,960	2,542	5,502
Ychwanegiadau	-	-	-
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ar 31 Mawrth 2024	2,960	2,542	5,502
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Pris y cyfranddaliad (un bleidlais i bob cyfranddaliad)	£1	£1	£1

Mae'r holl fenthyciadau o fewn PTC ar gyfraddau sefydlog, tra bod benthyciadau o fewn WHP2 ar gyfraddau amrywiol ar hyn o bryd. Gallai codiadau mewn cyfraddau llog yn y dyfodol effeithio'n andwyol ar broffidoldeb WHP2. Ar ôl diwedd y flwyddyn, mae'r Cwmni wedi ailgyllido i ddyled cyfradd sefydlog tymor hwy er mwyn lliniaru'r risg hon. Ar 31 Mawrth 2024, roedd Grŵp Cynefin wedi rhagdalau £107,891 (2023-£104,210) o daliadau prydlles i PTC a WHP2.

Ni wnaed trosglwyddiad o gyfalaf cyfranddaliadau PTC i'w gronfeydd wrth gefn yn ystod y flwyddyn yn diweddu 31 Rhagfyr 2023 (2022 – dim), ac ni wnaed unrhyw ddsbarthiad i'r cyfranddalwyr ychwaith (2022 – dim). Mae FRS 102 yn ei gwneud yn ofynnol i endidau dan reolaeth ar y cyd ddilyn egwyddorion cyfrifyddu ecwiti mewn cyfrifon grŵp. Felly, mae'r datganiadau ariannol cyfunol yn dangos colled o £391k (2023 - (£181k)) yn y Datganiad Incwm Cynhwysfawr sy'n cynrychioli canran Grŵp Cynefin o golledion Partneriaeth Tai Cymru am y flwyddyn a cholled o £39k (2023- (£18k)) sy'n cynnwys canran Grŵp yn WHP2.

16. STOC

	Grŵp		Y Gymdeithas	
	2024 £'000	2023 £'000	2024 £'000	2023 £'000
Eiddo wedi'u hadeiladu i'w gwerthu	-	-	-	-
Stoc arall	88	102	-	-
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	88	102	-	-
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL
Y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2024
17. DYLEDWYR: SYMIAU I'W DERBYN O FEWN BLWYDDYDYN

	Y Grŵp		Y Gymdeithas	
	2024 £'000	2023 £'000	2024 £'000	2023 £'000
Dyledwyr rhent: Balansau debyd	977	884	977	884
Darpariaeth drwg ddyledion	(903)	(809)	(903)	(809)
	<u>74</u>	<u>75</u>	<u>74</u>	<u>75</u>
Benthyciadau staff	25	42	25	42
Blaendaliadau ac incwm cronnus	757	531	750	512
Benthyciadau i brynwyr tro cyntaf gan Gyngor Sir y Fflint	100	100	100	100
Dyledwyr eraill	1,978	3,480	1,670	3,083
	<u>2,934</u>	<u>4,228</u>	<u>2,619</u>	<u>3,812</u>

17a. DYLEDWYR: SYMIAU I'W DERBYN O FEWN MWY NA BLWYDDYDYN

	Y Grŵp a'r Gymdeithas	
	2024 £'000	2023 £'000
Grantiau cyfalaf	<u>8,798</u>	<u>9,083</u>

18. BUDDSODDIADAU ASED AU CYFREDOL

	Y Grŵp a'r Gymdeithas	
	2024 £'000	2023 £'000
Arian mewn cyfrifon adneuo tymor byr	<u>2,926</u>	<u>6,632</u>

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL
Y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2024
19. CREDYDWYR: SYMIAU SY'N DALADWY O FEWN BLWYDDYN

	Grŵp		Y Gymdeithas	
	Aiddosbarthu		Aiddosbarthu	
	2024 £'000	2023 £'000	2024 £'000	2023 £'000
Benthyciadau tai (nodyn 21)	625	4,396	625	4,396
Rhent a dderbyniwyd ymlaen llaw	601	550	601	550
Credydwy'r masnach	2,514	2,035	2,442	1,894
Grantiau cyfalaf ymlaen llaw	11,610	9,190	11,456	9,097
Incwm gohiriedig	1,219	1,334	1,219	1,334
Treth a nawdd cymdeithasol	200	205	200	205
Llog morgais a benthyciadau wedi'u cronni	623	738	623	738
Croniadau	816	1,336	788	1,332
Grant Tai Cymdeithasol a grantiau eraill gan y Llywodraeth (nodyn 22)	2,751	2,696	2,751	2,696
	<u>20,959</u>	<u>22,480</u>	<u>20,705</u>	<u>22,242</u>

20. CREDYDWYR: SYMIAU'N DDYLEDUS AR ÔL MWY NA BLWYDDYN

	Y Grŵp a'r Gymdeithas	
	2024	2023
	£'000	£'000
Cronfeydd wrth gefn yr hawl i brynu	83	83
Cronfa grant cyfalaf wedi'i ailgylchu	8,162	7,612
Cronfa wrth gefn grant wedi'i ailgylchu		
Cyngor Conwy	1	1
Benthyciadau tai (nodyn 21)	128,451	128,989
Benthyciad gan Gyngor Sir y Fflint – cytundeb Prynwyr am y Tro Cyntaf	100	100
Incwm gohiriedig	829	889
Grant Tai Cymdeithasol a grantiau eraill y Llywodraeth (nodyn 22)	194,410	186,361
	<u>332,036</u>	<u>324,035</u>

Mae'r benthyciadau tai yn ad-daladwy i amrywiol gymdeithasau adeiladu, banciau, yr Housing Finance Corporation Limited ac Affordable Housing Finance PLC. Dadansoddir y gyfradd llog sy'n daladwy a'r symiau sy'n ad-daladwy isod. Y gyfradd llog cyfartalog a oedd yn daladwy yn ystod y flwyddyn oedd 3.45% (2021 – 3.28%). Y sicrwydd a gynigir ar gyfer y benthyciadau yw tir adeiladu tai ac adeiladau.

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL
Y flwyddyn yn diwedd 31 Mawrth 2024
20a. DARPARIAETHAU AR GYFER RHWYMEDIGAETHAU A FFIOEDD
Y Grŵp a'r Gymdeithas

	Costau ychwanegol gwerthu eiddo £'000	Adnewyddu sylweddol £'000	Cyfanswm £'000
Ar 1 Ebrill 2023	435	68	503
Defnyddiwyd yn ystod y flwyddyn	(16)	(39)	(55)
Darparwyd ar ei gyfer yn ystod y flwyddyn	(20)	20	-
	<u>399</u>	<u>49</u>	<u>448</u>
Ad 31 Mawrth 2024	<u>399</u>	<u>49</u>	<u>448</u>

Mae'r costau ychwanegol gwerthu eiddo yn ymwneud â gwaith ychwanegol i'w gyflawni i wneud yr eiddo yn barod i'w hailwerthu. Mae'r ddarpariaeth adnewyddu sylweddol i adfer safle wedi'i gaffael yn gymharol ddiweddar.

21. DADANSODDIAD BENTHYCIADAU TAI

	Y Grŵp a'r Gymdeithas	
	2024 £'000	2023 £'000
Mae'r ddyled yn ad-daladwy fel a ganlyn:		
Yn ddyledus rhwng blwyddyn a dwy flynedd	1,651	422
Yn ddyledus rhwng dwy a phum mlynedd	1,624	2,639
Ar ôl pum mlynedd	126,311	127,103
Ffioedd benthyciad	(1,136)	(1,175)
	<u>128,450</u>	<u>128,989</u>
Yn ddyledus o fewn blwyddyn (nodyn 19)	625	4,396
	<u>129,075</u>	<u>133,385</u>

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL
Y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2024
GRANTIAU'R LLYWODRAETH

	Y Grŵp a'r Gymdeithas			
	Eiddo Tai £'000	Asedau sefydlog eraill £'000	Buddsoddia dau £'000	Cyfanswm £'000
Incwm gohiriedig – Grantiau				
Ar 1 Ebrill 2023	192,284	4,286	29,487	226,057
Grantiau i'w derbyn	10,021	-	1,465	11,486
Gwaredu grantiau	(79)	-	(567)	(646)
Ar 31 Mawrth 2024	202,226	4,286	30,385	236,897
Amorteiddio				
Ar 1 Ebrill 2023	36,573	427	-	37,000
Amorteiddio	2,702	43	-	2,744
Gwaredu grantiau	(9)	-	-	(10)
Ar 31 Mawrth 2024	39,266	470	-	39,736
Gwerth llyfr net				
Ar 31 Mawrth 2024	162,960	3,816	30,385	197,161
Ar 31 Mawrth 2023	155,711	3,859	29,487	189,057
Yn ddyledus o fewn blwyddyn				2,751
Yn ddyledus ar ôl blwyddyn				194,410

	CGCA*	Hawl i Gaffael	Cyfanswm £'000
	£'000	CGCA* £'000	
Cyfunol a'r Gymdeithas			
Ar 1 Ebrill 2023	7,612	83	7,695
Ychwanegiadau	705	-	705
	8,317	83	8,400
Wedi'i ailgylchu: adeiladau newydd	-	-	-
Wedi'i ailgylchu: Cymorth Prynu	(155)	-	(155)
Ar 31 Mawrth 2024	8,162	83	8,245

*CGCA = Cronfa grant cyfalaf wedi'i ailgylchu

23. CYFALAF CYFRANDDALIADAU

	Y Grŵp a'r Gymdeithas	
	2024	2023
Allotted, issued and fully paid, ordinary shares of £1 each	£	£
Ar 1 Ebrill 2023	52	49
Ychwanegiadau	5	3
Didyniadau	(13)	-
Ar 31 Mawrth 2023	44	52

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL
Y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2024
24. CYFALAF CYFRANDDALIADAU

	Y Grŵp a'r Gymdeithas	
	2024	2023
	£'000	£'000
Gwariant wedi ei gytundebu ond heb ddarpariaeth ar ei gyfer yn y datganiadau ariannol	8,774	10,741
Gwariant wedi'i awdurdodi ond heb gytundebau cyflawni eto	10,377	5,199
	<u>19,151</u>	<u>15,940</u>

Bydd yr ymrwymadau cyfalaf a ddangosir uchod yn cael eu hariannu trwy gyfuniad o adnoddau cyfredol, grantiau'r llywodraeth a chyllid preifat.

Prydlesi gweithredol

	Grŵp		Y Gymdeithas	
	2024	2023	2024	2023
Symiau sy'n daladwy o ran prydlesi yn y cyfnodau a ganlyn ar gyfer:	£'000	£'000	£'000	£'000
Rhentu swyddfa:				
Cyn pen 12 mis	47	47	-	-
Blwyddyn i ddwy flynedd	42	47	-	-
Dwy i bum mlynedd	-	42	-	-
	<u>47</u>	<u>136</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Rhentu offer swyddfa:				
Cyn pen 12 mis	10	11	7	9
Blwyddyn i ddwy flynedd	5	8	3	7
Dwy i bum mlynedd	3	8	-	3
	<u>18</u>	<u>27</u>	<u>10</u>	<u>19</u>
Les cerbydau:				
Cyn pen 12 mis	109	30	46	-
Blwyddyn i ddwy flynedd	106	19	46	-
Dwy i bum mlynedd	112	17	50	-
	<u>327</u>	<u>66</u>	<u>142</u>	<u>-</u>

25. BENTHYCIADAU PERCHNOGAETH CARTREF COST ISEL

Mae'r rhain yn cynrychioli benthyciadau tymor hir i unigolion sy'n prynu eiddo dan y Cynllun Cymorth Prynu. Fe'u cyllidir yn bennaf gan Grant Tai Cymdeithasol gyda'r balans yn cael ei gyllido gan Grŵp Cynefin ar 31 Mawrth 2024. Maent yn dod yn ad-daladwy pan fo'r eiddo'n cael ei werthu.

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL Y flwyddyn yn diwedd 31 Mawrth 2024

26. PENSIWN

Cynllun Pensiwn Tai Cymdeithasol (Social Housing Pension Scheme- SHPS)

Mae'r cwmni'n rhan o'r Cynllun Pensiwn Tai Cymdeithasol ("y Cynllun"), sy'n gynllun aml-gyflogwr sy'n darparu buddion i ryw 500 o gyflogwyr anghysylltiedig. Mae'r Cynllun yn gynllun buddion diffiniedig yn y Deyrnas Unedig.

Mae'r Cynllun yn ddarostyngedig i'r ddeddfwriaeth gyllido a amlinellir yn Neddf Pensiynau 2004, a ddaeth i rym ar 30 Rhagfyr 2005. Mae'r ddeddfwriaeth, ynghyd â dogfennau a gyhoeddwyd gan y Rheoleiddiwr Pensiynau a'r Safonau Actiwaraid Technegol a gyhoeddwyd gan y Cyngor Adrodd Ariannol, yn gosod y fframwaith ar gyfer cyllido cynlluniau pensiwn galwedigaethol buddion diffiniedig yn y Deyrnas Unedig.

Cynhaliwyd y prisiad pob tair blynedd diwethaf ar y cynllun at ddibenion cyllido ar 30 Medi 2020. Datgelodd y prisiad hwn ddiffyg o £1,560m. Lluniwyd Cynllun Adfer gyda'r nod o gael gwared ar y diffyg hwn erbyn 31 Mawrth 2028.

Dosberthir y Cynllun fel 'trefniant dyn olaf yn sefyll'. Felly, gall y cwmni fod yn atebol am rwymedigaethau cyflogwyr eraill sy'n cymryd rhan os na all y cyflogwyr hynny fodloni eu cyfran o ddiffyg y cynllun ar ôl tynnu allan o'r Cynllun. Mae'n ofynnol yn gyfreithiol i'r cyflogwyr sy'n cymryd rhan gwrdd â'u cyfran o ddiffyg y Cynllun ar sail prynu blwydd-dal ar ôl tynnu allan o'r Cynllun.

At ddibenion cyfrifyddu, cynhelir prisiad o'r cynllun gyda dyddiad dod i rym o 30 Medi bob blwyddyn. Mae'r ffigurau rhwymedigaeth o'r prisiad hwn yn cael eu treiglo ymlaen ar gyfer diwedd blwyddyn gyfrifo o'r 31 Mawrth canlynol i 28 Chwefror yn gynwysedig. Cynhaliwyd y prisiad cyfrifyddu diweddaraf gyda dyddiad dod i rym o 30 Medi 2023. Cafodd y ffigurau rhwymedigaeth o'r prisiad hwn eu treiglo ymlaen ar gyfer diwedd y flwyddyn gyfrifo o'r 31 Mawrth 2024 canlynol i 28 Chwefror 2025 yn gynwysedig.

Caiff y rhwymedigaethau eu cymharu, ar y dyddiad cyfrifyddu perthnasol, â chyfran deg y cwmni o gyfanswm asedau'r Cynllun i gyfrifo diffyg neu warged net y cwmni.

CYNLLUN PENSIWN TAI CYMDEITHASOL Y GRŴP (SHPS)

	31 Mawrth 2024	31 Mawrth 2023
Gwerthoedd presennol yr ymrwymiad buddion diffiniedig, gwerth teg asedau ac asedau buddion diffiniedig (rhwymedigaeth)	(£000s)	(£000s)
Gwerth teg asedau'r cynllun	18,431	18,593
Gwerth presennol yr ymrwymiad buddion diffiniedig	22,907	22,749
Gwarged (diffyg) y cynllun	(4,476)	(4,156)
Cysoni balansau agor a chau'r ymrwymiad buddion diffiniedig		Blwyddyn at 31 Mawrth 2024 (£000s)
Ymrwymiad buddion diffiniedig ar ddechrau'r cyfnod		22,749
Treuliau		21
Costau llog		1,088
Colledion (enillion) actiwaraid oherwydd profiad y cynllun		241
Colledion (enillion) actiwaraid oherwydd newidiadau mewn tybiaethau demograffig		(222)
Colledion (enillion) actiwaraid oherwydd newidiadau mewn tybiaethau ariannol		(321)
Buddion a dalwyd a threuliau		(649)
Ymrwymiad buddion diffiniedig ar ddiwedd y cyfnod		22,907

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL
Y flwyddyn yn diwedd 31 Mawrth 2024

Cysoni balansau agor a chau gwerth teg asedau'r cynllun	Blwyddyn at 31 Mawrth 2024 (£000s)
Gwerth teg asedau'r cynllun ar ddechrau'r cyfnod	18,593
Incwm llog	913
Profiad asedau'r cynllun (eithrio symiau o fewn yr incwm llog) – enillion (colledion)	(1,518)
Cyfraniadau gan y cyflogwr	1,092
Buddion a dalwyd a threuliau	(649)
Gwerth teg asedau'r cynllun ar ddiwedd y cyfnod	18,431
Y gwir adenillion o ran asedau'r cynllun (yn cynnwys unrhyw newidiadau yng nghyfran yr asedau) dros y cyfnod o 31 Mawrth 2023 i 31 Mawrth 2024 oedd (£606,000).	

Costau buddion diffiniedig a gydnabyddir yn y Datganiad Incwm Cynhwysfawr	Blwyddyn at 31 March 2024 (£000s)
Treuliau	21
Treuliau llog net	175
Costau buddion diffiniedig a gydnabyddir yn y Datganiad Incwm Cynhwysfawr	196

Costau buddion diffiniedig a gydnabyddir mewn incwm cynhwysfawr arall	Blwyddyn at 31 March 2024 (£000s)
Profiad asedau'r cynllun (eithrio symiau o fewn yr incwm llog) – enillion (colledion)	(1,519)
Enillion a cholledion yn deillio o rwymedigaethau'r cynllun – enillion (colledion)	(241)
Effeithiau newidiadau yn y tybiaethau demograffig sy'n sail i werth presennol yr ymrwymiad buddion diffiniedig – enillion (colledion)	222
Effeithiau newidiadau yn y tybiaethau ariannol sy'n sail i werth presennol yr ymrwymiad buddion diffiniedig – enillion (colledion)	321
Cyfanswm a gydnabyddir mewn incwm cynhwysfawr arall – enillion (colledion)	(1,217)

Asedau	31 Mawrth 2024 (£000s)	31 Mawrth 2023 (£000s)
Ecwiti byd-eang	1,837	347
Adenillion Absoliwt	720	202
Cyfleoedd Cyni	650	562
Gwerth Credyd Perthynol	604	702
Premiymau Risg Amgen	585	35
Cronfa Cronfeydd Rhagfantoli	-	-
Dyledion Marchnadoedd sy'n Datblygu	239	100
Rhannu Risg	1,079	1,368
Sicrwydd yn gysylltiedig ag yswiriant	95	470
Eiddo	740	801
Seilwaith	1,862	2,124
Dyledion preifat	15	-
Credyd Anhyllif Manteisgar	725	827
Arenillion Uchel	720	795
Credyd Manteisgar	3	65
Arian parod	-	1
Cronfa Bond Corfforaethol	363	134
Credyd Hylif	-	-
Eiddo les hir	-	-
Ecwiti byd-eang	119	561

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL

Y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2024

Incwm wedi'i sicrhau	550	853
Buddsoddiad sy'n cael ei yrru gan rwymedigaeth	7,501	8,563
Rhagfantoli Arian Cyfred	(8)	36
Asedau cyfredol net	32	47
Cyfanswm asedau	18,431	18,593

Nid yw unrhyw rai o'r gwerthoedd teg yr asedau a ddangosir ar dudalen 56 yn cynnwys unrhyw fuddsoddiadau uniongyrchol yn offerynnau ariannol y cyflogwr neu unrhyw eiddo sy'n cael ei feddiannu gan, neu asedau eraill a ddefnyddir gan y cyflogwr.

Tybiaethau allweddol	31 Mawrth 2024 % y flwyddyn	31 Mawrth 2023 % y flwyddyn
Cyfradd disgownt	4.92%	4.84%
Chwyddiant Mynegai Prisiau Manwerthu (MPM) (RPI)	3.11%	3.17%
Chwyddiant Mynegai Prisiau Defnyddwyr (MPD) (CPI)	2.79%	2.79%
Twf cyflogau	3.79%	3.79%
Lwfans cyfnewidiadau pensiwn am arian parod ar adeg ymddeol	75% o'r lwfans uchaf	75% or Lwfans uchaf

Mae'r tybiaethau marwoldeb a fabwysiadwyd ar 31 Mawrth 2023 yn awgrymu'r disgwyliadau oes a ganlyn:

	Disgwyliad oes yn 65 oed (blynyddoedd)
Gwryw yn ymddeol yn 2024	20.5
Benyw yn ymddeol yn 2024	23.0
Gwryw yn ymddeol yn 2044	21.8
Benyw yn ymddeol yn 2044	24.4

Dadansoddiad sensitifrwydd

Nodir y sensitifrwydd ynghylch y prif dybiaethau a ddefnyddiwyd i fesur rhwymedigaethau'r cynllun isod:

Newid mewn tybiaethau ar 1 Mawrth 2024	Amcangyfrif % cynnydd i rwymedigaeth y cyflogwr	Amcangyfrif y swm ariannol (£'000)
Lleihad 0.1% yn y gyfradd ddisgownt go iawn	13.94%	673
Cynnydd 0.1% yn y gyfradd cynnydd cyflogau	7.69%	346
Cynnydd 0.1% yn y MPD a'r MPM (CPI a'r RPI)	12.25%	580

CYNLLUN PENSIWN TAI CYMDEITHASOL Y GYMDEITHAS

Gwerthoedd presennol yr ymrwymiad buddion diffiniedig, gwerth teg asedau ac asedau buddion diffiniedig (rhwymedigaeth)	31 Mawrth 2024 (£000s)	31 Mawrth 2023 (£000s)
Gwerth teg asedau'r cynllun	16,896	17,064
Gwerth presennol yr ymrwymiad buddion diffiniedig	20,990	20,872
Gwarged (diffyg) y cynllun	(4,094)	(3,808)

Cysoni balansau agor a chau'r ymrwymiad buddion diffiniedig	Blwyddyn at 31 Mawrth 2024 (£000s)
Ymrwymiad buddion diffiniedig ar ddechrau'r cyfnod	20,872
Treuliau	17
Costau llog	998
Colledion (enillion) actiwaraid oherwydd profiad y cynllun	229

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL
Y flwyddyn yn diwedd 31 Mawrth 2024

Colledion (enillion) actiwaraid oherwydd newidiadau mewn tybiaethau demograffig	(205)
Colledion (enillion) actiwaraid oherwydd newidiadau mewn tybiaethau ariannol	(299)
Buddion a dalwyd a threuliau	(622)
Ymrwymiad buddion diffiniedig ar ddiwedd y cyfnod	20,990

Cysoni balansau agor a chau gwerth teg asedau'r cynllun	Blwyddyn at 31 March 2024 (£000s)
Gwerth teg asedau'r cynllun ar ddechrau'r cyfnod	17,064
Incwm llog	837
Profiad asedau'r cynllun (ac eithrio symiau a gynhwysir yn yr incwm llog) – enillion (colledion)	(1,384)
Cyfraniadau gan y cyflogwr	1,001
Buddion a dalwyd a threuliau	(622)
Gwerth teg asedau'r cynllun ar ddiwedd y cyfnod	16,896
Y gwir adenillion o ran asedau'r cynllun (yn cynnwys unrhyw newidiadau yng nghyfran yr asedau) dros y cyfnod yn diwedd 31 Mawrth 2023 oedd (£547,000).	

Costau buddion diffiniedig a gydnabyddir yn y Datganiad Incwm Cynhwysfawr	Blwyddyn at 31 Mawrth 2024 (£000s)
Treuliau	17
Treuliau llog net	161
Costau buddion diffiniedig a gydnabyddir yn y Datganiad Incwm Cynhwysfawr	178

Defined benefit costs recognised in other comprehensive income	Blwyddyn at 31 Mawrth 2024 (£000s)
Profiad asedau'r cynllun (eithrio symiau sydd yn yr incwm llog) – enillion (colledion)	(1,384)
Enillion a cholledion profiad yn deillio o rwymedigaethau'r cynllun – enillion (colledion)	(229)
Effeithiau newidiadau yn y tybiaethau demograffig sy'n sail i werth presennol yr ymrwymiad buddion diffiniedig - enillion (colledion)	205
Effeithiau newidiadau yn y tybiaethau ariannol sy'n sail i werth presennol yr ymrwymiad buddion diffiniedig – enillion (colledion)	299
Cyfanswm a gydnabyddir mewn incwm cynhwysfawr arall – colledion	(1,109)

Asedau	31 Mawrth 2024 (£000s)	31 Mawrth 2023 (£000s)
Ecwiti byd-eang	1,684	318
Adenillion Absoliwt	660	185
Cyfleoedd Cyni	596	516
Gwerth Credyd Perthynol	554	644
Premiymau Risg Amgen	536	32
Cronfa Cronfeydd Rhagfantoli	-	-
Dyledion Marchnadoedd sy'n Datblygu	219	92
Rhannu Risg	989	1,256
Sicrwydd yn gysylltiedig ag yswiriant iddo	87	431
	678	735

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL
Y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2024

Seilwaith	1,707	1,949
Ecwiti Preifat	14	-
Dyledion preifat	665	759
Credyd Anhylif Manteisgar	660	730
Arenillion Uchel	3	60
Credyd Manteisgar	-	1
Arian parod	333	123
Cronfa Bond Corfforaethol	-	-
Credyd Hylif	-	-
Eiddo les hir	109	515
Incwm wedi'i sicrhau	504	783
Buddsoddiad sy'n cael ei yrru gan rwymedigaeth	6,876	7,859
Rhagfantoli Arian Cyfred	(7)	33
Asedau cyfredol net	29	43
Cyfanswm asedau	16,896	17,064

Nid yw unrhyw rai o'r gwerthoedd teg yr asedau a ddangosir ar dudalen 59 yn cynnwys unrhyw fuddsoddiadau uniongyrchol yn offerynnau ariannol y cyflogwr ei hun neu unrhyw eiddo sy'n cael ei feddiannu gan, neu unrhyw asedau eraill a ddefnyddir gan y cyflogwr..

Tybiaethau allweddol	31 Mawrth 2023 % y flwyddyn	31 Mawrth 2023 % y flwyddyn
Cyfradd disgownt	4.92%	4.84%
Chwyddiant Mynegai Prisiau Manwerthu (MPM) (RPI)	3.11%	3.17%
Chwyddiant Mynegai Prisiau Defnyddwyr (MPD) (CPI)	2.79%	2.79%
Twf cyflogau	3.79%	3.79%
Lwfans cyfnewidiadau pensiwn am arian parod ar adeg ymddeol	75% o'r lwfans uchaf	75% o'r lwfans uchaf

Mae'r tybiaethau marwoldeb a fabwysiadwyd ar 31 Mawrth 2024 yn awgrymu'r disgwyliadau oes a ganlyn:

	Disgwyliad oes yn 65 oed (blynyddoedd)
Gwryw yn ymddeol yn 2024	20.5
Benyw yn ymddeol yn 2024	23.0
Gwryw yn ymddeol yn 2044	21.8
Benyw yn ymddeol yn 2044	24.4

Dadansoddiad sensitifrwydd

Nodir y sensitifrwydd ynghylch y prif dybiaethau a ddefnyddiwyd i fesur rhwymedigaethau'r cynllun isod:

Newid mewn tybiaethau ar 1 Mawrth 2024	Amcangyfrif % cynnydd i rwymedigaeth y cyflogwr	Amcangyfrif y swm ariannol (£'000)
Lleihad 0.1% yn y gyfradd ddisgownt go iawn	13.81%	610
Cynnydd 0.1% yn y gyfradd cynnydd cyflogau	7.51%	309
Cynnydd 0.1% yn y MPD a'r MPM (CPI a'r RPI)	12.12%	525

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL
Y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2024

27. DATGANIAD LLIF ARIAN CYFUNOL	2024	2023
	£'000	£'000
Llif arian o weithgareddau gweithredol		
Gwarged am y flwyddyn ariannol	1,347	1,657
Addasiadau ar gyfer eitemau an-ariannol:		
Incwm cynhwysfawr arall	(1,072)	(1,016)
Dibrisiant eiddo, peiriannau ac offer	3,201	3,939
Colled ailbriso eiddo buddsoddiadol	-	113
Amorteiddio grantiau	(2,734)	(2,666)
Cyfran y gwarged yn y fenter ar y cyd	39	18
Colled ailbriso eiddo buddsoddiadol	-	-
Lleihad / (cynnydd) mewn masnach a derbyniadau eraill	478	(691)
Lleihad mewn stoc	14	249
(Cynnydd) / lleihad yn y fasnach daladwy	(225)	114
Cyfanswm addasiadau an-ariannol:	(299)	60
Addasiadau ar gyfer gweithgareddau buddsoddi neu ariannu:		
Elw o waredu eiddo, peiriannau ac offer	(303)	(387)
Costau ailgyllido	-	-
Llog taladwy	4,635	4,159
Llog derbyniadwy	(404)	(117)
Cyfanswm gweithgareddau buddsoddi neu ariannu gweithgareddau:	3,928	3,655
	<hr/>	<hr/>
Arian parod a gynhyrchwyd o weithgareddau gweithredol	4,976	5,372
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Cynnydd mewn arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod	2024	2023
	£'000	£'000
Arian parod	7,061	10,031
Buddsoddiadau	2,926	6,632
	<hr/>	<hr/>
	9,987	16,663
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL
Y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2024

CYSONI DYLEDION NET	1 Ebrill	Cash flows	31 Mawrth
	2023	2023	2024
Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod	£'000	£'000	£'000
Arian parod	10,031	(2,970)	7,061
Buddsoddiadau	6,632	(3,706)	2,926
	16,663	(6,676)	9,987
Benthyciadau			
Dyled sy'n ddyledus o fewn blwyddyn	(4,396)	3,771	(625)
Dyled sy'n ddyledus ar ôl blwyddyn	(130,164)	578	(129,586)
	(134,560)	4,349	(130,211)
	<u>(117,897)</u>	<u>(2,327)</u>	<u>(120,224)</u>
LLIF ARIAN RHYDD		Aiddosbarthu	
		2024	2023
		£'000	£'000
Arian parod net a gynhyrchwyd o weithgareddau gweithredol		4,976	5,372
Llog a dalwyd		(4,635)	(4,159)
Llog a dderbyniwyd		404	117
Addasiadau ar gyfer ail-fuddsoddi mewn eiddo sy'n bodoli eisoes			
Adnewyddu cydrannau		(661)	(791)
Prynu asedau sefydlog adnewyddol eraill		(20,529)	(15,032)
Grant adnewyddu cydrannau a dderbyniwyd		-	-
Arian parod rhydd a ddefnyddiwyd cyn ad-daliadau benthyciadau		(20,445)	(14,493)
Benthyciadau a ad-dalwyd (ac eithrio credyd sy'n cylchdroi a gorddrafft)		(4,349)	(369)
Arian parod rhydd a ddefnyddiwyd ar ôl ad-daliadau benthyciadau		(24,794)	(14,862)

28. TRAFODION PARTIÖN CYSYLLTIEDIG

Mae Grŵp Cynefin hefyd yn gweithio ar y cyd â Chyngor Gwynedd, Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr a chwmini theatr gymunedol Theatr Bara Caws ar ganolfan iechyd, gofal cymdeithasol, tai a chymuned newydd a chyffrous ym Mhenygroes, Gwynedd. Mae Grŵp Cynefin wedi prynu safle ym Mhenygroes a'r Bwrdd Prosiect yn goruchwylio pedwar llif gwaith, sef tai a gofal cymdeithasol, iechyd a gofal cymdeithasol, ymgysylltu â'r gymuned, a dylunio a datblygu.

Mae'r Gymdeithas hefyd yn gyfranddaliwr ym Mhartneriaeth Tai Cymru a PTC2, sy'n fenter ar y cyd rhwng pedwar grŵp tai, Coastal Group, Hendre. Grŵp, Grŵp Pobl a Grŵp Cynefin. Nodir mwy o wybodaeth am y trafodion hyn yn nodyn 15.

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL Y flwyddyn yn diwedd 31 Mawrth 2024

Mae'r Gymdeithas hefyd yn gweithredu fel Ymddiriedolwr Corfforaethol dwy Elusen o Elusendai; Elusen Elizabeth Owen, Llanfair Dyffryn Clwyd ac Ellen Glynnne Homes, Llandwrog. Mae'r Elusendai yn endidau ar wahân sydd wedi'u cofrestru gyda'r Comisiwn Elusennau o dan rifau elusennol 237078 a 219790 yn y drefn honno. Gwneir yr holl drafodion gyda'r Elusendai ar sail hyd braich. Mae Grŵp Cynefin wedi codi gwerth £2k (2023 - £7,516) ar wasanaethau rheoli tai i'r Elusendai yn ystod y flwyddyn. Nid yw datganiadau ariannol yr Elusendai wedi'u cyfuno yn natganiadau ariannol Grŵp Cynefin, gan y derbyniwyd eithriad o gyfrifon grŵp gan yr Awdurdod Ymddygiad Ariannol (FCA) ym mis Mai 2022.

29. IS-GWMNIAU DAN BERCHNOGAETH LAWN

Mae'r is-gwmnïau a restrir isod o dan reolaeth gyffredinol Grŵp Cynefin:

Sefydliad	Statws	Gwlad cofrestru	Prif weithgaredd
Canllaw (Eryri) Cyf	Cwmni cyfyngedig trwy warant, elusen gofrestredig ac wedi'i gofrestru gyda Llywodraeth Cymru	Cymru	Asiantaeth Gofal a Thrsio a menter gymdeithasol
Gofal a Thrsio Conwy a Sir Ddinbych	Cwmni cyfyngedig trwy warant ac elusen gofrestredig	Cymru	Asiantaeth Gofal a Thrsio a menter gymdeithasol
Cywaith Cyf	Cwmni segur, cyfyngedig trwy warant	Cymru	Adfywio cymunedol

Gan fod Cywaith Cyf yn gwmni segur, ni wnaed unrhyw drafodion sylweddol gan Grŵp Cynefin ar ei ran. Rydym yn parhau i gadw Cywaith cyf oherwydd efallai y bydd opsiwn i'w ddefnyddio eto yn y dyfodol.

Nid yw Gofal a Thrsio Conwy a Sir Ddinbych yn Landlord Cymdeithasol Cofrestredig, ac ni fu dosraniadau, ail-daliadau na dyraniad trosiant, costau, asedau a rhwymedigaethau sylweddol rhwng Grŵp Cynefin na Canllaw (Eryri) Cyf (fel y Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig o fewn y grwp) a Gofal a Thrsio Conwy a Sir Ddinbych. Cyfanswm cyfraniad arian parod net Grŵp Cynefin i Gofal a Thrsio Conwy a Sir Ddinbych oedd £0 (2023 - £0) yn ystod y flwyddyn yn darfod 31 Mawrth 2024.

30. ADDASIADAU I GYFAMODAU CYFR LLOG

Cytunwyd ar addasiadau gyda benthycwyr er mwyn cymryd i ystyriaeth:

- Cyllid Grant a dderbyniwyd ar gyfer prosiectau datgarboneiddio gan Lywodraeth Cymru gan gynnwys grant a dderbyniwyd o dan y Rhaglen Gyfalaf Llety Trosiannol, Rhaglen Ôl-osod er mwyn Optimeiddio a/neu waith adnewyddu a gwella cydrannau eraill. Gwaith o £360k yn 2023/24.
- Gwariant eithriadol mewn perthynas â gwella cyflwr eiddo Grŵp Cynefin mewn perthynas â chydymffurfio ag iechyd a diogelwch a dyfarniad rheoleiddio 'ddim yn cydymffurfio'. Cafwyd costau eithriadol o £2.774m yn 2023/24, er mwyn bodloni gofynion yr ymrwymiad gwirfoddol.

NODIADAU I GYD-FYND GYDA'R DATGANIADAU ARIANNOL Y flwyddyn yn diwedd 31 Mawrth 2024

31. ATEBOLRWYDD AMODOL

Ym mis Mawrth 2024 daeth Grŵp Cynefin yn ymwybodol efallai nad oedd wedi cydymffurfio'n llawn â rhwymedigaethau cyfreithiol posibl sy'n codi o dan Ddeddf Rhentu Cartrefi (Cymru) 2016 ("y Ddeddf") a Rheoliadau Rhentu Cartrefi (Ffitrwydd annedd i bobl fyw ynddi) (Cymru) 2022 (fel y'u diwygiwyd) ("y Rheoliadau") yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2024. Wedi adnabod y mater, cymerwyd camau ar unwaith i sicrhau cydymffurfiaid llawn â rhwymedigaethau cyfreithiol fel mae'r Gymdeithas yn gallu eu deall ar hyn o bryd. Mae'r Gymdeithas wedi asesu bod y tebygolrwydd y bydd angen cyfeirio llif o adnoddau tuag at setlo'r atebolrwydd posibl hwn yn dilyn achos cyfreithiol yn isel, ond (gan gydnabod yr ansicrwydd cynhenid gydag achosion cyfreithiol o'r fath) yn fwy na dim.

Mae lefel uchel o ansicrwydd yn parhau oherwydd bod angen eglurhad ar ddehongli'r gofynion o dan y Ddeddf a'r Rheoliadau a fydd ond yn bosibl yn dilyn penderfyniad yr achos sydd gerbron yr Uchel Lys ar hyn o bryd, felly ni ellir mesur unrhyw effaith ariannol gyda dibynadwyedd digonol ar hyn o bryd. Mae lefel uchel o ansicrwydd hefyd yn bodoli ynghylch a oes unrhyw bosibilrwydd y bydd angen ad-dalu. Dim ond ar ôl cael penderfyniad ar y mater uchod y gellir gwneud ystyriaeth o'r fath